יודען, געדענקט, אַז דער קאַמף געגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאַנד הויערט!

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראָשען

הײַנט 10 זײַטען

נייער פאלקסבלאט

№ 292	Łódź, Wtorek, 17 grudnia 1935	דרייצעהנטער יאָהרגאַנג	לאָדז, דינסטאָג כ״א כסלו תרצ״ו	№ 292

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 224-71.

רעפאָרם פון דער פעלקער־ליגע

מיט דעם צוועק, אַריינצופיהרען דייטשלאַנד אין זשענעווע

פּאַריז, 16 (ספּ. טעל.)

דער לאָנדאָנער קאָרעספּאָנדענט פון „עקאָ דע פּאַרי״ בעשטעטיגט דעם קלאַנג, אַז דער פּרעמיער באַלדווין וועט בקרוב אַרויסטרעטען מיט אַ גענויעם פּראָיעקט וועגען רעפאָרמירען די פעלקער־ליגע. מען דאַרף רעכנען, אַז דער דאָזיגער פּראָיעקט איז נישט אויסגעוואַקסען פלוצים, אַלס פּועל יוצא פון אַ געוויסער ענטוישונג, מחמת די נישט־געגליקטע רעזולטאַטען פון דער סאַנקציע־פּאָליטיק. נאָך פאַר די לעצטע וואַהלען האָבען אין לאָנדאָן קורסירט קלאַנגען, אַז די בריטישע רעגירונג האָט בדעה אָנצופּראָפּאָנירען געוויסע ענדערונגען אינ׳ם טעקסט פונ׳ם פעלקער־ליגע־פּאַקט. די דאָזיגע ענדערונגען וואָלטען אויסען־געווען דאָס סעפּאַרירען די פעלקער־ליגע־אינסטיטוציע פונ׳ם ווערסיילער טראַקטאַט, און קודם כל — די בעדייטענדע רעדוקציע פונ׳ם סאַנקציע־סיסטעם, וואָס ווערט פאָרגעזעהען דורכ׳ן פּאַקט.

די ענדערונגען וואָלטען געהאַט דעם צוועק אַריינצופיהרען דייטשלאַנד אין זשענעווע, ווי אויך ברענגען דערצו, אַז ס׳זאָל מיט דייטשלאַנד געשלאָסען ווערען אַ פערשטענדיגונג, צו וועלכער אויך פראַנקרייך זאָל צוגעלאָזט ווערען.

אַזוי שטעלען זיך פאָר די פּרינציפּיעלע קאָנצעפּציעס פון דער בריטישער פּאָליטיק — פיהרט אויס דער קאָרעספּאָנדענט — טראָץ דעם ווידערשטאַנד פון אייניגע מיניסטאָרען, הייסע אָנהענגער פון די סאַנקציעס.

מינ. האאָר זאָל דימיסיאָנירען

אפריקאַנישע פעלקער טאַדלען דעם „פּאַריזער פּלאַן“

לאָנדאָן, 16 (ספּ. לטע.)

היינט אינדערפריה האָט דער פּרעמיער באַלדווין אָפּגעהאַלטען אַ בעראַטונג מיט׳ן דרום־אַפריקאַנישען הויך־קאָמיסאַר, דע־וואַטער, וועלכער האָט פאַרגעשטעלט פאַר׳ן פּרעמיער ערנסטע בעוואָרעניש פון דער דרום־אַפריקאַנישער רעגירונג בנוגע די בריטישע פּראָפּאָזיציעס. דע־וואַטער האָט אינפאָרמירט דעם פּרעמיער וועגען דעם שטאַרקען אויפ־ברויז, וואָס עס לאָזט זיך מערקען ביי אַ ריי דרום־אַפריקאַנישע פעלקער, און איבערגעגעבען איהם די רעזאָלוציע, וואָס איז דורך די דאָזיגע פעלקער גענומען געוואָרען אין בלומפאָנטיין. די דאָזיגע רעזאָלוציע טאַדעלט אין אַ שאַרפער פאָרם די פּאַריזער פאָרשלאַגען און דריקט אויס סימפּאַטיע פון די דרום־אַפריקאַנישע פעלקער בנוגע אַביסיניען.

דערנאָך האָט באַלדווין אָפּגעהאַלטען קאָנפערענ־צען מיט׳ן וויצע־פּרעמיער מאַקדאָנאַלד, מיט׳ן פי־נאַנץ־מיניסטער נעוויל טשעמבערלען, מיט׳ן האַנ־דעלס־מיניסטער, פלאָט־מיניסטער, ערשטען אַדמי־ראַליציע־לאָרד, קריגס־מיניסטער און מיט דעם מי־ניסטער פאַר פעלקער־ליגע־ענינים, אידען.

ביטאָג איז צוריקגעקומען קיין לאָנדאָן דער מינ. סאַמועל האאָר. זיין געזונד־צושטאַנד איז אָנגע־שטרענגט, און מ׳רעכענט, אַז נאָך דער דאָנערש־טאָג׳דיגער דעבאַטע, וועלכע דאַרף ברענגען אַ געוויסע אויפקלערונג פון דער פּאָליטישער סיטואַציע וועט האאָר אַרויספאָהרען אויף אַ לענגערן אורלויב בעת וועלכען עס וועט איהם פערטרעטען דער מינ. אידען. עס איז אויך נישט אויסגעשלאָסען, — אויב די דאָנערשטאָג׳דיגע דעבאַטע וועט אויספאַלען נישט גינסטיג פאַר האאָר׳ן — אַז דער איצטיגער אויסערן מיניסטער וועט, אונטערן אויסרייד פון זיין שוואַכען געזונט־צושטאַנד, בכלל דימיסיאָנירען.

וואָס שייך דער ווייטערדיגער טאַקטיק פון דער בריטישער רעגירונג, איז העכסטוואַרשיינליך, אַז זי וועט אין זשענעווע נישט שיצען ענערגיש איהרע פּראָפּאָזיציעס, און מחמת דעם ווידערשטאַנד פונם אַביסינישען קעניג, און דעם וואַרשיינליכען אָפּוואַרפען פון די פּראָפּאָזיציעס דורכ׳ן פעלקער־ליגע־ראַט, וועט זי אויך פון זיי אָהן שום חרטה, רעזיגנירען.

מ׳דאַרף זיך ריכטען, אַז הגם ענגלאַנד וועט פאַרמעל בלייבען דערנאָך טריי דער סאַנקציע־פּאָליטיק, וועט זי אָבער, ביים אָנווענדען זיי נישט אָנווענדען אַזוי פיל ענערגיע און איניציאַטיוו, ווי ביז איצט, און אַז אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם, וועט זי אויך אָנהויבען צוריקציהען איהר פלאָט פונם מיטעל־לענדישען ים.

אַרום די פּאַריזער פּראָפּאָזיציעס

רוים, 16 (ספּ. טעל.)

סטעפאַני־אַגענטור מעלדעט: די שטעלונג פון דער איטאַליענישער רעגירונג לגבי די פּראָפּאָ־זיציעס פון לאַוואַל־האָאַר׳ן וועלען נישט בעקאַנט זיין, איידער ס׳וועט פאָרקומען די זיצונג פון גרויסען פאַשיסטישען ראַט, וואָס וועט זיך עפענען דעם 18־טען ד. ח.

אין מאַסגעבענדע קרייזען פערזיכערט מען דאָ, אַז די אַביסינישע רעגירונג האָט איבערגעשיקט דער אַביסינישער דעלעגאַציע אין זשענעווע אַ פּראָיעקט פונ׳ם ענטפער אויף די פּראָפּאָזיציעס. דער דאָזיגער פּראָיעקט, וועלכער שטעלט מיט זיך פאַקטיש פאָר אַן אָפּזאָג, ענטהאַלט אָבער נישט קיין ענדגילטיגע אָפּוואַרפונג פונ׳ם פּראָיעקט.

דעמאָנסטרירט אַנ׳ארץ־ישראל־פילם אין קעניגליכען שלאָס

מלוכה־פּרעזידענט און פרוי צופרידען פון פילם

וואַרשאָ, 16 (יט״א טעלעפאָניש)

פרייטאָג איז אין קעניגליכען שלאָס אין וואַרשאָ ביי דער אָנוועזענהייט פון מלוכה־פּרעזידענט און פרוי, דעמאָנסטרירט געוואָרען דער ארץ־ישראל־פילם „דאָס צוגעזאָגטע לאַנד“. אָנוועזענד איז געווען דער הויפּט־דירעקטאָר פון „קרן־היסוד“, דיר־עקטער לייב יפה.

דער מלוכה־פּרעזידענט און פרוי האָבען אויס־געדריקט זייער צופרידענהייט מיט דעם דעמאָנ־סטרירען דעם זעהר אינטערעסאַנטען א״י־פילם.

אַרעסטען צווישען מיטגלידער פון החלוץ

בערלין, 16 (יט״א טעלעגראַפיש)

אויף דער פעראָרדענונג פון דער געהיים־פּאָ־ליציי זענען פאָרגעקומען אַרעסטען צווישען מיטגלי־דער פון „החלוץ“. ס׳איז אויך אַרעסטירט געוואָרען דער פיהרער פון „הסתדרות“ אין דאַנציג אייזענ־שטאַט, וועלכער איז געקומען קיין בערלין אין די ענינים פון דער החלוץ־בעוועגונג.

דער ציוניסטישער עסקן ד״ר אַדלער־ראַדעל האָט בעקומען אַנ׳אויפאָדערונג פון דער פּאָליציי ער זאָל אין משך פון 2 וואָכען פערלאָזען דייטש־לאַנד. ד״ר אַדלער איז אַנ׳עסטרייכישער בירגער.

ווי מ׳רעכענט, זענען די אַרעסטען אַנ׳אָנהויב פון אַ קאַמף געגען דעם „החלוץ“ אין דייטשלאַנד.

נאָך לאַנגע שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען אונזער טייערע און אונפערגעסליכע מוטער. שוויגערמוטער, גרויסמוטער, שוועסטער, שווענערין און טאַנטע

נ״ע יוכבד אָלינאָווער

אשת ר׳ משה שמעון ז״ל

(געב. ביעדאַק) אין עלטער פון 60 יאָהר.

די לוי׳ קומט פאָר היינט, דינסטאָג, ד. 17 דעצעמבער 1935, 1 אַ זייגער ביי טאָג פון טרויער־הויז, אַלטשטאָדט 2, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

טאָג־טעגליך

די שרעק און אחריות

ווי אַזוי האָט פרעה דער ענגלישער מיניסטער האאָר צו פערטיידיגען פאַרן פּאַרלאַמענט און פאַרן פאָלק די ביידע פּאָליטיק לגבי דעם איטאַליעניש־אַבי־סינישען קאָנפליקט?

דער „דיילי טעלעגראַף“ גיט אָן אין שייכות מיט דעם אַ ריי פּרטים וועגען דעם ווי־אַזוי עס איז גע־קומען צו דעם פּאַריזער פּלאַן.

די צייטונג פערזיכערט, אַז די רעגירונג וועט פאַרגישט פּרובען צו דערווייזען, אַז דאָס ליקווידירען דעם איטאַליעניש־אַביסינישען קאָנפליקט, לויט׳ן פּאַריזער פּלאַן שטעלט מיט זיך פאָר אַ לעזונג, וואָס זאָל זיין אין הסכם מיט׳ן פעלקער־ליגע־פּאַקט און מיט׳ן פּרינציפּ, אַז אַנ׳אָנפאַלער קאָן נישט האָבען קיין רווחים פון זיינע אומלעגאַלע אַרויסטריטען. די רעגירונג וועט דאַגעגען דערקלערען, אַז אַ לעזונג פון דער פּראַגע, וואָס וואָלט געווען בעפרידיגענד פאַר דער פעלקער־ליגע, וואָלט געקאָנט דערגרייכט ווע־רען נאָר דאַן, ווען די מיטגלידער פון דער ליגע וואָל־טען גרייט געווען צו נעהמען אויף זיך אַ טייל פון דער גרויסער אחריות.

נאָך מיט אַ וואָך צוריק האָט די ענגלישע רעגי־רונג געגלויבט, אַז אייראָפּאַ וועט ווייטער געהן מיט׳ן וועג פון ווירטשאַפטליכע סאַנקציעס. די דאָזיגע האָפ־נונגען זענען איצט בטל געוואָרען, און דעריבער זאָל די ענגלישע רעגירונג איצט דערקלערען אין פּאַר־לאַמענט, אַז אויב דער דאָזיגער פּלאַן בעפרידיגט פּלוין אויף אַ העלפט די פעלקער־ליגע, איז עס דערפאַר, ווייל די פעלקער־ליגע וויל נישט, אָדער קען נישט אויסנוצען מעהר, ווי אַ העלפט פון איהר כח.

די דאָזיגע רעוועלאַציעס בעשטעטיגען די קלאַנ־גען, וואָס קורסירען אין לאָנדאָן וועגען דעם אויפן ווי אַזוי לאַוואַל האָט איבערציינגט האאָר׳ן אין דער סכנה, וואָס דראָהט ענגלאַנד: לאַוואַל זאָל האָבען אָנגעוויזען אויף דעם, אַז אין איטאַליען האָבען זיך געבילדעט ספּעציעלע לופטפליהערישע „טויט־עס־קאַדרעס“, די לופט־פליהער, פון וועלכע עס האָבען אָפּגעגעבען אַ שבועה, אַז זיי וועלען נישט וואַרפען קיין בעזונדערע באָמבעס, נאָר צוזאַמען מיט די אַעראָפּלאַנען און די גאַנצע לאָדונגען אויפרייס־מאַ־טעריאַלען וועלען זיי זיך אונטערוואַרפען אויף די ענגלישע פּאַנצער־שיפען...

גלייכצייטיג זאָל לאַוואַל האָבען דערקלערט, אַז פראַנקרייך וועט נישט זיין ביכולת צו קומען מיט באַלדיגע הילף פאַר ענגלאַנד.

זאָל זיך טאַקע האאָר האָבען דערפאַר דערשראָ־קען — סיי פאַר די איטאַליענישע „טויט־עסקאַד־רעס“, וואָס בעדראָהען דעם ענגלישען פלאָט, סיי פאַר דער פערשפּעטיגטער פראַנצויזישער הילף?

עפּעס גלויבט זיך נישט אין דעם, אַז אין ענג־לאַנד זאָל מען זיך אַזוי שנעל איבערשרעקען מיט פראַנצויזישער „שטימונג׳דיגקייט“, און מוסאָליני־שער היסטערישער רעספּעראַציע־העלדישקייט.

די סיבה פונם צושטאַנד־געקומענעם „פּאַריזער פּלאַן“, וועלכער וואַרט אויף רעאַליזירט צו ווערען, און אויף צו קריגען די סאַנקציע — אין דער פעלקער ליגע שטעקט אין עפּעס אַנדערש, וואָס וועט אוודאי בקרוב בימינו אויפגעקלערט ווערען.

מ.

אונזער וואָרט

פערדייט דעם דאַשעק

עס איז אַ מערקווירדיגע זאַך, ווי די פלאַכקייט, די ענג־מוח׳דיגקייט, די שמאָל־שטערנ׳דיגקייט האָט די תשוקה צו „סטראָיען“ זיך, צו פּוצען זיך אין פּאַווע פעדערען פון פילאָזאָפישען געדאַנק, און ווי עס האָט זיך ליב צו שפּיגלען אין גאַנג פון דער וועלט־גע־שיכטע, צוגעבענדיג זיך און אָנשטעלענדיג אַ צו־פרידענעם אַתה־בחרתנו־גווירדעל פון אַ בעזונדערער וויכטיגקייט.

ווען מ׳אָבסערווירט אַ מאַלפּע, אַ פּשוט׳ע טאָג־טעגליכע מאַלפּע, וועלכע איז אין איהר מהות, אין די לעצטע יאָהרען, וויכטיגער געוואָרען דורך דעם פעריונגערונגס־כח פון איהרע דריזען — ווען מ׳אָב־סערווירט אַזאַ מאַלפּע מיט איהר נעקנייטשטען שטערען, קאָן זיך אויסדוכטען, אַז ווער ווייסט, וואָס פאַר־אַ דענקערישע און מיסטעריעזע איינגעשאַפטען האָט דאָזיגע בעשעפעניש פערמאָגט —

ובפרט נאָך, אַז דאָס גאַנצע מאַלפּען־פאָלק איז „פעראַנלאַגט“ פאַר אַזעלכע טויט־ערנסטע, און „דענקערישע“ שטימונגען און מאַטען —

אָט־אָ די מאַטען, וואָס דער אַמעריקאַנער רופט זיי „מאָנקי־ביזנעס“ (מאַלפּישע שטיק), וועלכע זענען אין דער ווירקליכקייט נישט מעהר, ווי שטיקלעך, נאָכ־מאַכערישע, נאָכקרימערישע, אַזעלכע אייגענטליכע פאַר דעם דאָזיגען מין „פיערהענטיגע“ נאַרילען, מאַנדרילען, פּאַוויאַנען, א. אַ.

אין רוסלאַנד איז פאָרגעקומען אַ גרויסע, אַנ־עפּאָכאַלע איבערקעהרעניש פון אונגעהייערער קולטור געשיכטליכער בעדייטונג — עס ווערט דאָרט גע־מאַכט אַ מאַסען־מיטאַנישע אָנשטרענגונג צו אויס־פיהרן דעם מין מענש, און פערשידענע עקספּערי־מענטען ווערען דאָרט געמאַכט, פערשידענע נייע פאָרמען ווערען ביי דער איבערפאָרמונג אָנגעווענ־דעט (צי ריכטיגע, צי נישט ריכטיגע — איז נישט דאָ דאָס אָרט זיי אָפּצושאַצען!) און די מאַלפּע וויל נאָכמאַכען, פּרובט נאָכמאַכען, לויט איהרע גראָ־טעסקע איינגעשאַפטען און יכולת׳ן, זי קרומט זיך און לאָמט זיך, האָפּסט אינם שטייג פון איהר גייס־טיגער בעגרעניצטקייט, און כאָטש אַ וועלט האַלט זיך ביי די ביכער פון לאַבען, און אויגען פערגייען אַזש מיט בלוט פאַר דעם טראַגישען סכנות־נפשות־דיגען געלעכטער —

קומט דער דייטשער אוניווערסיטעטס־פּראָפעס־סאָר, ד״ר דוינלער און דערקלערט אין איין אָטעם:

— „דער מיטעלאַלטער האָט אויפגעהערט נישט מיט דער ענטדעקונג פון אַמעריקאַ, אָדער מיט דער רעפאָרמאַציע, ווי דאָס האָבען בעהויפּטעט די גע־לעהרטע ביז־איצט, נאָר מיט דעם טאָג, ווי דער נאַ־ציאָנאַל־סאָציאַליזם איז געקומען צו דער מאַכט“.

אָפּגעזאָגט, אָפּגעשריבען, אָפּגעחתמ׳עט — און די נייע טעאָריע וועט פערפליכטען די דייטשע ווי־סענשאַפט!

איז וואָס זשע איז עס דען אַנדערש, אויב נישט „מאָנקי־ביזנעס“, אָדער די זעלבע געשיכטע מיט דעם קליינשטעטלדיגען נאַר און משוגענעם, וואָס לויפט אַרום מיט אַ האַק, מיט׳ן דאַשעק פערדרייט אויף דער פּאָטיליצע און שרייט, אַז ער איז אַ סטראַ־זשאַק?!..

ב.

פאליטיש־ווירטשאפטל. רעפרעזענטאנץ פון געוו. יודישע דעפוטאטען און סענאטארען

מ אַ ר ש אַ, 16 (יט"א טעלעפאָניש)

דער צ. ק. פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע האָט בעשלאָסען צו רופען אַ קאָנפערענץ פון אַלע געוו. דעפוטאַטען און סענאַטאָרען פון די ביז־איצטיגע סיימען און סענאַטען, כדי צו שאַפען אַ פאָליטיש־ווירטשאַפטליכע רעפרעזענטאַנץ פון פוילישען יודענטום.

קיינט—די דעבאטע וועגען דעם אמנעסטיע־פראיעקט

ו אַ ר ש אַ, 16. (טעל.) עס איז מאָראָוויסצי־זעהן, אַז די דעבאַטע וועגען אַמנעסטיע־פראָיעקט, וואָס וועט אָנגעהויבען ווערען אויף דער הייגטי־גער סיים־זיצונג, וועט זיך פערציהען נאָך אויף דער מיטוואָכ'דיגער זיצונג, צוליב דעם וואָס עס ווערען אַריינגעטראָגען אַ סך צוזאַץ־פאָרשלאָגען.

זיצונג פון עקאנאם. קאמיטעט ביים מיניסטארען־ראט

ו אַ ר ש אַ, 16 (טעלעפאָניש) היינט, מאָנטאָג איז, אונטער'ן פאָרזיץ פון וויצע־פרעמיער קוויאַט־קאָווסקי פאָרגעקומען אַ זיצונג פונ'ם עקאָנאָמישען קאָמיטעט ביים מיניסטאָרען־ראַט, אויף וועלכער דער דיר. מאַרטין האָט אָפּגעגעבען אַ בעריכט וועגען דער אַרבייט פון דער צווישען־מיניסטער־יעלער קאָמיסיע פאַר צוזאַמענאַרבייט מיט די ווירטשאַפטליכע זעלבסטפערוואַלטונגען.

געשטארבען דער יונגערער ברו־דער פונ'ם מארשאל פילסודסקי

ו אַ ר ש אַ, 16 (טעלעפאָניש)

היינט אינדערפריה איז אין דער וואָיעוואָדשאַפט פון יאַן פילסודסקי, געשטאָרבען אַדאַם פילסודסקי, סע־נאַטאָר און וויצע־פרעזידענט פון ווילנע.

אַדאַם פילסודסקי איז אַ יונגערער ברודער פונ'ם מאַרשאַל יוזעף פילסודסקי, געבוירען אין יאָהר 1869 אין זשולאָוו ווילנער קאַנט. לאַנגע יאָהרען איז ער געווען אַ בעאַמטער אין דער ווילנער שטאָט־פעריוואַלטונג, וואו ער איז מיט 2 יאָהר צוריק אויס־געוועהלט געוואָרען אַלס וויצע־פרעזידענט און דער־נאָך אַלס סענאַטאָר.

ער האָט זיך פערקיהלט, פאָהרענדיג פון ווילנע קיין וואַרשאַ, און איז געשטאָרבען פון אַ לונגען־ענטצינדונג. דער טויטער קערפער ווערט איבערגע־פיהרט קיין ווילנע, וואו מ'וועט איהם קובר זיין נע־בען זיין מוטער, און דעם מאַרשאַל'ס האַרץ.

יודישע דאקטוירים אין דייטשלאנד

אינגאנצען בעזייטיגט פון דער מעדיצינישער פראקטיק

ב ע ר ל י ן, 16 (יט"א טעלעגראַפיש)

היינט ווערט פערעפענטליכט אַ נייע געזעץ וועגען מעדיצין־בערוף, צוליב וועלכען די יודען ווערען אינגאַנצען אויסגעשלאָסען און וועלען נישט האָבען קיין צוטריט צו דער מעדיצינישער פראַקטיק. די, וואָס פראַקטיצירען נאָך, וועלען אויסגעשלאָסען ווע־רען פון דער דאָקטוירים־קאַמער.

יודישע סטודענטן—אויף בעזונדערע בענק

ווארשאווער ענדעקעס בעמיהען זיך אויך וועגען דעם.—מעלדונג אין לעמבערגער פאליטעכניקום. — ארויסגערופען דעם רעקטאר קיין ווארשא

ו אַ ר ש אַ, 16 (טעלעפאָניש)

אַ דעלעגאַציע פון ענדעקישע סטודענטען האָט זיך געווענדעט צום רעקטאָר פון דער אוניווערזיטעט פראָפ. מאַרכלעווסקי, מיט דער פאָדערונג צו זעצען די יודישע סטודענטען אויף בעזונדערע בענק לינקס. דער רעקטאָר האָט נישט געגעבען דערויף קיין ענטפער. מען האַלט, אַז אין וואַרשאַ וועט די דאָ־זיגע פאָדערונג אָפּגעוואָרפען ווערען.

ל ע מ ב ע ר ג, 16 (טעלעפאָניש)

אין לעמבערגער פאָליטעכניקום, אויף דער אינ־זשינירען־אָפּטיילונג, איז אַרויסגעהאָנגען געוואָרען אַ מעלדונג, וואָס בעשטימט ספּעציעלע ערטער אויף דער דאָזיגער אָפּטיילונג פאַר יודען. די מעלדונג איז אונטערגעשריבען דורך די פראָפעסאָרען באַ־גוצקי און מאַטאַקעוויטש (דער לעצטער איז אַ געוועזענער מיניסטער).

די יודישע סטודענטען האָבען געמאָלדען דעם דזשעקאַן, אַז זיי וועלען זיך נישט בעטייליגען אין די לעקציעס.

ל ע מ ב ע ר ג, 16 (טעלעפאָניש)

אַלס רעזולטאַט פון די זונטאָג'דיגע געשעהענישען, געפינען זיך נאָך 12 יודען אין שפּיטאָל.

ל ע מ ב ע ר ג, 16 (טעלעפאָניש)

דער רעקטאָר פון לעמבערגער פאָליטעכניקום פראָפ. נאַדאָלסקי, איז היינט אַרויסגערופען געוואָרען קיין וואַרשאַ דורכ'ן בילדונגס־מיניסטער.

דער פראָפ. נאַדאָלסקי איז פאַרנאַכט אָפּגעפאָהרען קיין וואַרשאַ מיט אַן אַעראָפּלאַן.

ו אַ ר ש אַ, 16 (טעלעפאָניש)

דער פרעזעס פון מיניסטאָרען־ראַט, מיניסטער קאָשטשאַלקאָווסקי, האָט היינט אויפגענומען דעם רעקטאָר פון לעמבערגער פאָליטעכניקום, פראָפ. נאַדאָלסקי.

די אימפאזאנטע מאניפעסטאציע פון דער ארבייטער־וועלט אין לעמבערג

געגען ענדעקישען בארבאריזמען און דער „געלער לאַטע" אויפ'ן לעמבערגער פאליטעכניקום

ל ע מ ב ע ר ג. — ווי מיר האָבען שוין נעכטען מיטגעטיילט, איז אין זאַל „פאָסיימאָווני" אויף פּלאַץ קראַסאָווסקי איז זונטאָג פאָרמיטאָג פאָרגעקומען אַ אימפּאָזאַנטער מיטינג, אויף וועלכען עס איז אויף אַ פייערליכען אופן פּראָטעסטירט געוואָרען געגען דער פערגיסונג פון אומשולדיג יודיש בלוט, זייט עט־ליכע וואָכען אויף כמעט אַלע הויכשולען אין פוי־לען און געגען דער שענדליכער „געלער לאַטע", וואָס מען האָט אָנגעטאָן די יודישע שילער אויף דעם לעמבערגער פאָליטעכניקום מיט'ן בעשטימען פאַר זיי בעזונדערע פּלעצער.

ווען דער זאַל איז שוין געווען איבערפולט מיט מענשען, האָבען עטליכע צעהנדליג קאָרפּאָראַנטען געפּרובט זיך אַריינרייסען אין זאַל. די אָרדנער האָ־בען זיי דערין געשטערט. די כוליגאַנעס האָבען אָבער אָנגעהויבען מערדערליך צו שלאָגען אַלע יודען, וואָס זענען זיי אונטערגעקומען אונטער די הענט. ביי דער געלעגענהייט האָבען די כוליגאַנעס איבערגעלאָזט עטליכע צעהנדליג יודישע פערוואונדעטע, צווישען זיי עטליכע גאָר שווער. אַ געוויסער אַלפּרער אַלט־שטאַרט האָט בעקומען שטאַרקע וואונדען אין קאָפּ און אין גאַנצען קערפּער.

די כוליגאַנעס האָבען זיך דאַן אַלאַז געמון אויף לעגיאָנאָוו און געשלאָגען פערפייגעהענדע יו־דען. די פּאָליציי האָט זיי אָבער באַלד צעטריבען. אין משך פון גאַנצען טאָג האָבען זיי געפּרובט אַרויס רופען אומרוהען אין פערשידענע טיילען פון שטאָט און איבעראַל געשלאָגען יודען. די כוליגאַנעס האָבען אויך אין איין צייט געפּרובט זיך לאָזען אין יודישען קוואַרטאַל, זיי האָבען אָבער פאַר זיך געטראָפען אַ שטאַרקען ווידערשטאַנד פון יודישע קצבים און אַר־בייטער, האָבען זיי זיך דערפאַר באַלד צוריקגע־קעהרט.

צוליב דער אוואַנטורע פאַר'ן זאַל איז באַלד אָפּ־געשלאָסען געוואָרען דער אַריינגאַנג און עס האָבען אָנגעהויבען רעדען די רעדנער.

דערעפענט האָט אין נאָמען פון פ. פּ. ס. ח' **האָדוך**, וועלכער האָט אויפגעקלערט דעם צוועק פון דאָזיגען אימפּאָזאַנטען מיטינג און אַפּעלירט צו אַלע פערזאַמעלטע אָקעגענצושטעלען זיך די כוליגאַ־נישע באַרבאַריזמען פון די ענדעקישע אַקאַדעמיקער.

אַ שטאַרקע רעדע האָט דאַן געהאַלטען ראַט. רעד **סקאלאק**, וועלכער האָט ערקלערט, אַז דער מיטינג דאַרף פּראָקלאַמירען אַ לאָזונג פון פעראייני־גונג און ברידערליכקייט. די „געלע לאַטע" אויפ'ן לעמבערגער פּאָליטעכניקום איז אַ שאַנדפלעק פאַר דער פוילישער קולטור. די גייסטיגע אָנפיהרער פון דער שטודירענדיגער יוגענד, צווישען זיי אויך די פּראָפעסאָרען, וועלכע האָבען אַרויסגעגעבען אַזאַ שענדליך געזעץ, זענען אַרומגעכאַפּט געוואָרען פון אַ שגעון פון באַרבאַריזם. מיר האָבען היינט נישט דעם איינפלוס — ערקלערט רעד. סקאָלאַק — זיך אַקעגענצושטעלען די שענדליכע פעראָרדנונגען, מיט אונ־זער גאַנצען כוח מוזען מיר אָבער, ווי אַמענער־גישסטען פּראָטעסטירען געגען די מיטעלאַלטערליכע מעטאָדען, וועלכע זענען היינט דערנייערט געוואָרען. סאָלידאַריש און חבריש מוזען מיר זיך אַקעגענ־שטעלען געגען בעלויגען שלעגער, וואָס וואַרפען זיך מיט דער גאַנצער אכזריות'דיגקייט אויף וועהרלאָזע מענשען.

אַ גלענצענדע רעדע האָט דאַן געהאַלטען דער פאַר־שטעהער פון „התאחדות־פועלי־ציון".

מגר. ז. **הערינג**: מיר האָבען זיך אָנגעשלאָסען צום געמיינזאַמען פראָנט — האָט געזאָגט ה' הערינג, — ווייל מיר ווילען צוזאַמען מיט אייך אַלע קעמפען און פּראָטעסטירען געגען דעם פערגיסען פון אונ־שולדיג בלוט און געגען דעם „געטאָ", וואָס מען האָט געשאַפען אויפ'ן לעמבערגער פּאָליטעכניקום פון יודישע שילער. אַמפייערליכסטען מוזען מיר פּראָ־טעסטירען געגען דעם מאָלערירען די עקסצעסען מיט שתדלנות און רחמים בעטען די רעגירונג, אַז זי זאָל אונז נעהמען אין שוץ וועלען מיר דאָ גאָרנישט אויפ־טון. די איינשטעלונג פון דער סאַנאַציע געגען יודען איז אַזוי גוט פיינדליך, ווי פון דער ענדעציע. עס איז נאָר אַ חילוק אין די מעטאָדען פון קאַמף געגען יודען איך וויל, אַז נישט נאָר דער יודישער אַרבייטער, נאָר אויך דער קליינבירגער און קליין־סוחר און בעל־מלאכה זאָלען וויסען, אַז בעשיצער קענען זיי גע־פונען אין אינטערנאַציאָנאַלען סאָציאַליזם און אין דער אַרבייטער־וועלט. מען וואַרפט אונז פאַר, אַז יודען זענען שעדליך פאַר דער געזעלשאַפט, ווייל זיי זענען הענדלער און שפּעקולאַנטען. וואָס דען זאָלען זיי זיין, ווען פון איבעראַל ווערען זיי אַרויסגעשטויסען? האָבען דען יודען אַ ספּעציעלע פאָרליבע צום האַנדעל? דער יוד נעמט זיך צו אַלץ, כדי צו קענען געבען זיין קינד אַ טרוקען שטיקעל ברויט. מיר זע־נען פּראָדוקטיווע און נוצליכע מיטגלידער פון דער געזעלשאַפט. ווען מען לאָזט אונז אַרבייטען, אַזוי בעציהען מיר זיך צו דער דאָזיגער אַרבייט מיט ליבע און נעפיהל. דאָס בעווייזט אָפּבעסטען אונזער 100 טויזענדיגע אַרבייטער־מחנה אין ארץ ישראל, וועל־כע איז מיט איהר נשמה און געפיהלען פאַראייניגט מיט דעם אַרבייטער־פּראָלעטאַריאַט, וואָס איז אַר־גאַניזירט אין אינטערנאַציאָנאַלען סאָציאַליזם.

דער פאַרשטעהער פון די אוקראַינער רעד. **פעלעכאטי** האָט אין אָנהויב פון זיין רעדע אויס־געשריגען: נידער מיט'ן אַנטיסעמיטיזם!! שרעק־ליך זעהען אויס אין אונזערע אויגען די היינטיגע פערשידענע „ברוינע" און אַנדערע „סאָטניעס" אַזוי

(ווייטער זעה 3־טע זייט)

הילף פאר'ן יודישען קינד

פרעסע־קאנפערענץ אין „צענטאס"

ו אַ ר ש אַ (יט"א) אין צענטראַל־פערבאַנד פון די געזעלשאַפטען פאַרן שוץ איבערן יודישען יתום „צענטאָס" איז פאָרגעקומען אַ פרעסע־קאָנפערענץ וועגען דער טעטיגקייט פון דער צענטראַלע און איה־רע אויפגאַבען אין דער נאָהענטער צוקונפט. די קאָנ־פערענץ עפענט פרעזעס ג. סענ. רפאל שערעשאָווסקי, וועלכער ערקלערט צוו. אנד.:

דער צוועק פון דער היינטיגער פרעסע־קאָנפע־רענץ איז צו בעקענען די עפענטליכקייט מיט דער טעטיגקייט פונם פערבאַנד פון געזעלשאַפטען פאַר יתומים־פערזאָרגונג אין פוילען, מיט זיינע צילען און אויפגאַבען, ווי אויך מיט זיין מאַטעריעלער לאַגע אויסזיכטען און פערספּעקטיוון.

די יודישע בעפעלקערונג אין פוילען, בעזונדער־אויף די מזרח־קרעסען האָט אַלס ירושה פון דער גרוי־זאַמער וועלט־מלחמה בעקומען אַנ'אַרמעע פון צעהנדליגער טויזענדער אָרעמע יתומים און היימלאָ־זע קינדער, וועלכע האָבען מאַסענווייז אַרומגעוואַנ־דערט איבער די גאַסען הונגעריג, עלענדע, פערוואָר־לאָזטע, אַרויסרופענדיג ביי יעדען בעוואוסטזיניגען יוד אַ געפיהל פון מיטלייד און שרעק.

אַ דאַנק דער איניציאַטיוו פון געזעלשאַפטליכע עסקנים אין פערשידענע שטעט זענען ענטשטאַנען קאָמיטעטען פאַר קינדער־שוץ און יתומים־פערזאָר־גונג. דער ערשטער קאָמיטעט איז געגרינדעט גע־וואָרען אין יאָהר 1915 אין לעמבערג און האָט גע־פיהרט זיין טעטיגקייט אויפ'ן שטח פון מזרח־גאַלי־ציען. כדי צו אָרגאַניזירען אַ גלייכמעסיגע רעטונגס־אָרגאַניזאַציע פאַר קינדער־שוץ אין גאַנץ פוילען האָט דער „דזשאָינט" געגרינדעט אַ צענטראַל־ביוראָ אין וואַרשע און פון דאָרטען געגומען אָנפיהרען מיט אַלע לאָקאַלע קאָמיטעטען. ווי ווייט דער „דזשאָינט" האָט מיטגעוווירקט צו דער ענטוויקלונג פון דער טעטיגקייט פונם פערבאַנד אויף אַלע געביטען איז צו זעהען, אַז דער בודזשעט פונם פערבאַנד, וועלכער האָט אין יאָהר 1926 בעטראָפען בערך 6.000.000 זלאָטעס האָט דער „דזשאָינט" זיך בעטייליגט מיט אַ סובווענץ פון 3.179.000 זל. דאַן ווען די רעגי־רונגס־ און קאָמונאַלע סובווענצען נדבות און מיט־גליד־אָפּצאָהל אַלץ צוזאַמען האָט בעטראָפען נישט מעהר ווי 2.562.000 זל. דאָס יאָהר 1926 איז אָבער צום בעדויערען אויך געווען דער ווענדע־פונקט אין דער הילפס־קאָמיטעט פון „דזשאָינט" לגבי דעם פערבאַנד, נעמליך — פונם יענעם יאָהר אָן איז די סובווענץ סיסטעמאַטיש, בעדייטענד פערקלענערט געוואָרען, אַזוי אַז היינטיגעס יאָהר איז זי רעדוצירט געוואָרען ביז אַ סומע פון 153 טויזענד זל., ד. ה. ווענינער ווי אַ 20 חלק דערפון, ווי זי איז געווען אין יאָהר 1926.

נישט ווענענדיג צוליב דעם פערשמעלערן דעם מאַסשטאַב פון דער אַרבייט, האָבען די אָנפיהרער פון די קאָמיטעטען פערדאָפּעלט זייער ענערגיע, כדי צו פערגרעסערן די ראַהמען פון זעלבסטהילף אויף די ערטער. אַ דאַנק די דאָזיגע בעמיהונגען האָבען די היימישע הכנסות בעקומען אַ גאַנץ אַנדערן אויס־זעהן: אַזוי, למשל, איז די רעגירונגס־סובווענץ פון 154 טויזענד זל. אין יאָהר 1926 געשטיגען ביז אַ סומע פון 310 טויזענד זל. אין יאָהר 1930, די קאָ־מונאַלע סובווענץ פון 537 טויזענד זל. אין יאָהר 1926 ביז 977 טויזענד זל. אין יאָהר 1930. די פּרי־וואַטע נדבות און מיטגלידער־אָפּצאָהל פון 871.000 זל. אין יאָהר 1926 ביז 3.011.000 זל. אין יאָהר 1928, 2.686.000 זל. אין יאָהר 1929 און 2.565.000 זל. אין יאָהר 1930.

איבער דער אַרבייט פון קינדער־שוץ און יתומים־פערזאָרגונג אויפ'ן שטח פון גאַנץ פוילען, האָבען ביים היינטיגען טאָג 253 קאָמיטעטען, וואָס געפינען זיך אין 179 גרעסערע שטעט. אונטער שטענ־דיגער אויפזיכט געפינט זיך אין 131 אַנשטאַלטען 9576 קינדער, אונטער צייטווייליגער אויפזיכט (זו־מער־קאָלאָניעס, הייל־קאָלאָניעס, סאַנאַטאָריעס, בע־שפּייזונג, שולען א. אז. וו.) 12.081 קינדער. 5.938 קינדער בעזוכען אַלגעמיינע שולען, 2.621 קינדער לערנען פערשידענע פאַכען.

במשך פון דער צייט, וואָס דער פערבאַנד עק־זיסטירט, זענען 5912 יוגענדליכע געוואָרען זעלבסט־שטענדיגע בעלי־מלאכות. אַ גרויסער טייל פון די דאָ־זיגע יוגענדליכע האָט עמיגרירט קיין אויסלאַנד און אַ היבשע צאָהל האָט, מיט דער הילף פון פערבאַנד עולה געווען קיין א"י.

דער פערבאַנד האָט אין זיין רשות 21 איינגענע לערן־ווערשטאַטען.

עס ווערען דורכ'ן פערבאַנד אַרויסגעגעבען צוויי מאָנאַטליכע זשורנאַלען (אין יודיש און פויליש), וואָס פיהרען אַ וויסענשאַפטליכע און פראָפּאַגאַנ־דע־אַרבייט. לעצטענס ווערט דורכ'ן פערבאַנד גע־פיהרט אַנ'ענערגישע אַקציע ביי דער יודישער אַגענץ אין א"י אַריינצובריינגען אַהין אַ גרעסערע צאָהל יוגענטליכע מיט ענטשפּרעכענדע פאַכען. די אַר־בייט פון פראָדוקטיוויזירען די אָרימע יודישע יוגענד וואָס געפינט זיך אונטער דער אויפזיכט פון פער־באַנד און זיי אַריינברענגען קיין א"י, איז פער־בונדען מיט קאָלאָסאַלע הוצאות.

דער בודזשעט פון יאָהר 1934־1935 איז בע־שטאַנען פון 2,389,000 זל. הכנסה (רעגירונגס־סובווענץ 153 טויזענד זל., קאָמונאַלע סובווענץ 469 טויזענד זל. דזשאָינט — 153 טויזענד זל. נדבות און מיטגלידער־אָפּצאָהל, וואָס פוילישע יודען האָבען אַריינגעבראַכט — 1,600,000 זל.) און 2,147,000 זל. הוצאות.

פון די דאָזיגע ציפערן איז צו זעהען, אַז די הוצאה איז איבערגעשטיגען די הכנסה בלויז מיט אַ סומע פון 28 טויזענד זל. — פאַקטיש איז אַ סך ערנסטער.

פון דעם אַלעם איז צו זעהן, אַז נישט קוקענדיג אויף דעם אויסערגעוועהנליך שווערען פינאַנסיעלען און ווירטשאַפטליכען קריזיס, וואָס דאָס פוילישע יודענטום לעבט איצט איבער, ווערט דער פערבאַנד פאַר קינדער־שוץ און יתומים־פערזאָרגונג אין פוי־לען, אין קנאַפע 65 פּראָצענט אויסגעהאַלטען פון פוילישען יודענטום זעלבסט.

מיר פיהרען, מיט גאַנץ בעגרעניצטע אַדמי־ניסטראַטיווע הוצאות, אַנ'אַרבייט פון מלוכה'שען מאַסשטאַב און דערביי אַ לעבענס־נויטווענדיגע אַר־בייט, הן פאַר'ן פוילישען יודענטום הן פאַר יענע יודען, וואָס געפינען זיך ווייט אויסער די גרעניצען פון פוילען, ווייל מיר דערציהען דאָך אַ יונגען גע־זונדען און פּראָדוקטיווען יודישען דור. און דאָך ווערען מיר אין דער דאָזיגער אַרבייט, בעזונדער דורך אונזערע ברידער מעבר לים פערהעלטנישמעסיג זעהר ווייניג געשטיצט. די לאַגע איז זעהר אַ שווע־רע, דער אַרבייט דראָהט אַ צוזאַמענברוך. צי דאַרף מען, צי מעג מען דערצו דערלאָזען?

דער לייטער פון „צענטאָס" א. גאָלדין ער־גענצט דעם בעריכט־רעפעראַט.

אַלע רעדנער אַפּעלירען דורך דער פרעסע צו דער יודישער געזעלשאַפט צו פערגרעסערן די הילף פאַר דעם „צענטאָס" און ערמעגליכען איהם נאָך אין אַ ברייטערער מאָס צו ערפילען זיינע וויכ־טיגע געזעלשאַפטליכע פונקציעס.

נאָך דער פרעסע־קאָנפערענץ זענען די פרעס־סע־פאָרשטעהער צוזאַמען מיט די פיהרער פון „צענ־טאָס" אָפּגעפאָהרען אויף אַנ'אויספלוג אין דעם אַנשטאַלט פאַר דעפעקטיווע קינדער אין זאַטשעפּיע (נעבען פאַלעניץ). אין דעם אַ שטאַלט ווערען אויס־געהאַלטען 50 קינדער אין פאַרשול־עלטער.

נאָכהער זענען די בעטייליגטע פון אויספלוג אַרויסגעפאָהרען קיין אָטוואָצק, וואו „צענטאָס" האַלט אויס אַנ'אַנשטאַלט אין אַ רייה געביידעס, אין וועל־כען עס בעקומען ערציהונג 110 קינדער אונטער דער אָנפיהרונג פון ד"ר ראָזענבלום און קלמן לים.

נייע איטאַליענישע אָפענזיווע

פערביטערטע שלאַכט אויפ'ן אגאַדענער פראָנט

פּ אַ ר י ז, 16 (ספּ. טעל.)

לויט ווי מען מעלדעט פון אַדיס-אַבעבאַ, האָבען די איטאַליענער אָנגעהויבען אַ נייע אָפענזיווע אויפ'ן אגאַדענער פראָנט: געשיצט דורך אַנ' עראָפּלאַן-עסקאַדרע, טאַנקס און געפּאַנצערטע אויטאָס, האָט פיעכאָטע אַטאַקירט די אַביסינישע ליניעס, וואָס געפינען זיך אויף דרום-מזרח פון סאַסאַבאַנע. עס זענען אויסגעבראָכען שטורעמדיגע שלאַכטען, די רעזולטאַטען פון וועלכע עס זענען נאָך נישט באַקאַנט.

די אַביסינישע קוואַלען זענען מודיע, אַז 13 איטאַליענישע געפּאַנצערטע אויטאָס זענען אָדער צושעדיגט געוואָרען, אָדער אַריינגעפאַלען אין געפאַנגענשאַפט.

עטליכע הונדערט סאָמאַליער, וועלכע האָבען ביז איצט געקעמפט אויף דער זייט פון איטאַליען זענען אַריבער צו די אַביסיניער.

ל אָ נ ד אָ ן. 16 (ספּ. טעל.)

דער גען. גראַציאַני האָט באַזייט די אָפּעראַציעס אין אָגאַדען, באַקומענדיג די הילף אַ דיוויזיע.

15 איטאַליענישע עראָפּלאַנען האָבען באָמבאַרדירט דאָס מיליטער פונ'ם ראַס דעסטאַ, אָנמאַכענדיג דאָרט גרויסע היזקות. די אַביסיניער האָבען געענטפערט מיט אַ קאַנאָנאַדע פון זעניט-האַרמאַטען און פון ביקסען.

פראָטעסט פון דער ענגלישער רעגירונג

ק אַ א י ר אַ, 16 (ספּ. טעל.) די רעגירונג פון גרויס-בריטאַניען האָט איבערגעגעבען דער עגיפּטישער רעגירונג אַ פּראָטעסט געגען די געשעהענישען אין קאַאירא.

אין דער סיטואַציע איז געקומען צו אַ געוויסער בערוהיגונג נאָך דעם, ווי די קלאַנגען, אַז ענגלאַנד האָט בדעה געהאַט געגענצושטעלען זיך דעם צוריק-אויפקום פון דער קאָנסטיטוציע פון 1923 – זענען אָפּגעלייקענט געוואָרען.

מינ. בעק איז אַרויסגעפאָהרען קיין זשענעווע

וואַ ר ש אָ, 16 (טעלעפאָניש)

היינט, 9 אינדערפריה, איז אַרויסגעפאָהרען קיין זשענעווע, אויף דער סעסיע פון פעלקער-ליגע-ראַט דער אויסערן-מיניסטער, יוזעף בעק.

מינ. בעק איז אַרויסגעפאָהרען אין דער באַגלייטונג פונ'ם דיר. לוביענסקי, פאָרטרעטער פונ'ם לייטער פון דער אָפּטיילונג פאַר אינטערנאַציאָנאַלע רעזשימען, פּאָטוואָראָווסקי, און פערזענליכען סעקרעטאַר, שידלעצקי.

פונ'ם פּראָצעס איבער די בעשול-דיגטע אין פּיעראַצקי-מאָרד

וואַ ר ש אַ, 16 (טעלעפאָניש)

דעם היינטיגען טאָג איז בלויז פערהערט געוואָרען דער לייטער פון דער זיכערהייטס-אָפּטיילונג ביים אינערן-מיניסטעריום, וואַצלאַוו זיבאָרסקי, וועלכער האָט שוין אָפּגעגעבען דערקלערונגען דעם נאָגצען שבת'דיגען טאָג.

אויף די פראַגען פון דעם פּאָרזיצער, פּראָקוראָר און די פאַרטיידיגער, האָט ער געגעבען גענויע אינפאָרמאַציעס און אויפקלערונגען וועגען דער טעטיגקייט פון א. או. נ. און אַנדערע אוקראַאינישע אָרגאַניזאַציעס.

אויף דער פראַגע פון אַדוו. האַנקעוויטש, צי זעהען דעם עדות באַקאַנט אַנדערע יודישע אַרויסטרעטונגען פון דער א. או. נ. חוץ סאָקאָלשטשיזנא, רעכענט דער עדות אויס אַ לאַנגע רשימה פון וועלכע געשעהענישען, אָנהויבענדיג פון יאָהר 1931, דער רעזולטאַט פון וועלכע עס איז געווען דאָס אויסהאַקען די שויבען אין די יודישע הייזער, דאָס אַריינ-רייסען זיך אין די קעלערס, דעם אָנפאַל אויף אַ יודישער פאָלקס-באַנק, רויב-אָנפאַלען אויף יודען און אויף פויערים דערפאַר, וואָס יענע האָבען געדינגט ביי יודען, דאָס אָנפאַלען אויף אַ יודישער פרוי מיטן צוועק, אַז זי זאָל פערקויפען איהרע אַ נחלה פאַר דער אָרגאַניזאַציע. עס איז אויך פערנאָטירט געוואָרען אַ פאַל פון אויסהאַקען די שויבען ביי אַ יודען דערפאַר, ווייל ער האָט געוואָלט פערדינגען אַ לאָקאַל פאַר אַ פּאָליציי-פּאָסטען.

מאָרגען וועט פערהערט ווערען דער לייטער סור-בענעק-סוסעצקי פונם אינערן-מיניסטעריום.

90 פראָצ. וואהל-בערעכטיגטע

בעטייליגט אין די שטאָט-ראַט-וואַהלען אין תל אביב

ת ל-א ב י ב, 16 (יט"א טעלעגראַפיש)

נעכטען אָוונד האָט זיך פערענדיגט דאָס אָפּגעבען די שטימען. די אורנעס מיט די וואַהל-צעטלען זענען איבערגעשיקט געוואָרען צו דער פּאָליציי.

געציילט האָבען 90 פּראָצענט פון די וואַהל-בערעכטיגטע. קיין גענויער רעזולטאַט איז נאָך נישטאָ.

פון מאַסאַריקס מאַניפעסט

פּ ר אַ ג, 16 (ספּ. טעל.)

אַוועקגייענדיג פון זיין אַמט, האָט דער פּרעזידענט מאַסאַריק אַרויסגעלאָזט אַ מאַניפעסט צום פאָלק, אין וועלכען עס ווערט צ.אַ. געזאָגט פאָלגענדעס:

„מיר בעדאַרפען צו פיהרען אַ גוטע אויסערן-פּאָליטיק, און אַ גוטע אינערליכע פּאָליטיק, וואָס זאָל זיין יושרדיג לגבי אַלע בירגער, אָהן אונטערשיד פון נאַציאָנאַליטעט".

אין גריכענלאַנד זענען פער-ווערט געוואָרען „באַנקעס"

אַ ט ע ן, 16 (ספּ. טעל.)

דער גריכישער לאַנדווירטשאַפט-מיניסטער האָט אַרויסגעגעבען אַ פעראָרדענונג, וואָס פערבאָט צו פערקויפען „באַנקעס" אויף ווייהנאַכטען. דער, וואָס וועט זיך דערוועגען צו קויפען, אָדער פערקויפען אַ באַנקע, וועט שטרענג בעשטראָפט ווערען.

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי	—	—	—	96.25
3 פּראָצענטיגע	בודאָוולאַנע		—	40.—
4 „	דאָלאַרובקאַ		—	58.10
7 „	סטאַבּיליזאַציע (אַמ.)			63.75
5 „	וואַרשאָווער פּ.-ב.		1934	53.75
5 „	לאָדזער	„		49.—
ענגלישער פונט		—	—	26.10 —
דאָלאַר אָפיצ. —	5.29.75	נישט-אָפיציעל	—	5.28
גאָלד-דאָלאַר	—	—	—	8.99
גאָלד-רובּל	—	—	—	4.75
דייטשער מאַרק	—	—	—	1.33

די אימפּאָזאַנטע מאַניפעסטאַציע

פון דער אַרבייטער-וועלט אין לעמבערג

(ענדע פון דער 2-טער זייט)

ווי עס האָט אַמאָל אויסגעזעהן די „טשאַרנעסאָטניע". אין צאַרישען רוסלאַנד. אין אַלץ איז שולדיג מפלומרשט דער יוד. צי ווייסט איהר אָבער, אַז דאָס אַלץ געהט אויס צו די קעפּ פון אייך אַלע אָרימע אַרבייטער. צי איהר גלויבט, אַז דער יוד, וואָס געהט אַרומגעבונדען מיט אַ שטריק און טראָגט שווערע פעק, צי דער, וועלכער שלעפּט אַליין דעם וואָגען ווי אַ פערד, כדי צו פערדינען אויף אַ שטיקעל ברויט זעהען אונזערע שונאים?

אַ ריהרענדע רעדע האָט געהאַלטען דער פּראָפ. פון דעם לעמבערגער אוניווערזיטעט ד"ר שענק-וויטש, וועלכער האָט געזאָגט: אַלס מענש, וואָס לערנט בין אייך אַהערגעקומען, כדי צוזאַמען מיט אייך צו פּראָטעסטירען געגען די אַנטיסעמיטישע באַרבאַריזמען, וועלכע זענען אַזוי ווייט פאַרגעגאַנגען, אַז נישט נאָר אויף די גאַסען גיסט זיך יודיש בלוט, נאָר אויך די שול-בענק זענען בעשפּריצט מיט יודיש בלוט. מיין איבערצייגונג, אַלס מענש מיט וויסען איז, אַז אונזער אָרט דאַרף זיין איינציג און אַליין צווישען די מענשען פאַר קאַמף ועגען פרייהייט און קולטור.

דער אַקאַדעמיקער טאַפּערמאַן דערצעהלט, אַז ווען מ'איז געקומען צו פּראָפ. קורקאָווסקי פּראָטעסטירען האָט ער ערקלערט: „איך וואָרען אייך!" די פּראָפעסאָרען סוכאָדראַ און וועמעטשינסקי האָבען בפירוש ערקלערט: „מיר ווילען נישט האָבען קיין גלייכבערעכטיגטע בירגער!"

עס האָבען נאָך דאַן גערעדט די ה"ה מאָוראָווסקי, דובּעל, קישקאַ א. אַ. די פערזאַמלונג האָט דאַן אָנגענומען ענטשפּרעכענדע רעזאָלוציעס.

אייער באַגאַזש ווערט אָפּגענומען פון דערהיים און צוגעשטעלט קיין **ארץ-ישראל**
דורך **PRZEDBORSKI, KOLNER i S-ka, Łódź, Sienkiewicza 6**
ביליג און שנעל. קלינגט טעל. נומערען 25-129 און 75-247

Dr.
B. Robinzon
אינערליכע קראַנקהייטען
האָט זיך איבערגעצויגען
אויף 10 פּאָמאָרסקאַ 10
נעהמט אָן פון 6 ביז 8 אין אָוונט.

Dr. REICHER
פּאָלודניאָווא 28. טעל. 93-201
ספּעציאַליסט
פאַר מענער - שוועכע - בעהאַנדלונג
סעקסועלע בעראַטונגען פון פּסיכאָ - אַנאַליזען
נעמט אָן פון 8—11 פון 5—8 אָוונד.
זונטאָג און חגאות — פון 9—1

אויף דער 1-טער קאַרנאַוואַל-מאָדע-רעווי **Sala Malinowa** אין (GRAND-HOTEL)
וועלכע קומט פאַר היינט און מאָרגען 5 נאָכמיטאָג אויפ'ן פייף
וועלען לאָדזער דאַמען בעוואונדערן די שיך-מאָדעלען פון דער פירמאַ
A.Ogórek
Łódź, Zawadzka 11, tel. 202-86.

צו דער חתונה פון אונזער ליבע קוזינקע
פרל. רוזשאַ שוואַרצבערג
מיט ה' ישראל שיוועק
ווינשען מיר זיי אַ הערציגען מזל-טוב און אַ גליקליך צוזאַמענלעבען.
ה. בלומשטיין און פרוי
און גניעק שוואַרצבערג.

דעם ג' גנב,
וואָס האָט מיר זונטאָג אַרויסגענומען דעם פּאָרטפעל ביי דער גאַרדעראָבע אין טעאַטער „ראַזמאַיטאָשטשי" האָט קיין געלד נישט געפונען, אָבער דער פּאַס און די איבריגע נישט-ווערטיגע דאָקו-מענטען האָבען פאַר מיר אַ געוויסן ווערט.
ביטע צו פערשטענדיגען זיך מיט מיר טעלעפאָניש 25-116. דיסקרעציע גע-זיכערט!
2864

„תומכי-אורחים"
פּאָמאָרסקאַ 18, טעל. 31-266
מיר טיילען מיט, דאָס אין פעראיינס-קאַנצעלאַריע אַמטירט
אַנ'אַדוואָקאַט
יעדען מאָנטאָג און מיטוואָך פון 7 ביז 8 30 אָוונט און ערטיילט
יורידישע עצות
פאַר מיטגלידער, שטענדער פון אונזער אינסטיטוציע און פאַר אונפּערמעגליכע— גענצליך אומזיסט.
אַ מינימאַלען אָפּצאָהל ווערט גענומען פאַר דורכפיהרען פּראָצעסע.
די פערוואַלטונג.

Dr. med.
Leon Familier
אינערליכע און קינדער - קראַנקהייטען
6. שערפּיעץ 37 (בענעדיקטאַ)
נעהמט אָן פון 5—7 נאָכמ.

עבער אויף דער מאַשין
ווערען אָנגענומען אויסצוגייען ביי
ג. נאַרדמאַן, שרודמיעסקאַ 8

אוירען, נאָז און האַלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פּיעטריקאָווער 67. טעל. 81-127
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. אז. וו. ווי אויך אַמבולאַטאָ-רישעם פון 9-2 און פון 4-8 אָוונט.

Dr. med.
A. STILLER
אינערליכע קראַנקהייטען
נעהמט אָן פון 4—8
פּילסודסקיעגאָ 15,
טעל. 75 206. פּראָנט, 2. שטאָק.

Dr. med.
G. GERSZTAJN
ספּעציאַליסט פאַר אויגען קראַנקהייטען
Traugutta 12, tel. 175-10
נעהמט אָן פון 11-2 און פון 5 ביז 8.30 אָוו.

געדענקט, **שטשעשליווי**
ביי
צום ווינטער-סעזאָן, אַ גרויסער אויסוואַהל פון
אָריגינעלע בּיליצער און טאָמאַשאָווער סחורות
אויף אַנציגער און פּאַלטענס
פון די בעסטע קוואַליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך!
R. Szczęśliwy
לאָדז, 5 נאַוואָמיעסקאַ 5
טעל. 09-156.
געדענקט פראָנט II שטאָק.

שיי טרעז
מיט פאַריזער שריינדן און פערטיגע שייטלן
ביי קערש.
סקווערא 15

Dr. med.
A. Banasz
כירורג - אוראָלאָג
Wólczańska 23, tel. 139-88
האָט בענייט די אויפנאַהמען.
נעהמט אָן פון 4—6 נאָכמיטאָג.

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען אונזער ליבע און נישט-פערגעסענע נ"ע
פרימעט קאַץ
אשת ר' אברהם אלי' נ"י הכהן
בת ר' אברהם מאיר ז"ל גוטשטאַדט
אין עלטער פון 51 יאָהר (געוואוינט פּיעטריק. 104)
די לוי' קומט פאַר היינט, דינסטאָג, כ"א כסלו תרצ"ו, 1.30 נאָכמיטאָג פון טהרה-הויז, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער
מאַן, טאָכטער, זוהן, שנור, אייניקלעך און פאַמיליע.

אַלע סוחרים דאַרפען וויסען,
אַז פון ניי-יאָהר אָן מוז מען שוין פיהרען האַנדעלס-ביכער!
איך פיהר שוין 15 יאָהר ביי עטליכע היגע פירמעס האַנדעלס-ביכער, וועלכע ווערען שטענדיג אָנערקענט פון אוזשאָנד סקאַרבאָווי. איך קען אָננעהמען ביי עטליכע פירמעס צו פיהרען האַנדעלס - ביכער מיט גאַראַנטיע.
צו ערפאַהרען ביי **ב. זאַלצמאַן,**
11. ליסטאָפּאַד (קאָנסטאַנטינער) 46
צווייטע אָפיציני, רעכטס, צווייטער שטאָק.

פאַר **גאָלד,** בּיזשוטעריע
און לאָמבאַרד-קוויטעס
צאָהלט די העכסטע פּרייזען
איזידאָר פּיאַלקאַ
פּיעטריקאָווער 7.

ד"ר
ל. שיפּמאַן
איז אַריינגעטרעטען
פון דער לעטשניצע בזשעזשינער 11
און נעהמט אָן ביי זיך דאַינדערהיים
זאַכאָדניאַ 64
פון 4 ביז 7 אָוונט.

Dr.
Wajnberg
ספּעציאַליסט פאַר לונגען, האַרץ און סקלעראָז קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 145
טעל. 02-126.
נעהמט אָן פון 9-10 פריה, 3-5, 8-9 אָוו.

די שטימונג אין איצטיגען בערלין

מאַנגעל אין לעבענס־מיטלען. — ריזיגע מיסברויכען. — אומצוטרוי צו דער וואַלוטע

די לאַנגע רייהען ביי די פּוטער געשעפטען רופען שוין איצט נישט ארויס קיין סענסאַציעס, עס איז שוין געוואָרען א טעגליכע ערשיינונג. די ליידיגע פלייש געשעפטען זענען א טעמע פון געשפּרעך אין די בירגערליכע קרייזען, אין די אַרבייטער פאַמיליעס געהמט מען דעם מאַנגעל אין פלייש אויף גלאַסענער ווייל שוין זייט יאָהרען זענען די אַרבייטער געוואוינט צו עסען פלייש נאָר איין מאָל אין דער וואָך. אָבער דאָס וואָס עס דריקט די בירגערליכע קרייזען אויף׳ן מאָגען, דאָס דריקט די אַרבייטער אויפן געמיט, זיי זענען נאָך נישט געוואָרען רעוואָלוציאָנער געשטימט. זיי זענען נאָר ענטוישט און אלס ענטפער אויף די שעהנע רעדעס פון די מיניסטערס אין דער לעצטער צייט, הערט מען ווען עס מאַרשירען פאַרביי אָפּטיילונגען סאָלדאַטען, אָדער ווען אעראָפּלאַנען פליהען פערביי: „דאָס איז אונזער אייזערנע פּאַרציע, ווען מיר וועלען שוין גאָרנישט האָבען צו פרעסען וועלען מיר אָנבייסען די האַרמאַטען“.

אויך די שטימונג פאַר די חגאות איז איצט אין בערלין גאָר א אַנדערע ווי געוועהנליך. זי דערמאָנט שטאַרק אין די ערב חגאות אין די מלחמה יאָהרען. אין די געשעפטען מיט שפּילצייג געפינט מען נישט קיין אַנדערע שפּילצייג פאַר קינדער, ווי בלייערנע סאָלדאַטען, קריגס־מכשירים, געוועהר. אין די ביכער געשעפטען געפינט מען נאָר קריגס ביכער, אונטער דעם פּראָטעקטאָראַט פון קריגס מיניסטער האָט זיך געעפענט א בעזונדערע אויסשטעלונג איבער דער דייטשער קריגס געשיכטע אָנהויבענדיג פון טאַציטוס, און די לעהרער פיהרען די קינדער איבער דער דאָזיגער מאַרא ליטעראַטור. פון דער אַנדערער זייט זעהט מען איצט אין בערלין אָרימע שויפענסטער, — פערשטעהט זיך, נישט אין די הויפּט־גאַסען, ווייל פון טייערערע אַרטיקלען איז פאַרהאַן לרוב — אָבער אין די זייטען גאַסען וואו עס וואוינען די קליינע האַנדווערקער וואָס שטעהען איצט פאַר א רואין, וואו די בעקער באַקען שוין נישט קיין קוכענס מיט געזונטען שמאַלץ, ווייל זיי האָבען נישט דערויף קיין קונים, וואָס זאָלען דערפאַר בעצאָהלען, וואו די טעקסטיל געשעפטען זענען געבליבען זיצען אויף זייערע וואָלסטראָס (ערזאַץ) שטאָפען, און די דעליקאַטעסען געשעפטען פערקויפען נישט מעהר ווי פלוימען און הערינג, אָבער אין דעם דאָזיגען שווערען קריגס־ווינטער איז ווידער געוואָרען שטאַרק אין דער מאָדע דאָס וואָרט „אדורכהאַלטען“. די אַנדערע געהט עס אויך שלעכט. די צייטונגען שרייבען וועגען קריזיס אין פראַנקרייך און אין אמעריקע, וועגען רוסלאַנד איז שוין גאָר נישט וואָס צו רעדען. דאָרט פאַלען די מענשען פּשוט אויף די גאַסען פון הונגער. מיט דעם האַרץ חלשות שפּייזט מען דעם עולם. און די פרויען אין די פּוטער רייהען שמועסען: „מיר וועלען דעם ווינטער אדורכהאַלטען און די לעהרער אין די שולען ערקלערען, אז די ספּאַרטאַנער זענען געווען די גרעסטע קריגער, ווייל זיי האָבען געגעסען טרוקען ברויט.

דאָס דאָזיגע שלאַג־וואָרט: „דורכהאַלטען“ איז אָהן א זין ווייל קיינער ווייסט נישט ביז צו וועלכען ציל, מען דאַרף דאָס דורכהאַלטען. אָבער די וואָס טראַכטען אליין נישט זאָגען זיך: „היטלער וועט שוין ווייסען!“.

אין די שולען מוזען די קינדער יעדען אינדערפריה אָנהויב פון די לעקציעס זיך אויפשטעלען און זאָגען: „די יודען זענען אונזער אומגליק“. אָבער די בערלינער גלויבען שוין לאַנג נישט אין דעם שווינדעל. זיי ווייסען אָבער, אז פאַר זייערע אָפּצאָהלונגען אין די קראַנקען קאַסעס און פערזיכערונגס־אינסטיטוציעס האָבען זיי אַלץ כּסדר ווייניגער רעכט, זיי ווייסען אז זיי ווערען בעגנבעט און אז די גנבים קענען נישט זיין קיין יודען, ווייל מען האָט זיי שוין פון אלע אַמטען ארויסגעוואָרפען, געבעלס איז א גרויסער פּסיכאָלאָג, ער האָט באַלד בעמערקט די דאָזיגע שטימונג און היטלער האָט אָנגענומען שריט: מען האָט געזוכט שולדיגע. ווען די קלאַנגען וועגען די ריזיגע מיסברויכען פון פּאַרטיי מיטגלידער האָבען זיך פערשפּרייט האָט מען עטליכע ערלעדיגט. מען האָט עס געמאַכט מיט א גרויס געשריי בכדי אָפּצולענקען די אויפמערקזאַמקייט פון די גרויסע שולדיגע און עס האָט אין אָנהויב באַלד געהאַט ערפאָלג: „היטלער האָט זיך דערצו גענומען, א פּאָר זיצען שוין אין תפיסה“. אָבער דאָס איז נאָר געווען אין אָנהויב. שפּעטער איז פּאָפּולער געוואָרען די מעשה מיט דער קייט פּערעל פון גערינגס פרוי און נאָך א געשיכטע דערצעהלען זיך די בערלינער „מיט א שטילען בעהאַלטענעם כעס: מיט א פּאָר חדשים צוריק האָט מען אין דער בערלינער קראַנקען קאַסע ענטדעקט שווינדלערייען אויף מיליאָנען מאַרק. אַלטע בעאַמטע פון פאַרן היטלער רעזשים האָט מען געמוזט צוריקנעהמען צו דער אַרבייט בכדי צו ברענגען ווי עס איז אין אָרדנונג, וואָס די לייטונגען האָבען אין משך פון דער צייט קאַליע געמאַכט, גאַנצע וואָגענס מיט אַקטען און ביכער זענען פון אלע אָפּטיילונגען געבראַכט געוואָרען אין דער צענטראַלע בכדי אדורכצופיהרען א גענויע קאָנטראָלע, אָבער צום בעדויערען האָט אין דעם טאָג שטאַרק גערעגענט, און די ביכער, אַקטען, דאָקומענטען זענען אוועקגעלעגט געוואָרען אויפן הויף. עס האָט נאָך גערעגענט א פּאָר טעג כּסדר און די ביכער זענען אַלץ געלעגען ביז דער טינט איז צופלאָסען געוואָרען און אַלץ איז אָפּגעשווענקט געוואָרען. מען האָט שוין אַלזאָ מעהר נישט געקענט אדורכפיהרען די ביכער קאָנטראָלע.

דער רייכסבאַנק פּרעזידענט שאַכט פערזיכערט טעגליך, אז דייטשלאַנד האָט די געזונדסטע וואַלוטע און די רעגירונג טראַכט בכלל נישט וועגען קיין אינפלאַציע. אָבער פלוצלינג איז אין „רייכסאַנצייגער“ ערשינען שאַכטס א פעראָרדנונג, אז עס ווערט פערוועהרט ארויסצופיהרן פון אויסלאַנד דייטשע באַנקנאָטען. אלס בעגרינדונג איז אָנגעגעבען געוואָרן אז די באַנקנאָטען זענען אויף אַן אומגעזעצליכן אופן ארויס געפיהרט געוואָרען פון דייטשלאַנד און דאָרט זענען זיי פערקויפט געוואָרען א סך נידריגער אַנטער פּרייז. דאָס איז פערעפענטליכט געוואָרען אין רייכס אַנצייגער, א צייטונג וואָס קיין געוועהנליכער מענש לייענט זי נישט אָבער די מויל פּראָפּאַגאַנדע איז אין בערלין אַזוי אויסגעבילדעט אז שוין צומאָרגענס האָט די גאַנצע שטאָט וועגען דעם געוואוסט, דאָס וועגען וואָס מען האָט ביז איצט געוואגט צו דערצעהלען נאָר פון אויער צו אויער איז איצט מיט אַמאָל אפיציעל בעשטעטיגט געוואָרען: דער דייטשער מאַרק האָט אין אויסלאַנד נאָר א העלפט פון זיין ווערט! דאָ העלפט שוין נישט קיין שום שליסען די גרעניצען, זיי העלפט שוין נישט קיין שעהנע רעדעס — דאָס פאָלק וואָס פערשטעהט גאָרנישט פון שאַכטס מאַניפּולאַציעס ווייסט נאָר איין זאַך: דער מאַרק האָט אין אויסלאַנד נאָר א האַלבען ווערט, דאָס פאָלק הויבט אָן צו פערלירען דאָס פערטרויען צו דער וואַלוטע און מאַנגעל אין פערטרויען איז ערגער ווי מאַנגעל אין גאָלד דעקונג.

„דעם ווידערשטאַנד געגען די פּאַריזער שלום־בעדינגונגען אָרגאַניזירען יודען“

צום דאָזיגען שטות האָט זיך דערטראַכט דער ענדעקישער אָרגאַן

אין דער גאַנצער וועלט קאָכט זיך איצט מיט דער אויסערגעוועהנליכער שפּאַנונג, וואָס די ענגלישע רעגירונג האָט געמאַכט איבערוואַרפענדיג זיך פון דעם טרייבען צו סאַנקציעס געגען איטאַליען אויף די בעריהמטע פּאָרשלאַגען פון פּאַריז, וואָס זענען אויסען צוצוטיילען אביסיניען, דערפאַר איז כאַראַקטעריסטיש, אז אַפילו די ענגלישע עפענטליכע מיינונג איז שטאַרק אויפגעבראַכט אויף די דאָזיגע פּאָרשלאַגען און עס האַלט אַפילו ביי א קאַבינעט קריזיס צוליב די דאָזיגע פּאָרשלאַגען.

אָבער א חוץ מוסאָליני וועלכער איז מסתמא זעהר צופרידען פון די דאָזיגע פּאָרשלאַגען, האָבען זיי געפונען נאָך שטאַרקע אָנהענגער און פּערטיידיגער, אין די פּוילישע ענדעקעס. דער נעכטיגער „דזיעננִיק נאַראָדאָווי“ האַלט אז די פּאָליטיק פון לאַוואַלען און האָארן ענטשפּרעכען פולשטענדיג די אינטערעסען פון פראַנקרייך און איטאַליען, נאָכמעהר די אינטערעסען פון אלע מערב־אייראָפּעאישע פעלקער און איז „א אויסדרוק פון די בעגרינדעטע שטרעבונגען וואָס האָבען זיך אָנגעהויבען אין גייסט פון די נייטען און אין די אינטערעסען פון די מערב אייראָפּעאישע ציוויליזאַציע אין הסכם מיט די פיל הונדערט יעריגע טראַדיציע פון דער געשיכטע פון אייראָפּע“.

מילא, עס איז א שטאַנדפּונקט און די ענדעקעס איז ערלויבט צו האָבען אַזאַ שטאַנדפּונקט אַפילו ווען דאָס איז געגען די שטימונגען פון די אָפיציעלע מיינונגען פון פראַנקרייך און ענגלאַנד, וועלכע די ענדעקישע צייטונג נעהמט כלומרשט אין שוץ.

דער אומזין און טפּשות פון די ענדעקעס קומט אָבער צום אויסדרוק ערשט דאָרט וואו די צייטונג וויל בעווייזען אז דער ווידערשטאַנד געגען די פּאַריזער פּאָרשלאַגען אָרגאַניזירען נישט קיין אַנדערע ווי נאָר די... יודען.

די צייטונג שרייבט: „די פּאָליטיק פון לאַוואַלען און פון דער קאָנסערוואַטיווער רעגירונג אין ענגלאַנד — איז נישט קוקענדיג אויף אַלעם — א פּאָליטיק אין גרויסען סטיל, ווייל זי ווערט געפיהרט אין גייסט פון די אייראָפּעאישע אינטערעסען און אין הסכם מיט דער געשיכטליכער מיסיע פון די פעלקער פון אונזער קאָנטינענט.

געגען דער דאָזיגער פּאָליטיק אָרגאַניזירט זיך א ליידענשאַפטליכער ווידערשטאַנד אין ענגלאַנד, אין פראַנקרייך און אין זשענעווע. אָבער לויט אונזער מיינונג זענען די וואָס אָרגאַניזירען דעם ווידערשטאַנד נישט קיין פאָרשטעהער פון די אינטערעסען פון די בעזונדערע מלוכות, נישט קיין פאָרשטעהער פון די אינטערעסען פון אייראָפּאַ. זיי זענען א אויסדרוק פון די אַלע עקסצענטרישע כּוחות אויף אונזער קאָנטינענט. וואָס זענען די סיבה פון צעפאַל פון די אייראָפּעאישע מלוכות, וואָס זענען גורם אז די מאַכט ראָלע און פּרימאַט וואָס אייראָפּאַ האָט אין משך פון יאָהרהונדערטער ערהאַלטען, ביים פערשווינדען. מיר זענען גרייט גענוי און אָביעקטיוו צו בעווייזען אז די דאָזיגע כּוחות שעפּען זייער אויפמונטערונג פון די שטראָמען וואָס געהען פון אַזיאַטישען מזרח, אז איצט עקזיסטירען קאָנפליקטען נישט צווישען די בעזונדערע פעלקער פון אייראָפּאַ, נאָר צווישען די פעלקער אלס גאַנצעס און די שטראָמען וואָס צערזעצען דאָס גייסטיגע און מאַטעריעלע לעבען פון די דאָזיגע פעלקער.

אין דער שפּיץ פון די דאָזיגע כּוחות געהט די יודישע פּאָליטיק, וואָס נוצט אויס אלס איהר געוועהר די בעזיצער פון גרויסען קאַפּיטאַל, די מאַסאָנעריע, סאָציאַליזם און די ראַדיקאַלע לאַגערן אין פערשידענע לענדער פון מערב אייראָפּע.

מען דאַרף זיך נאָר נעהנטער צוקוקען וועלכע גרופּען, וועלכע צייטונגען, וועלכע קרייזען און אָרגאַניזאַציעס זענען ארומגענומען געוואָרען דורך דער כוואַליע פון אויפרעגונג געגען די פּאַריזער בעדינגונגען. אין ענגלאַנד איז עס די ליבּור פּאַרטיי, פּרעסע אין וועלכער עס האָבען א איינפלוס די יודען, די ראַדיקאַליזירענדע ליבעראַלען און נאַאיווע גלויביגע אין זשענעווע. אין פראַנקרייך — די מאַסאָנען, דער עקסטער פליגעל פון די ראַדיקאַלען, סאָציאַליסטען, די קאָמוניסטישע יאַטשעיקעס און די פּרעסע, וואָס איז פינאַנסיעל אָפּהענגיג פון די יודען אָדער וואָס דינט די אויבענדערמאָנטע אָרגאַניזאַציעס...

מיר וועלען זיין עדות פון א שאַרפען און ליידענשאַפטליכען קאַמף, מיר וועלען זיין עדות פון א טומעל אין דער פּרעסע און פּאַמאַם אין זשענעווע. ווייל עס האַנדעלט זיך נישט אין קיין קלייניגקייט. די מאַסאָנען האָבען שוין דיסקאָנטירט דאָס פאַלען פון מוסאָליניו און פאַשיזם, וואָס האָט געזאָלט דערפיהרען אז עס זאָל צוריקגעשטעלט ווערען די מאַכט פון די לאָזשען אין מערב אייראָפּע, די יודען האָבען שוין אין זייער רייכער פאַנטאַזיע געזעהן ווי נאָך דעם פאַלען פון מוסאָליניו וועט פאַלען היטלער. אַלע צוזאַמען מיט די סאָציאַליסטען און ראַדיקאַלען האָבען זיך געפרעהט אז עס ענדיגט זיך שוין די ענטוויקלונג פון נאַציאָנאַלען שטראָם צווישען די אייראָפּעאישע פעלקער. און פּלוצלונג האָט זיך אונערוואַרטעט אָנגעצייכענט די מעגליכקייט פון א פערשטענדיגונג און צוזאַמענאַרבייט פון די גרויסע מערב מלוכות, די מעגליכקייט, אז אייראָפּע זאָל זיך אָפּשאָקלען און זאָל זיך אָפּטעהרען פון די צושטערונגס־שטראָמען וואָס געהען פון מזרח“...

דער דאָזיגער שטות פון דער ענדעקישער צייטונג אין שייכות מיט די פּאַריזער שלום־פּאָרשלאַגען איז מסוגל ארויסצורופען נאָר א געלעכטער. דאָס צוטשעפּען צום דאָזיגען ענין יודען, וועלכע די צייטונג רופט אָן דער „אוואַנגאַרד פון מזרח“ בעווייזט אז די שנאה צו יודען האָט זיך ביי די ענדעקעס פערוואַנדעלט אין א קראַנקהייט, אין עפּעס א פערפאָלגונגס מאַניע, וועהענדיג אין אַלע אומגליקען נישט נאָר פון פּוילען, נאָר אויך אין דער גאַנצער וועלט, עפּעס א געהיימע יודישע האַנד.

די סטאַכאַנאָוו־בעוועגונג אין ראַטען־פערבאַנד

דער סטאַכאַנאָוו קאָנגרעס, וואָס איז מיט א קורצער צייט פאָרגעקומען אין מאָסקווע ווערט אין ראַטען־פערבאַנד בעטראַכט אלס דאָס וויכטיגסטע איבערליך פּאָליטישע געשעהעניש פון יאָהר. די סטאַכאַנאָוו־בעוועגונג האָט זיך ווי א פייער אין משך פון צוויי חדשים פערשפּרייט איבער גאַנץ ראַטען פערבאַנד עס געהט נישט אדורך א טאָג, אז דאָס וואָרט סטאַכאַנאָוו זאָל נישט זיין ביי אלע אין מויל. די אַרבייטער אין די פאַבריקען, די אָנגעשטעלטע אין די ביוראָס, די פּאָליטיקער אין די קאָמיסאַריאַטען, די שולע, די פרעסע, דאָס ראַדיאָ געפינען זיך אונטערן כּשוף פון דאָזיגען וואָרט, וואָס איז געוואָרען פון א בעגריף.

ווער איז אייגענטליך יענער אַלעקסעי סטאַכאַנאָוו וואָס האָט דער בעוועגונג געגעבען זיין נאָמען? א איינפאַכער 28יעהריגער קויהלען־גרובען אַרבייטער פון די קויהלען גרובען אין דאָנער געביט וועלכער האָט קיינמאָל נישט געחלומט אז ער וועט ווערען אַמאָל אַזוי פּאָפּולער, מען האָט איהם געהאַלטען פאַר א געוויסענהאַפטען אַרבייטער וועלכער האָט זיך אָבער קיינמאָל מיט גאָרנישט אויסגעצייכענט ביז ער האָט אין א געוויסען טאָג געצויגען אויף זיך די אויפמערקזאַמקייט פון דער אונטערנעהמונג אין וועלכער ער האָט געאַרבייט מיט א רעקאָרד לייסטונג אין זיין אַרבייט. עס איז איהם געלונגען אין דער צוזאַמענאַרבייט מיט זיין בריגאַדע וואָס איז בעשטאַנען פון 9 מאַן צו העכערן זיין אַרבייטס פּראָדוקטיוויטעט אויף 102 טאָן קויהלען אין טאָג. ביז דאַן האָט די נאָרמע אין דאָנער ראַיאָן בעטראָפען פון 6—7 טאָן אין טאָג. סטאַכאַנאָוו האָט אַלזאָ געהעכערט די נאָרמע אויף 15 מאָל אזוי פיל.

ווען סטאַכאַנאָווס רעקאָרד איז באַלד מיטגעטיילט געוואָרען אין מאָסקווע, אויף א אומוועג איז די מעלדונג פון קאָמיסאַריאַט פאַר דער שווער־אינדוסטריע אָנגעקומען אין קרעמל, און אזוי ווי אין דער לעצטער צייט איז די פּראָדוקציע אין דאָנער געביט געווען הינטערשטעליג און א חוץ דעם האָט זיך אין בעזונדערע אינדוסטריע צווייגען בעמערקט א מאַנגעל אין אַרבייטס אָרגאַניזאַציע, האָט מען זיך אין קרעמל בעשלאָסען סטאַכאַנאָווס רעקאָרד צו מאַכען פאַר א אויסגאַנגס פּונקט פון א בעוועגונג, וואָס זאָל ארומנעהמען גאַנץ ראַטען פערבאַנד, נעבען סטאַכאַנאָווען האָט מען אַוועקגעשטעלט א רייה פון רעקאָרד אַרבייטער פון די פערשידענסטע ווירטשאַפטליכע צווייגען. „יעדער מוז א צווייטער סטאַכאַנאָוו ווערען“. דאָס איז געוואָרען די לאָזונג, וואָס איז מיט אַנ׳ערך צוויי חדשים צוריק ארויסגעגעבען געוואָרען און וועלכע בעהערשט שוין איצט גאַנץ ראַטען־פערבאַנד.

אין ווייסען ריזען זאַל אין קרעמל זענען זיך צום סטאַכאַנאָוו קאָנגרעס צוזאַמענגעקומען פיהרענדע פּערזענליכקייטען פון ראַטען פערבאַנד ווי אויך 3 טויזענד אַרבייטער וועלכע האָבען נאָכגעטון סטאַכאַנאָווס בייספּיל און זיך בעזונדערס אויסגעצייכענט מיט זייערע רעקאָרד לייסטונגען אין זייערע פאַבריקען. סטאַכאַנאָווס בעריכט וועגען דעם וועג צו זיין ערפאָלג איז אויסגעהערט געוואָרען מיט אויפמערקזאַמקייט. מיט פיל גרעסערע אויפמערקזאַמקייט זענען אויסגעהערט געוואָרען די רעדעס פון סטאַלינען, קאַגאַנאָוויטשען, מאָלאָטאָוון, וואָראָשילאָוון, אָרדזשאָניקידזעס, און מיקאָיאַן, וואָס האָבען ערקלערט דעם זין און בעדייטונג פון די סטאַכאַנאָוו בעוועגונג. אין מיטעלפּונקט פון די רעדעס פון די סאָוויעט פיהרער איז אויפסניי געשטאַנען דאָס פערהעלטניש פון מענש צו טעכניק. אין דעם פּעריאָד פון דער ערשטער „פּיאַטילעטקע“ איז ביים אויפוואַרפען אַזאַ פראַגע שטענדיג געפאַלען די ענטשיידונג איינזייטיג לטובת דער טעכניק: „דער איינציגער אַרבייטער איז גאָרנישט, די טעכניק איז אַלץ“. ווען די דאָזיגע אויפפאַסונג האָט איבעראַל דערפיהרט צו א פערשלעכטערונג פון דער פּראָדוקטיוויטעט איז ענטוויקעלט געוואָרען די בעוועגונג פון די „שלאָגלער“ וועלכע האָט געלעגט דאָס שווערגעוויכט אויף דער לייסטונג פון אַרבייטער און די טעכניק ווידער אַראָפּגעשטויסען אויפן צווייטען פּלאַן.

עס איז נישט קיין צופאַל, וואָס די סטאַכאַנאָוו בעוועגונג האָט זיך אָנגעהויבען צו ענטוויקלען באַלד נאָכדעם ווי עס איז אָפּגעשאַפט געוואָרען דאָס קאַרטען סיסטעם אין ראַטען־פערבאַנד, די לעבענס מיטעל קאַרטען זענען אין ראַטען־פערבאַנד בעטראַכט געוואָרען אלס דער לעצטער סימן פון א פּעריאָד פון שווערע ענטבעהרונגען און די אָפּשאַפונג פון דער קאַרטען ווירטשאַפט האָט געגעבען האָפענונגען אז עס קומט א סוף צו דער קנאַפּהייט אין לעבענסמיטעל פּראָדוקטען. מען קען גאַנץ זיכער פעסטשטעלען אז די לעבענסמיטעל זאַפּאַסען וואָס געפינען זיך איצט אין ראַטען פערבאַנד זענען פולשטענדיג גענוג צו פערזאָרגען די גאַנצע בעפעלקערונג, נאָכמעהר צוליב דעם וואָס איצט איז נישט מעהר נויטיג צו עקספּאָרטירען לעבענסמיטעל פּראָדוקטען בכדי צו בעקומען דאָס נויטיגע געלד פאַר דער שווער־אינדוסטריע, דאָך דאַרף נאָך אויפן געביט פון פערזאָרגען די בעפעלקערונג עפּעס געטון ווערען, די סיבה ליגט אין די צו הויכע פּרייזען אין פערגלייך מיט די אַרבייטס־לוינען וואָס ווייזט זיך בעזונדערס ארויס נאָכדעם ווי עס איז אָפּגעשאַפט געוואָרען דאָס קאַרטען־סיסטעם. און ווי עס האָט זיך ארויסגעשטעלט איז די סיבה פון די צו הויכע פּרייזען די צו גרויסע הוצאות פון דער פּראָדוקציע. די סטאַכאַנאָוו בעוועגונג האָט ערקלערט מלחמה די צו גרויסע פּראָדוקציע קאָסטען בכדי אין קאַמף געגען דאָזיגען הויפּט שונא פון דער ווירטשאַפטליכער ענטוויקלונג דערגרייכען א אַלגעמיינע פּרייזען רעדוקציע.

פּרעז. ווייצמאַן קאָנפערירט מיט „מזרחי“

ירושלים, 16 (יט״א טעלעגראַפיש)

פּרעז. חיים ווייצמאַן האָט אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט אַ דעלעגאַציע פון „מזרחי“ וועגען די רעליגיעזע פאָדערונגען.

פּרעז. ווייצמאַן האָט אויסגעדריקט זיין צופריעדענהייט און ערקלעהרט, אַז די וויכטיגע פאָדערונגען וועלען ערנסט בעטראַכט ווערען

אַרעסטען פון אַראַבישע טעראָריסטען

ירושלים, 16 (יט״א טעלעגראַפיש)

די ארץ־ישראל־פּרעסע טיילט מיט, אַז אין שייכות מיט דער ענטדעקטער טעראָריסטען־אָרגאַניזאַציע זענען אַרעסטירט געוואָרען 14 פּערזאָן. אין חיפה זענען נאָך דריי אַ־אַבער אַרעסטירט געוואָרען. וועלכע ווערען בעשולדיגט איז שטעהן אין קאָנטאַקט מיט די טעראָריסטען.

אָפּגעשטעלט דעם „הירדן“

ירושלים, 16 (יט״א טעלעגראַפיש)

די צייטונג „הירדן“ האָט זיך צוליב מאַנגעל אין געלד־מיטלען — אָפּגעשטעלט.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

סטאראסטווא פעראָרדענט צו פערקלענערן די שחיטה=טאקסע פון 1-טען יאנואר 1936

א שווערע לאגע אין שחיטה=בודזשעט. — קהלה=פערוואלטונג וויל זיך אפזאגן פון דער שחיטה. — מארגען מיטוואך אדרינגענדע גרויסע בעראטונג אין קהלה וועגן דער שחיטה. — נעכטיגע וויטערע בודזשעט=זיצונג פון קהלה=פערוואלטונג

נעכטען אין אָוונט איז פאָרגעקומען אַ ווייטער-דיגע בודזשעט-זיצונג אונטער'ן פאָרזיץ פון פרעזעס דעפ. מינצבערג.

עס זענען בעטראַכט געוואָרן די ווייטערדיגע פאָזיציעס פון בודזשעט פאַר'ן יאָהר 1936. אין דער פאָזיציע פאַר סאָציאַלער הילף זענען געמאַכט געוואָרן ענדערונגען: עס איז געהעכערט געוואָרן די סומע פאַר בעטלער אין שפּיטאָלען און אין סאַנאַטאָריום „מרפּה" פון 30 טויזענד אויף 35 טויזענד זל. צוליב דעם איז פערקלענערט געוואָרן די פסח-אַקציע מיט 4 טויזענד זל.

די אַלגעמיינע סומע פון הוצאות בעטרעפט 378 טויזענט 640 זל.

אויף בילדונגס-צוועקען 49 טויזענד 400 זל. סובסידיעס 57,350 זל. שטייערן 4,840 זל. או-בעזפיעטשאַלניע 20,000 זל. אונפאָראויסגעזעהענע אויסגאַבען און דיסקאָנטע פון וועקסלען 14,000 זל. אויסערגעוויינליכער בודזשעט 33,200 זל. עמע-ריטורען 42,690 זל. אינוועסטיציע-הלוואה 500 זל. מקוה אויף גדאַנסקאַ 65,414 זל.

נאָכדעם איז בעשלאָסען געוואָרען איינצוקלאָגען אויף עקסמיסיע דעם פּאַכטער זילבערשטיין פון דער מקוה אויף זאַכאָדניאַ גאַס.

עס איז בעשלאָסען געוואָרען אַז די קהלה זאָל פערברייטערען די נעץ פון מקואות און אויפ-בויען אויף זאַכאָדניאַ גאַס אַן אייגענע מקוה וואָס זאָל דינען פאַר אונבעמיטעלטע אומזיסט.

ביים בעטראַכטען די פּאָזיציע פון דער שחיטה, האָט דער פרעזעס מינצבערג פאָרגעלעזען די שריפטליכע ווענדונג, וואָס איז נעכטען דערהאַל-טען געוואָרען פון דער סטאַראָסטווע, מיט דער אויפ-פאָדערונג, אַז פון 1-טען יאנואר 1936 איינצופיהרען די נייע שחיטה-טאַקסע.

נאָך אַ דיסקוסיע איבער דער געשאַפענער לאַגע, איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז עס בלייבט דער קהלה-פערוואַלטונג נישט קיין אַנדערן אויסוועג, ווי נאָר זיך אָפּצוזאָגן פון דער שחיטה, ווייל די נייע שחיטה-טאַקסע מאַכט אונמעגליך צוזאַמענצושטעלען אַ בודזשעט פון דער שחיטה, וואָס עס פאָדערט אַ שכירות-רעדוקציע פון פער-סאָנאַל פון 30 ביז 40 פּראָצ. און דאָס קען ברענגען צו אַן אויפטרייסלונג און אַ חורבן אין ענין פון כשרות און קען דער-פיהרען דערצו, אַז פרומע יודען זאָלען זיך אָפּזאָגען פון עסען פלייש.

נעמענדיג אין אַכט די אחריות פאַר די קאָנסעק-ווענצען, איז בעשלאָסען געוואָרען צו רופען אויף מאָרגען מיטוואָך אַ דרינגענדע בעראַטונג פון דער פערוואַלטונג, קהלה-ראַט, ראַבי-נאַט און אַנגעזעהענע בירגער, כדי אַרומצורעדען די געשאַפענע לאַגע.

מארק-פאהרער בעקלאגען זיך ווייטער אויף אנטי-יודישע עקסצעסען

זיצונג פון אויבער=ראט פון די קליינהענדלער=פעראיינען

נעכטען איז פאָרגעקומען אונטער'ן פאָר-זיץ פון פרעזעס ראָזענבערג אַ זיצונג פון דעם אויבערראַט פון די יודישע קליינהענדלער-פעראיינען אין פּוילען.

צו דער זיצונג איז געקומען אַ דעלעגאַט פון די מאַרק-פאָהרערס, וועלכער האָט ערקלעהרט, אַז נישט קוקענדיג אויף דער אינטערווענץ פון אויבער-ראַט ביים דעפּוטאַט מינצבערג און פון דעם לעצטען ביי די מאַסגעבענדע פאַקטאָרען וועגען די אַנטי-יודישע עקסצעסען אויף די מערק אין פּויזנער גע-גענד, זענען פאָריגע וואָך ווייטער פאָרגעקומען עקסצעסען אין קאַשטאַני, וואו ס'זענען צושלאָגען געוואָרען די מאַרק-פאָהרער און זייערע סחורות זענען צוגערויבט געוואָרן. דער דעלעגאַט האָט גע-בעטען וועגען אַ נייער אינטערווענץ.

אויפ'ן פאָרשלאַג פון וויצע-פרעזעס דאַבושינ-סקי ווערט בעשלאָסען נאָכאַמאָל צו אינטערווענירען וועגען דעם ענין ביי די דעפּוטאַטען מינצבערג און וואָדאַווסקי און אויך אין דער האַנדעלס-קאַמער.

פרעזעס ראָזענבערג, טיילט מיט, אַז ער האָט קאָנפערירט מיט'ן דעפּוטאַט מינצבערג וועגען אַסיג-נירען אַ סומע דורך דער קהלה אויף פּאַטענטען פאַר פאַרארימטע קליינהענדלער, ס'איז פעסטגע-שטעלט געוואָרען, אַז די קליינהענדלער, וועלכע וועלען בעקומען אונטערשטיצונגען אויף פּאַטענ-טען מוזען אָפּגעבען אינדיווידועלע ביטעס אין דער קהלה מיט אַ בעשטעטיגונג פון אַ קליינהענדלער-אָרגאַניזאַציע.

דאַן איז אָנגענומען געוואָרען דער ענטפער צו דער האַנדעלס-קאַמער וועגען דעם, וואָס די האַנ-דעלס-לאָקאַלען זענען אַרויסגענומען געוואָרען פון לאָקאַטאָרען-שוץ.

צום סוף פון דער זיצונג איז בעטראַכט געוואָ-רען די פראַגע פון אונטערנעהמען אַן אַקציע גע-גען די, וועלכע פאָהרען אַרום אין די הויפען מיט וועגעלעך קויהלען און פיהרען אַ נישט-עהרליכע קאָנקורענץ.

די שטרייכגארן=אינדוסטריע – ערב ארויין

(ג) אין משך פון די לעצטע טעג האָט מען אין לאָדז נאָטירט אַ פאַקט וואָס קען גורם זיין אַ רואין פון דער גאַנצער שטרייך-גאַרן אינדוסטריע. עס האָט דעלט זיך וועגען דער נייער אינטערפּרעטאַציע פון די צאָל-אַמטען לגבי די אַריינפיהר פאַרשריפטען ביים אימפּאָרט פון רויהען באַוועל דורך די באַוועל הענד-לער. די לאַגע איז פאָלגענדע: אין די יאָהרען 1932-34 האָט אַ באַוועל הענדלער בעקומענדיג אַ ערלויבניש צו אימפּאָרטירען באַוועל זיך מתחייב גע-ווען אָפּצוהיטען די פאַרשריפטען לויט וועלכע זיינע אָפּנעהמער קענען זיין נאָר אינדוסטריע פאַבריקען, וואָס קויפען באַוועל צו פּראָדוקציע צוועקען מיטן אויסנאַהם פון שפּינעריי. דער דאָזיגער פאַרשריפט האָט בעדייטעט אַז דער הענדלער האָט נישט געקענט פערקויפען דעם אימפּאָרטירטען רויהע שטאָף שפּינע-רייען ווי אויך נישט אינדוסטריע אונטערנעהמונגען וואָס האָבען אייגענע שפּינערייען און וועבערייען. אין דער פּראַקטיק האָט דער הענדלער אויך נישט פערקויפט די פאַבריקאַנטען וואָס נישט האָבענדיג קיין אייגענע מאַשינען האָבען זיי געגעבען צו אַר-בייטען אויף לויהן.

אַלס רעזולטאַט פון אַ ענערגישער אַקציע איז די דאָזיגע אַנאָרמאַלע פאַרשריפט אין יאָהר 1934 גע-ענדערט געוואָרען אין זין אַז דער הענדלער מעג פער קויפען דעם באַוועל די אינדוסטריע אונטערנעהמונ-גען וואָס קויפען אויף פּראָדוקציע צוועקען, מיטן אויסנאַהם פון שפּינערייען, וואָס שפּינען דינע נר-מערען, און שפּינערייען פון באַוועל אָפּפאַל, וואָס האָ-בען מעהר ווי צוויי זאַץ שפּינעריי. פון די דאָזיגע ענ-דערונג איז געווען קלאָר, אַז אַ קליינע און אַ גרויסער טייל פון דער מיטעלער אינדוסטריע קענען פריי קוי-פען באַוועל ביי די הענדלער.

איצט האָט דער צאָל-אַמט אויפסניי אָנגעהויבען אַנצוווענדען די פאַרשריפט לויט ווי זי איז געווען פאַר דעם יאָהר 1934. דאָס אָנווענדען אַזאַ אינטער-פּרעטאַציע פון פאַרשריפט קען אין אַ קורצער צייט ליקווידירען די גאַנצע מיטעלע שטרייך-גאַרן אינדו-סטריע וואָס וואָלט זיך אויך פאַטאַל אָנגערופען אויף דער גאַנצער טעקסטיל אינדוסטריע. אין די נאָהענ-סטע טעג זאָל אין דער פראַגע פאָרקומען אַ אינטער-ווענץ אין צאָל-אַמט.

פערענדיגט דער קריין-צוזאמענפאהר פון די פוילישע לעהרער

(א) נעכטען האָט זיך פערענדיגט דער קריינז-צוזאַמענפאָהר פון די פּוילישע לעהרער, ס'זענען אָנגענומען געוואָרען שאַרפע רעזאָלוציעס געגען פערקלענערען די בודזשעטען פאַר די פאָלקס-שולען און געגען אַראָפּנידריגערען דעם ניווא פון די לימודים. צום סוף איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַ נייע פערוואַלטונג.

רעדוקציע פון דירה=געלד

פון 1 שטוביגע וואוין-לאקאלען, אין וועלכע ס'געפינען זיך ווערקשטאטען

אין צוזאַמענהאַנג מיט די פיל אָנפראַגען אין רע-דאַקציע מכוח דעם וויפיל פּראָצענט ס'ווערט רעדו-צירט פון דירה געלד פון איין-שטוביגע וואוין לאָקאַ-לען אין וועלכע ס'געפינען זיך אויך גלייכצייטיג ווערק-שטעלען, לויט 8טע קאַטעגאָריע פּאַטענט, ערקלערען מיר, אַז הגם דער ענין איז נאָך דורכן העכסטען גע-ריכט נישט ענדגילטיג פעסטגעשטעלט געוואָרען, דאָך דריגגט די פערפענטליכטען דעקרעט, אַז פון אַזעלכע לאָקאַלען דאַרף דאָס דירה געלד רעדוצירט ווערען אויף 10 פּראָצענט.

170 פראטאקאלן אין פערלויף פון 4 טעג

זענען געמאכט געווארען פאר נעהמען צו הויכע פרייזען

(א) זייט עטליכע טעג ווערען אַלע לעבענס-מי-טעל-געוועלבער, בעקערייען, קויהלען-פּודקעס א. אַ. וו. קאָנטראָלירט דורך אַ ספּעציעלער קאָנטראָל-ברי-גאַדע, וועלכע קוקט נאָך, לויט'ן אויפטראַג פון סטאַ-ראָסטאַ, צי די פּרייזען, וואָס ווערען גענומען פאַר לעבענס-מיטעל, קויהלען א. אַז. וו. שטימען מיט די צעננייקעס.

זייט 4 טעג זענען געמאַכט געוואָרען 170 פּראָ-טאָקאָלען פאַר נעהמען צו הויכע פרייזען פאַר צו-קער, נאַפט, ברויט, קויהלען א. אַז. וו.

די פּראָטאָקאָלען ווערען איבערגעשיקט אין דער סטאַראָסטווע, וואו ס'קומען באַלד פאַר די פּראָ-צעסען.

א טויט קינד אין א קעסטעל פון נעגעל

א מארד אדער עפּיס אנדערש

(2) אויפ'ן קאַטוילישען צמענטאַרזש האָט דער גרעבער געפונען אַ טויט קינד פון אַנ'ערך 4 חדשים אַלט, דאָס טויטע קערפּערל איז געווען אַריינגעלעגט אין אַ קעסטעל פון נעגעל און אַוועק-געשטעלט געוואָרען צווישען די קברים. וועגען דער ענטדעקונג האָט מען מיטגעטיילט דער פּאָליציי, וועלכע האָט אָפּגעפיהרט דאָס טויטע קערפּערל אין פּראָזעקטאָריום, וואו די סעקציע וועט אַרויסווייזען די אמת'ע סיבה פון טויט.

ס'איז מעגליך, אַז דאָס קינד איז שוין אַ טויטעס אַוועקגעלעגט געוואָרען דורך די עלטערען, וועלכע האָבען נישט געהאַט קיין געלד אַדורכצו-פיהרען די קבורה-פאָרמאַליטעטען, ס'איז אָבער אויך מעגליך, אַז דאָס קינד איז ערמאָרדעט געוואָרען.

דינסטאג,
17
כ"א
כסלו תרצו

דעצעמבער

זון-אויפגאנג 7.40
זון-אונטערגאנג 3.24

פון מארגען אן קענען די גע=וועלבער אפען זיין ביז 9 אווענד

די לאָדזער סטאַראָסטווע טיילט מיט, פון 18-טען ביז'ן 23-טען דעצעמבער איינשליסליך וועלען אַלע געוועלבער, פריזיער-אַנשטאַלטען און פאָטאָגראַפישע אַנשטאַלטען קענען זיין אָפען ביז 9 אין אָוענד.

אין לעצטען זונטאַג פאַר די חנאות ד. ה. דעם 22 דעצעמבער איז דער האַנדעל ערלויבט פון 1 ביז 6 אָווענד, דעם 24-טען דעם טאָג ערב די חנאות וועלען די געוועלבער קענען זיין אָפען ביז 6 אין אָווענד.

קאנטראלירט די פאבאר=רשימות

(א) פון 2טען ביזן 16טען יאנואר 1936, וועלען אין מיליטערישען ביוראָ ביי דער שטאָט פערוואַלטונג פּעטריקאָווער 165, אין די ביוראָ שעה'ן אויסגעלעגט ווערען די רשימות פון די פּאָבאָראָווע פון יאָהרגאַנג 1915.

די פעראינטערעסירטע פּאָבאָראָווע דאַרפען קאָנ-טראָלירען די ריכטיגקייט פון דער רעגיסטראַציע און אויב זיי וועלען בעמערקען אַ פעהלער אָדער אונפּינקטליכקייט דאַרף מען וועגן דעם באַלד מעלדען

קאמיסיע צו ערטיילען שטייער=הנחות ביי דער שטאט=פערוואלטונג

אין דער שטייער-אָפּטיילונג פון דער שטאָט-פערוואַלטונג איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער קאָמיסיע צו ערטיילען שטייער-הנחות.

אויף דער דאָזיגער זיצונג האָט די קאָמיסיע בעטראַכט 1533 ענינים און האָט קוואַליפיצירט צו אַנולירען אינגאַנצען אָדער טיילווייז די חובות פאַר שטאָטישע שטייערען אויף אַ סומע פון 59,591 זלאָטים. די דאָזיגע פאָרשלאָגען וועלען צוגעשטעלט ווערען דעם פּרעזידענט אינוש. כּדי צו בעשטעטיגען.

בעשטראפט פאר נישט אפהיטען די סאניטארע פארשריפטען

אויפ'ן פאָרשלאַג פון דער געזונדהייטס-אָפּטיילונג ביי דער שטאָט-פערוואַלטונג האָט דער סטאַ-ראָסטווע בעשטראָפט פאַר אַנטי-סאַניטאַרען צו-שטאַנד פון זייערע אונטערנעהמונגען: 12 הויז-בע-זיצער, 1 לעבענס-מיטעל געוועלב, 1 רעסטאָראַן, 2 שטעלען מיט געבעקס און 2 יאַטקעס.

גאטעסדינסט צו דער יאהרצייט פון פרעזידענט נארוטאוויטש

(א) נעכטען איז אין דער קאַטעדרע פאָרגעקומען אַ גאָטעסדינסט צו דער 13טער יאָהרצייט פון טראַ-גיש-אומגעקומענעם ערשטען פּוילישען מלוכה-פּרע-זידענט נאַרוטאָוויטש.

אפטייקען.

תיינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט בייטאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּ-טייקען: מ. קאַצפּערקעוויטש (זגערזשער 54), רי-טעל (קאָפּערניקאַ 26), י. זונדעלעוויטש (פּעט-ריקאָווער 25), ס. באַיאַרסקי און וו. שאַט (פּזשע-יאַזד 19), מ. ליפּשיץ (פּעטריקאָווער 193), א. ריכ-טער און ב. לאַבּאַרא (11 ליסטאָפּאַדאַ 86)

קלאנג=קינא=טעאטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26.
היינט און פאלג. טעג!
ערשטער גרויסער פוילישער פילם א. נ.
„Sluby Ułańskie"
אין די הויפּט-ראָלען:
Franc. Brodniewicz,
Tola Mankiewiczówna,
Wł. Walter, Walter Conti
אויסער'ן פּראָגראַם: די פּרעכטיגע קאָמעדיע
II
„CZY LUCYNA TO DZIEWCZYNA?"
מיט Jadwiga Smosarska
אין דער הויפּט-ראָלע, מיט'ן אָנטייל פון
Eug. Bodo, Cwiklińska
און אַנדערע.
אָנהויב 4 נאָכמ. שבת און זונטאָג 12 פריה.

זופּענווירפעל „גראף" בעסטע קוואַליטעט פאָדערט איבעראַל!
„GRAF"
Buljon w kostkach
כשר
בהשגחת הרב ר' ישעי' פירסט שליט"א, רב „עדת ישראל". וויען.

Dr.
R. Zalcwasser
כירורג
צעגעלניאַנאַ 19, טעל. 125-17
נעהמט אָן פון 1—2 און פון 4—6.30.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון צייהן און יאסלעס
Piotrkowska 164 tel. 114-20

גרויסע זעלבסטהילף־קאַמפּייז פון די פּוילישע יודען.

כדי צו האָבען די מאָראַלישע רעכט צו פערלאַנגען, אז אונזערע ברידער אין אויסלאנד זאָלען אנטיילנעהמען אין אויפבוי פון פּוילישען יודענטום מוזען מיר ארויסווייזען, אז מיר זענען גרייט צו די גרעסטע קרבנות און אנשטרענגונגען. וואס זענען ראוי צו דער וויכטיגקייט פון דער אויפבוי־פראגע.

זייט מנדב לטובת דעם אלגעמיינעם יודישען זעלבסט־הילף־קאַמפּייז.

(—) סען. פּראָפ. ד"ר מ. שאָר.

וועגען ענטשעדיגונג פאַר'ן באַלוטער שעכט־הויז

וואַיעוואָדזטווע נישט בעשטעטיגט דעם בעשלוס פון שטאָטישען ביירא.

זוי בעקאַנט האָבען זיך געענדיגט די קאָנצעסיעס פאַר די פאַכטער פון דעם באַלוטער שעכט־הויז נאָכ'ן פערענדיגען דעם טערמין פון דער קאָנצעסיע איז דאָס שעכט־הויז פערמאַכט געוואָרען, דאַן האָבען זיך אָנגעהויבען אונטערהאַנדלונגען וועגען דער ענטשעדיגונג פאַר די אַדורכגעפיהרטע אינוועסטיציעס וואָס די פאַכטער דאַרפען בעקומען.

די בין־איצטיגע פאַכטער האָבען פערלאַנגט, אַ סומע פון 2 מיליאָן זל. מיט 2 וואָכען צוריק איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון שטאָטישען ביירא, וועלכע האָט פעסטגעשטעלט, אַז די שטאָט דאַרף די פאַכטער געבען נאָר 400 טויזענד זל. דער בעשלוס פון שטאָטישען ביירא איז איבערגעגאַנגען אין דער וואָיעוואָדזטווע.

אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער זעלבסט פערוואַלטונגס־אָפּטיילונג ביי דער וואָיעוואָדזטווע איז דער ענין בעטראַכט געוואָרען. ס'איז בעשלאָסען געוואָרען נישט צו בעשטעטיגען די גאַנצע סומע וועלכע ס'האָט אָנגענומען דער ביירא, נאָר פאָרצולעגען די פאַכטערס אַ סומע פון 330 טויזענד זלאָטעס.

ער איז דערפאהרען ביז גדיניע...

א שווינדלער האט זיך אונטערגענומען איבערצושמוגלען קיין פאלעסטינא

(א) אין חודש פעברואַר האָט אַ געוויסער בירנבוים פון סקלאַדאָווא 26 געמאַכט בעמיהונגען וועגען אַרויספאָהרען קיין פאַלעסטינאַ. צופעליג האָט ער בעטראָפען אַ געוויסען יחיאל שמולעוויטש וועלכער האָט זיך אונטערגענומען בירנבוימען אַריבערצושמוגלען קיין ארץ־ישראל.

נאָך לאַנגע אונטערהאַנדלונגען איז געשלאָסען געוואָרען אַן אָפּמאַך, אַז פאַר 900 זל. וועט שמולעוויטש צופיהרען בירנבוימען קיין גדיניע, וואו ער וועט איבערגעבען וועלען ספּעציעל ים־שמוגלער'ס, וועלכע וועלען איהם איבערפיהרען קיין פאַלעסטינאַ.

אין חודש אַפּריל זענען ביידע אַרויסגעפאָהרען קיין גדיניע. שמולעוויטש האָט בירנבוימען אויף אַ מאָטאָר־שיפעל אַרומגעפיהרט איבער'ן פאָרט און אין אַ געוויסען מאָמענט האָט ער איהם איבערגעלאָזען אויפ'ן שיפעל און איז נעלם געוואָרען.

בירנבוים איז פאַר'ן לעצטען געלט געקומען צו פאָהרען קיין לאָדז, וואו ער האָט וועגען אַלעם געמאָלדען דער פאָליציי.

נעכטען איז שמולעוויטש געשטאַנען פאַר'ן שטאָטישען געריכט, און איז פערמשפט געוואָרען אויף 10 חדשים טורמע.

ערב א שטרייק פון די הויז־וועכטער

די דאזארצעס ווילען א הוספה און די הויז־בעזיצער ווילען רעדוצירען

(א) ווי בעקאַנט ענדיגט זיך דעם 1 יאַנואַר דער קאָלעקטיווער אָפּמאַך צווישען די הויז בעזיצער און די דאָזאָרצעס. די הויזווירטען האָבען געקינדיגט דעם קאָלעקטיווען אָפּמאַך פערלאַנגענדיג א רעדוקציע פון די לוינען מיט 20 פראָצענט. די הויזוועכטער פערלאַנגען אָבער א הוספה פון 5 ביז 15 פראָצענט. די ביזאיצטיגע קאָנפערענצען ביים ארבייטס אינספעקטאָר האָבען קיין פאָזיטיווע רעזולטאַטען נישט געבראַכט. נעכטען זענען פאָרגעקומען גרויסע פערזאמלונגען פון די סטרוזשעס און ס'איז בעשלאָסען געוואָרען צו פראָקלאַמירען א שטרייק. דער טערמין פון שטרייק איז אָפּהענגיג געמאַכט געוואָרען פון אויסגאַנג פון דער היינטיגער לעצטער קאָנפערענץ, וועלכע קומט פאָר ביים ארבייטס־אינספעקטאָר.

איינמאליגע פאר־חגאות־אונטערשטיצונג

א דאנק דער איניציאטיווע פון לאדזער וואיעוואדע

ווי מיר דערוויסען זיך האָט, א דאַנק די בעמיהונגען פון לאָדזער וואָיעוואָדע, דער פּרעמיער מיניסטער דורך זיין נרבה מעגליך געמאַכט צו אָרגאַניזירען אַן איינמאָליגע אונטערשטיצונג מיט לעבענסמיטעל פאַר די ארבייטסלאָזע און אָרימסטע, וועלכע בעקומען נישט קיין אונטערשטיצונגען פון ארבייטס־פאָנד.

די אַקציע וועט אדורכגעפיהרט ווערען פאַר די חגאות מיט דעם אַנטייל פון די אָרגאַנען פון דער מלוכה פאָליציי און די אינדוסטריע צענטערן פון דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע, וועלכע קאָנצענטרירען א גרויסע צאָהל ארבייטסלאָזע.

א דאַנק דער איניציאַטיווע פון די רעגירונגס פאַקטאָרען וועלען טויזענדער פאַמיליעס בעקומען די יום טוב־אונטערשטיצונג.

קליינער פעליעטאָן

אנ'עוולה, בנאמנות...

א שאָד, א גרויסער שאָד! — זאָגט שמילשמעלקי — האָט שוין דעם זונטאָג געזאָלט זיין א ביסעל „וועסאָלאָ" אויף דער וועסאָלאָ־גאַס, האָט שוין דער קאַ־קאַ־אַדוואָקאַט קאַזשימיערזש קאָוואַלסקי געזאָלט איינמאָל־פאַר־אַלעמאָל ארויסקאָקעצען, ווי־אַזוי די יודען־פראגע אין פּוילען בעדאַרף געלייזט צו ווערען — האָט מען איהם נישט געלאָזט...

און ס'איז טאַקע ווירקליך א גרויסער סקאַנדאַל, וואָס א סקאַנדאַל הייסט!

עס גייט אַרום ביי אונז אויפ'ן לאָדזער ברוק אזא גאון־עולם, אזא אַרישער שפינאָזע, אזא ניטשעגאָ־סאָביע ענדעקישער ניטשע, עס סווערזשעט איהם אפשר דער קאָפּ פאַר טיפע געדאַנקען, און מ'לאָזט זיך איהם נישט אויסקראַצען... כ'מיין, אויסדאָסען... אויסרעדען מיין איך...

יענער האָט זעלטענע פּלענער, ווי אַזוי אויסצולייזען די וועלט פון די זשידעס, ווי־אַזוי פּטור צו ווערען דעם וועלט־קריזיס, ווי־אַזוי גליקליך צו מאַכען אונזער לאָדזער מענטשהייט, און מ'לאָזט איהם נישט צו צום פסוק.

וואָס'אַי? מחמת זיכערקייטס־ און רוה־טעמים דערלויבט מען עס איהם נישט!

אויך א תירוץ, בנאמנות! א שיינע פערענטפערונג דאָס־דאָ!...

וואָס הייסט עס עפּעס, זיכערקייטס־טעמים?!! וואָס מיינט מען דערמיט?

און וואו זענען עפּעס זיינע פּשיאַטשעלעס מיט די איזערנע הרענגלעך. מיט די גאַז־רעהרלעך, מיט די ספּרענגזשטאָף־מעסערס, מיט די קאַסטעטען?!..

זיי — זיי וועלען דען דערלאָזען, אז עס זאָל זיין נישט־זיכער? זיי וועלען, חלילה, שטערען עמיר׳צעס רוה?... הע?!...

אסור, ווי חזיר!... זיי וואָלטען עס בשום אופן נישט דערלאָזט — בקיין שום פאַל נישט!... זיי וואָלטען געמאַכט אין לאָדז און אין גאַנצען לאַנד, עס זאָל זיין אַזוי רוהיג, ווי אויף א בית־עלמין!

זיי זענען מייסטערס זענען זיי! מ'קאָן זיך אויף זיי נישט פערלאָזען!

שמילשמעלקי.

אומגליקס־פאל מיט א יודישען טרעגער

ער איז צוקוועטשט געווארען דורך דער משא, וועלכע ער האט געטראגען

(א) אויף וואָלבאָרסקאַ גאַס איז פאָרגעקומען אַן אומגליקס־פאַל מיט דעם 44־יעהריגען טרעגער ישראל פרידמאַן פון וואָלבאָרסקאַ 33. פרידמאַן האָט געטראָגען א שווערע משא. ער האָט זיך אויסגעגליטשט און געפאַלען, ווערענדיג צוגעדריקט דורך דער משא. פרידמאַן האָט צובראָכען א פוס און עטליכע ריפּען. די פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אין א שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

Dr. med. H. LUBICZ
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראַנקהייטען
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעלעפאָן 141-32
עמפּפאַנגס־שעה'ן 8-10, 12-2 און 5-8 אָוונט
זונטאָג פון 9—12 בייטאָג.

שטורמדיגע צייטען

54

ראמאן

קיביראַוו האָט זיך נישט פערלוירען, דערהערענדיג פון טימיריאַזעוו'ס מויל אויף פראַנצויזיש די פראַגע „צי קען ער נישט אַמאָל דעם פאָלקאָווניק קיביראַוו פון דאַגעסטאַנער פּאָלק".

און אַז ס'זאָל ביי די אַרומיגע נישט פאַלען דער מינדסטער חשד, האָט קיביראַוו זיך צושריען:

— וואַ־אַ־ס?... וואָס פּלאַפּעלסטו? כ'פערשטעה נישט!...

— ער איז אוודאי משוגע געוואָרען פאַר שרעק, — לאַכט אַכמעד.

— וואָס איז דאָס פאַר א שפּראַך, הא? — פרעגט נאָך אַמאָל קיביראַוו און ער פיהלט גלייכצייטיג, ווי עטליכע טראָפּענס שווייס זענען איהם געבליבען הענגען אויפ'ן שטערן...

— גאָרנישט... אָט סתם אַזוי... — זאָגט טימיריאַזעוו און בלייבט שטיל.

„כ'האָב א טעות... עס דוכט זיך מיר, ס'זעהט אויס... — טראַכט טימיריאַזעוו, — אָבער, גאָט מיינער, כ'וואָלט געשוואוירען, אַז דאָס איז די שטים פון'ם אָפיציר קיביראַוו... אך, וואָס פאַר אַן עהנליכקייט"...

כאַדזשין פאָלגט קיביראַוו'ן. ער גיט אָפּ דעם פאָלקאָווניק אַ צימער מיט אַ פענסטער, אין דער סאַקלע (כאַלופּע) ביי כאַדזשינ'ען בלייבען אויך נעכטיגען קיביראַוו און אַכמעד. מען דאַרף דאָך דעם פאָלקאָווניק שטאַרק היטען.

צומאָרגענס פרעגט קיביראַוו טימיריאַזעוו'ן, צי ער איז גרייט אָנצושרייבען דאָס בריוועל צו זיין פרוי.

— כ'בין גרייט צו שרייבען, זי זאָל געבען 10 טויזענד רובל, מעהר האָט זי קיין געלד נישט.

— דאָס וועט נישט געהען, ברודערקע, — האָט קיביראַוו געזאָגט אין א שטרענגען טאָן, — סעלים־כאַן ענדערט קיינמאָל נישט זיינע בעשלוסען. שרייב אַזוי ווי ער האָט דיר בעפוילען!

— איך וועל נישט שרייבען וועגען קיין אוממעגליכע זאַכען.

— נו, וועסטו אומקומען!

— כ'בין גרייט אומצוקומען... — ענטפערט רוהיג דער פאָלקאָווניק.

קיביראַוו פיהלט ווי עס גיט איהם א שטאָך אין האַרצען.

— סאַקום, וועלען מיר דיך צוריק אָיועקפיהרען צו סעלים־כאַנ'ען, זאָל ער בעשליסען, וואָס מיר האָבען מיט דיר צו טון, — ערקלערט קיביראַוו דעם פאָלקאָווניק.

זיי לאָזען זיך ווידער אין יועג אריין. יוען די זון שטעהט שוין הויך איבער'ן הימעל, קומען זיי אָן אַלע דריי, — קיביראַוו, טימיריאַזעוו און אַכמעד — צוריק אין לאַגער פון סעלים־כאַנ'ען.

— נו, האָסט שוין אָנגעשריבען דעם בריף? — פרעגט סעלים־כאַן דעם פאָלקאָווניק.

קיביראַוו מעלדעט סעלים־כאַנ'ען, אַז טימיריאַזעוו איז גרייט צו שרייבען, אָבער נאָר וועגען צעהן טויזענט רובעל.

— דינגסט זיך? — גיט סעלים־כאַן א שאַרפען קוק אויף דעם פאָלקאָווניק.

— כ'בין גרייט צו געבען אויסקויף־געלד; אָבער כ'קאָן נאָר געבען וויפיל איך פערמאָג.

סעלים־כאַן שוויגט א יווילע: ער פערטראַכט זיך. פלוצלינג גיט ער א זאָג צו קיביראַוו'ן:

— הער, אַלי, דו האָסט דאָך אויף זיך א גוטען קאָפּ, זיי דו איצט דער ריכטער. לאָמיר הערען וואָס דו וועסט פסק'ענען: צי זאָל מען אָט דעם דאָזיגען שונא פון טשעטשענישען פאָלק דערשיסען — ער איז ווערט א קויל אין קאָפּ, נישטא יואָס צו רעדען! — אדער נעמען ביי זיין פרוי צעהן טויזענט רובעל. נו, וואָס זאָגסטו, אַלי? יואָס האָסטו זיך אַזוי דערשראָקען, הא?

קיביראַוו איז אין דער אמת'ען אביסעל בלאַס געוואָרען. ס'האָט איהם א בליץ געטון א געדאַנק אין מח: צי פּרובירט איהם אַמאָל סעלים־כאַן נישט אויס? צי טראָגט ער נישט אויף איהם שטילערהייד א חשד און ער וויל עס איצט איהם אַזוי אַרום אויספּרובירען? און אפשר דוכט זיך איהם נאָר אויס אַזוי? איז דאָך פערהאַן אַנ'אַלט שפּריכוואָרט, אַז „אויפ'ן גנב ברענט דאָס היטעל".

אָבער וואָס טוט מען איצט? יואָס ענטפערט מען? און ענטפערען מוז מען דאָך אויפ'ן שטעל; אין געגענפאַל קען נאָך סעלים־כאַן דערקענען אויף זיין געזיכט דעם גוואַלדיגען קאַמף, יואָס קומט איצט פאָר אין זיין נשמה. אָט קוקען שוין אויף איהם סעלים־כאַנ'ס אויגען מיט אַזאַ דורכדרינגענדען בליק, אַז עס ווערט קיביראַוו'ן אַזש קאַלט אין אַלע גלידער.

— נו, וואָס שווייגסטו? — פרעגט נאָך אַמאָל איבער סעלים־כאַן, — דו האָסט קיין מוט נישט, עס פעהלט דיר קוראַזש, הא?

— כאַן, איך פיהל זיך גליקליך, — ענטפערט קיביראַוו, — יואָס דו האָסט מיר איבערגעגעבען צו בעשטימען וועגען זאַכען, יואָס געהערען צו דיר. דאָס בעווייזט מיר, כאַן, אַז איך האָב געפונען דעם גרעסטען חן אין דיינע אויגען. איך האַלט דעריבער, אַז אין אַרויסגעבען מיין ערשטען אורטייל דאַרף איך האַנדלען מיט רחמנות. מיר, טשעטשענצעס, דאַרפען ווייזען, אַז מיר זענען גרויסמוטיג אין אונזערע האַנדלונגען. דעריבער מיין איך, אַז מיר זאָלען דאָס מאָל צוליב טון דעם פאָלקאָווניק. זאָל ער זעהן, אַז ביי סעלים־כאַנ'ען איז פערהאַן גערעכטיגקייט...

— אהא! — האָט סעלים־כאַן זיך בגייט צושמייכעלט און געגומען שאָקלען מיט'ן קאָפּ אין ביידע זייטען, — דו רעדסט אַזוי ווי א געשטודירטער. כ'זאָל אַזוי לעבען, ווי א געשטודירטער!.... איך האָב דאָס ליב... א דזשיגיט מיט אזאַ קאָפּ ווי דו קאָן א סך אויפטון... נו, איך בין מיט דיר איינשטימיג, אַלי, הייס דעם פאָלקאָווניק אָנשרייבען א בריוועל יועגען צעהן טויזענט רובעל!

קיביראַוו האָט דערפיהלט יוי עס פאַלט איהם אַראָפּ א שטיין פון האַרץ. סעלים־כאַנ'ס קאָמפּלימענטען האָבען איהם בערוהיגט. הייסט עס, אַז ביי סעלים־כאַנ'ען איז נישטאָ קיין שום חשד־ אויב אַזוי — איז גוט; אויב אַזוי — וועט מען זיך איינגיכען קענען נעמען צו דער ריכטיגער ארבייט. צופיהרען דערצו, אַז ער, קיביראַוו, זאָל האָבען סעלים־כאַנ'ען א געפאַנגענעם לעבעדיגערהייד!

קיביראַוו איז צוגעגאַנגען צו טימיריאַזעוו'ען, וועלכער איז געזעסען אָפּגערוקט אויף א פופציגטריט, און איהם געמאָלדען, אַז סעלים־כאַן בעשטעהט אויף צעהן טויזענט רובעל.

טימיריאַזעוו האָט מיט א ציטערדיגער האַנד אָנגעשריבען:

ליבע פרוי! גיב סעלים־כאַנ'ען צעהן טויזענט רובעל. מיין לעבען איז אין געפאַהר, אויב דו וועסט געבען דאָס געפאָדערטע געלד, יועל איך בעפרייט ווערען".

א שליח האָט באַלד אוועקגעטראַגען דאָס דאָזיגע בריוועל צוזאַמען מיט סעלים־כאַנ'ס פאָדערונג וועגען צעהן טויזענט רובעל צו דער פרוי טימיריאַזעוו. סעלים־כאַן האָט דער פרוי געגעבען צעהן טעג צייט און געהייסען דאָס געפאָדערטע געלד אַוועקלעגען אויף א בעשטימטען אָרט.

אין א וואָך אַרום האָט סעלים־כאַן אַרויסגעשיקט איינעם פון זיינע מענשען כדי צו זעהען צי דאָס געלד איז שוין אַוועקגעלעגט געוואָרען אויפ'ן בעשטימטען אָרט. דער מענש איז צוריקגעקומען און האָט געבראַכט א פעקעלע אין וועלכען עס זענען געלעגען צעהן טויזענט רובעל. די ווילדע שרעק פאַר סעלים־כאַנ'ען איז נאָך אַלץ געווען אַזוי גרויס, אַז אפילו א פרוי פון אַ צאַרישען פאָלקאָווניק האָט געמוזט ערפילען סעלים־כאַנ'ס פאָדערונג און געבען אויסקויף־געלד פאַר איהר געראַבטען מאַן.

ווען סעלים־כאַן האָט דערהאַלטען דאָס געלד, האָט ער גערופען צו זיך קיביראַוו'ן און געזאָגט צו איהם:

— נעם דעם רוסישען פאָלקאָווניק און פיהר איהם אַרויס מיט פערבונדענע אויגען אויפ'ן וועג. וואָס פיהרט קיין יועדיענאָ. זאָג איהם, אַז ער איז פריי! אָבער הער, אַלי, איך גיב דיר איבער א געוויסע אויפגאַבע. קיינער יועט זי אַזוי גוט נישט ערפילען ווי דו. יוען דו יועסט געהן מיט'ן פאָלקאָווניק אויפ'ן וועג, קריג ביי איהם אַרויס געוויסע זאַכען. ערשטענס, וועגען זייערע פּלענער מיך צו כאַפּען. איך האָב געהערט, אַז זיי גרייטען זיך שוין ווידער צו מאַכען אויף מיר א גרויסען איבערפאַל. אָבער דער עיקר, אַלי, דער עיקר קריג ביי איהם אַרויס צי האָבען די דאָזיגע די הינט נישט אַריינגעשיקט קיין שפּיאָנען צו אונז! איך האָב געהערט, — האָט סעלים־כאַן צוגעגעבען שטילערהייד, — אַז דער הונט מיכעיעוו גרייט זיך אַריינצושיקען אין מיין מחנה עטליכע שפּיאָנען. דאָס איז נויטיג צו וויסען, פערשטעהסטו? דו מאַך עס פאַרזיכטיג. איך מיין, אַז איך קען מיך אויף דיר פערלאָזען, אַלי, נישט אמת?

— אהא, כאַן! — האָט קיביראַוו אויסגערופען, פיהלענדיג גלייכצייטיג ווי דאָס האַרץ זעצט איהם האַסטיגער, — איך וועל שוין וויסען יוי אַזוי א קוועטש צו טון דעם דאָזיגען פאָלקאָווניק ביים דופק. איך האָב א פּלאַן, כאַן, — האָט קיביראַוו צוגעגעבען מיט א שמייכעל און לייכט א ציטער געטון, — איך וועל פאַר'ן פאָלקאָווניק שפּילען די ראָל פון א צאַרישען אָפיצער... איך וועל איהם דערצעהלען א מעשה, אַז איך בין בכיוון אריינגעטראָטען צו דיר, כדי אויסצושפּיאָנירען דיין לאַגער, אַז איך בין געשיקט פון מיכעיעוו'ן אין א געהיימער שליחות... דער פאָלקאָווניק יועט זיכער בעקומען צו מיר צוטרוי... נישט אמת, כאַן, אַז דאָס איז א גוטער פּלאַן?...

— אהא, אַלי, דו פערשטעהסט זיך גוט אויף אַזעלכע זאַכען! — האָט סעלים־כאַן אויסגערופען, — אָבער, זאָג מיר, וועסטו טאַקע קענען שפּילען די דאָזיגע ראָלע? ער דאַרף זיין זיכער, אַז דו ביזט א שפּיאָן, פערשטעהסטו?

— כ'פערשטעה... כ'פערשטעה... — האָט קיביראַוו געענטפערט און דערפיהלט יוי עס הויבט זיך איהם אָן צו מישען אין קאָפּ אַזוי, אַז ער האָט מורא געהאַט, אַז אָט־אָט פאַלט ער אַנידער...

(ווייטער קומט)

3 zakresowe odbiorniki „ELEKTRIT Co" przodują!

שמעון עזרילאָוויטש האָט זיך נישט געהאַנגען
נאָר געשטאָרבען דורך אַ האַרץ־אַטאַק

אין זונטאָגדיגען נומער האָבען מיר געמאָלדען אַז אין מאַלענדע, נעבען זשגאָוו האָט זיך אויפגעהאַנגען דער לאָדזער יודישער יונגערמאַן שמעון עזרילאָוויטש.

ווי מיר דערוויסען זיך איז עזרילאָוויטש נישט בעגאַנגען קיין זעלבסטמאָרד, ער האָט זיך אַרומגעבלאָנקעט אין יענער געגענד מיט'ן צוועק עפּיס צו פֿערדינען אָדער מיט עפּיס צו האַנדלען. זייענדיג אוים'ן וועג האָט ער בעקומען אַ האַרץ־אַטאַק, אַזוי ווי קיינער האָט דאָס נישט בעמערקט און ער האָט נישט בעקומען קיין הילף איז ער געשטאָרבען, זיין טויטען קערפּער האָט מען ערשט געפונען אויפן צווייטען טאָג.

נישט געטראָפען דעם וועג אַהיים...
געפונען אַ בעוואוסטלאָזען שיכור

(א) אויף קאָנטנאַ 62 הינטערן פּלויט האָט מען געפונען אַ מאַנספּערשוין אין אַ בעוואוסטלאָזען צושטאַנד, ווי ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט איז דאָס געווען דער 39־יעהריגער פּיאָטר ניעמיעץ, וועלכער האָט אַ שיכורער נישט געטראָפען דעם וועג אַהיים און איז געבליבען הינטערן פּלויט אין אַ בעוואוסטלאָזען צושטאַנד. די פּאָגאָטאָוויע האָט איהם ערטיילט הילף און פערבאַנדאַזשירט די וואונדען וועלכע ער האָט בעקומען ביים פאַלען.

פערפרוירען געוואָרען אויף טויט

(א) ווי מיר האָבען מיטגעטיילט האָט מען אין אַ קעמערל אויף לוטאָמירסקאַ 104 געפונען אַ טויטען קערפּער פון אַן אָרימער יונגער פרוי. די אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט, אַז זי איז אַהין אַריינגעגאַנגען, כדי זיך צו בעהאַלטען פאַר דער קעלט, דעריבער האָט זי זיך אַנגעטרונקען מיט בראָנפען און איז פערפרוירען געוואָרען אויף טויט.

דער נאָמען פון דער פערפרוירענע איז נאָך יישט פעסטגעשטעלט געוואָרען.

נאָכ'ן פערהוליען דאָס געלד
האָט ער סימולירט אַ רויב־אָנפאַל

פערגאַנגענעם שבת איז די פּאָליציי אַלאַרמירט געוואָרען אַז אויפן שאָסע כאָיני—זשגאָוו איז פאָרגעקומען אַ רויב אָנפאַל. באַנדיטען האָבען גערואָלט האָבען בעפאַלען אַ געוויסען מיעטשיסלאַוו פּיאָטראָוויטש פון זשגאָוו און ביי איהם צוגערויבט 50 זלאָטים. פּיאָטראָוויטש האָט דערביי געהאַט צורראַפּעט ראָס גאַנצע פּנים.

די אויספאָרשונג האָט אָבער פעסטגעשטעלט אַז פּיאָטראָוויטש האָט סימולירט דעם רויב אָנפאַל, כדי זיך קענען אַרויסדרעהען פון 50 זלאָטעס משפּחה־געלד וועלכעס ער האָט פערהוליעט. פּיאָטראָוויטש האָט זיך מודה געווען, ער איז צוגעצויגען געוואָרען צו פעראַנטוואָרטליכקייט.

Dr. med.
HALTRECHT
ספּעציעל־אַרצט פאַר הויט,־ געשלעכטס־קראַנקהייטען און מענער־שוועכע
פּיעטריקאָווער 10. טעל. 245-21
נעהמט אָן פון 8 פריה ביז 2 מיטאָג און פון 5 ביז 9 אוו. זונטאַג פון 10—1 ביטאָג. אַלע אַרט אַנאַליזען
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזן
אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.

פון צענטר. יוד. האַנדווערקער־פערבאַנד
(פּילסודסקיעגאָ 69)

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, וואָס איצט איז דער טערמין פון אויסקויפען פּאַטענטען אויפ'ן יאָהר 1936, מאַכט דער צענטר. יוד. האַנדווערקער־פּערבאַנד אויפמערקזאַם אַלע האַנדווערקער און קליינ־אינדוסטריעלער, אַז לויט דער פֿעראָרדענונג פֿון פֿינאַנץ־מיניסטעריום, ווערען לערן־יונגלעך — מיט וועלכע ס'ווערען געשלאָסען אָפּמאַכען, — נישט צוגערעכענט צו דער צאָהל בעשעפֿטיגטע ביים קוואַליפֿיצירען די הויך פֿון דער קאַטעגאָריע פֿון פּאַטענט.

כדי דאָס אַדורכצופֿיהרען מוזען אָבער די אָפּמאַכען געשלאָסען ווערען נאָך פֿאַר'ן 1־טען יאַנואַר 1936. דעריבער ליגט אין אינטערעס פֿון יעדען האַנדווערקער און קלייבאינדוסטריעלער שויז צו שליסען די אָפּמאַכען.

דאָס שליסען די אָפּמאַכען קומט פֿאָר, פֿאַר האַנדווערקער, וואָס אונטערליגען אַ האַנדווערקער־קאַרטע, דורך די בעזונדערע צעכען און פֿאַר קליינ־אינדוסטריעלער (די פֿאַכען, וואָס אונטערליגען נישט קיין האַנדווערקער־קאַרטע) דורכ'ן צענטראַלען יודישען האַנדווערקער־פֿערבאַנד.

פון מעטאַל - צעך

זונטאָג, איז פֿאָרגעקומען די פֿייערליכע ערעפֿנונג פֿון ציקל רעפֿעראַטען אויפ'ן געביט פֿון בעקענען די מיטגלידער פֿון מעטאַל־פֿאַך, מיט די פֿערשידענע נייעסטע טעכנישע ערפֿינדונגען, מיט נייע אַרבייטס־אַרטען און בעדינגונגען ווי אויך אַנדערע פֿאַך־קענטנישען.

די גרויסע פֿערזאַמלונג עפֿענט דער „סטאַרשי" פֿון צעך ה. ריזישיק, וועלכער גיט איבער די פֿערזאַמלטע דעם בעשלוס פֿון דער פֿערוואַלטונג פֿון צעך וועגען דער פֿאָרגענומענער אַקציע אויפ'ן קולטורעלען געביט: דער רעפֿערענט ערקלערט: היינט קומט פֿאָר דער אָנהויב פֿון אַ אַקציע וואָס פֿעהלט זעהר שטאַרק דעם יודישען מעטאַל־פֿאַכמאַן, די טעכניק אין דעם פֿאַך געהט כסדר פֿאָרויס און דער יודישער בעל־מלאכה טאָר נישט בלייבען הינטערשטעליג. די רעפֿעראַטען וועלען געבען די מעגליכקייט זיך בעקענען מיט דער נייער טעכניק און דאָס איינפֿיהרען אין יודישען וואַרשטאַט, וואָס וועט מיט זיך ברענגען אויך אַ בעסערונג פֿון דער לאַגע אין פֿאַך.

די פֿערזאַמעלטע בעגריסען און דאַנקען דער פֿערוואַלטונג פֿאַ־ דער איניציאַטיווע איינצופֿיהרען די רעפֿעראַטען.

אַלס רעפֿערענט פֿון דער ערשטער פֿאָרלעזונג טרעט אַרויס — דער איינגעלאַדענער דורך דער קולטור־קאָמיסיע ביים צעך — ה' אינזש. ש. הירש, וועלכער גיט ברייטע ערקלערונגען וועגען „קאַלטען בעאַרבייטען פֿון פֿערשידענע מעטאַלען".

* * *

עס איז צו בעגריסען די פֿאָרגענומענע אַקציע דורכ'ן מעטאַל־צעך, און עס איז געוואונשען, אַז אויך אַלע אַנדערע צעכען זאָלען אַזעלכע רעפֿעראַטען איינאָרדענען און דערמיט הויבען דעם ניוואָ פֿון דער יודישער מלאכה.

פון טישלער - צעך

די פֿערוואַלטונג פֿון טישלער־ שניצער־ און דרעקסלער־צעך האָט אונטערגענומען אַ ברייטע אַקציע אין דער ריכטונג צו לעגאַליזירען די יודישע טישלער־געזעלען.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט דער „סטאַרשע" ה' מ. ד. הערשקאָוויטש און פּאָדסטאַרשי ה' ווייס בראַט אינטערווענירט אין דער האַנדווערקער־קאַמער וועגען ערטיילען די געזעלען אַ הנחה־אָפּצאָהל פֿאַרן עקזאַמינירען און וועגען דעם אויך אָפּגעגעבען אַ ברייטערן מעמאָריאַל.

די לייטונג פֿון דער האַנדווערקער־קאַמער האָט צוגעזאָגט נאָכצוקומען די פֿאָדערונגען פֿון פֿערוואַלטונג פֿון צעך.

ביז איצט האָט די פֿערוואַלטונג שוין אַ רשימה פֿון איבער 40 געזעלען, וואָס טרעטען צו צו די עקזאַמענס.

אויסער די הנחה, וואָס די פֿערוואַלטונג האָט אויסגעפּועלט ביי דער האַנדווערקער־קאַמער, נעמט אויך דער צעך אונטער אַן אַקציע צו זאַמלען די נויטיגע פֿאָנדען, אויף צו דעקען די אויסגאַבען פֿאַר די עקזאַמענס.

* * *

דער טערמין פֿון איינקומען אויף הנחה־געזעלען־עקזאַמענס איז אַ זעהר קורצער. אַלע האַנדווערקער־צעכען דאַרפֿען זיך נעמען אַלס ביישפּיל די פֿאָרגענומענע אַקציע פֿון טישלער־צעך אין דער אַווי וויכטיגער פֿראַגע פֿאַר'ן יודישען בעל־מלאכה — שוין ערלעדיגען. נאָכ'ן 31 דעצעמבער ה. י. וועט שוין זיין צו שפּעט.

פון בוכבינדער - צעך

די פֿערוואַלטונג פֿון בוכבינדער־צעך, האָט בעשלאָסען צוצוטרעטען צו לעגאַליזירען די געזעלען, וואָס זענען בעשעפֿטיגט אין בוכבינדער־פֿאַך.

אַלע פֿאָרמאַליטעטן ערלעדיגן די בעזונדערע פֿערוואַלטונגס־מיטגלידער, וועלכע ערטיילען די נויטיגע אינפֿאָרמאַציעס און ערלעדיגען די ענינים אין דער האַנדווערקער־קאַמער.

פון גאָבעלין האַנדוועבער - סעקציע

ביים צענטראַלען יודישען האַנדווערקער־פֿערבאַנד האָט זיך די טעג געשאַפֿען אַ סעקציע פֿון גאָבעלין־האַנדוועבער. אין דער סעקציע האָבען זיך שוין פֿערגיסטרירט איבער 30 מיטגלידער און די סעקציע איז צוגעטרעטען צו פֿיהרען אַ טעטיגקייט.

זונטאַג איז פֿאָרגעקומען די ערשטע פֿערזאַמלונג פֿון דער סעקציע אויף וועלכער עס איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַ פֿערוואַלטונג.

פון דער סעקציע איבערוועשנייער כאַלופּניקעס

די פֿערוואַלטונג פֿון דער סעקציע איז צוגעטרעטען צו אָרגאַניזירען אַלע איבער־וועש־נייער כאַלופּניקעס אין איהרע רייהען, און אַדורכצופֿיהרען אַ נייע רעגיסטראַציע פֿון אַלע מיטגלידער.

אויף דער לעצטער מיטגלידער־פֿערזאַמלונג זענען בעקאַנט געמאַכט געוואָרען די פֿאָדערונגען וואָס זענען אַרויסגעשטעלט געוואָרען די וועש־נייער־פּראָדוצענטען און זענען אַ דאַנק דער איניציאַטיוו פֿון דער לייטונג פֿון דער סעקציע נאָכגעגעבען געוואָרען לטובת די וועש־נייער־כאַלופּניקעס.

די פּראָדוצענטען זענען נאָכגעקומען צוריקצושטעלען די לוינען וואָס זענען געווען אין אַפּריל ה. י. די אויסצאָהלונגען קומען פֿאַר יעדע וואָך, פֿאַר דער לעצטער וואָך אַ־בייט. דאָס פֿערטיילען די אַ־בייט פֿאַ־ די כאַלופּניקעס וועט פֿאָרקומען לויט דער אָנווייזונג פֿון אַן אַ־ביטראַזש־קאָמיסיע, וואָס בעשטעהט פֿון פֿאָרשטעהער פֿון פּראָדוצענטען־פֿערייין און דער סעקציע.

די פֿערוואַלטונג פֿון דער סעקציע האָט בעשלאָסען, כדי צו קומען אין אַן'ענגען קאָנטאַקט מיט די מיטגלידער, צו רופֿען גאַנץ אָפֿט מיטגלידער־פֿערזאַמלונגען.

צום 30־יעהריגען יובל פון „משמרת החולים"

די יובל־פייערונג פון „משמרת־החולים" האָט אַרויסגערופען אַ גרויסען אינטערעס און ווי ס'איז צו ערוואַרטען, וועט דער אָוועגד אַדורך מיט אַ גרויסען ערפאָלג. מ'דאַרף נעמען אין אַכט, אַז דאָס פּראָגראַם פון דער פייערונג ווערט געלונגען צוזאַמענגעשטעלט.

אין פּראָגראַם נעמען אנטייל דער אויבערקאַנטאָר פון דער סינאַגאָגע ה' לוואָוויטש, וועלכער וועט פאָרטראָגען צום צווייטען חנוכה־ליכטעל פערשידענע קאָמפּאָזיציעס, אַ חוֹץ דעם דער מענער־כאָר פון דער סינאַגאָגע אונטער דער לייטונג פון דיריגענט ה' דאַרגושאַנסקי און אין קאָנצערט־טייל וועלען אויפטרעטען אייניגע בעקאַנטע סאָליסטען.

אינ'ם פייערליכען טייל פון אָוועגד, וועלען אנטיילנעמען בעקאַנטע עסקנים פון אונזער שטאָט.

דעם ראַדאָשיצער רבי איז בעסער

דער געזונד־צושטאַנד פון ראַדאָשיצער רבין הרה"צ ר' ישראל־יוסף פינקלער שליט"א האָט זיך פערבעסערט. א דאַנק די גוטע בעהאַנדלונג פון דר. קרישעק.

דעם ראַדאָשיצער רבינס ברודער הרב ר' חיים־אשר שליט"א, וועלכער איז וולאָשטשאָווער רב קומט מיטוואָך ספּעציעל צו פאָהרען נאָך לאָדז, מבקר חולה צו זיין דעם ברודער.

די ראַדאָשיצער חסידים פון שרודמיעסקאַ 68 פון שטיבעל מאַכען חנוכה א התחלת הספר אויפן רבינס נאָמען.

פעראיין פון פּריוואַטע קאָרעפּיטאָרען

(א) אין לאָקאַל פון די קאָמונאַלע בעאַמטע איז פאָרגעקומען א פערזאַמלונג פון קאָרעפּיטאָרען, פּרעפעלערינס, גובערנאַנטקעס און פּריוואַטע הייזער אָדער געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציעס.

ס'איז בעשלאָסען געוואָרען צו שאַפען א פעראיין פון די דערמאָהנטע פאַכען. דער סטאַטוט פון פעראיין איז איבערגעשיקט געוואָרען דער מאַכט צו בעשטעטיגען.

זעלבסטמאָרד

(א) אין דער וואָהנונג פון איהרע עלטערן אויף ניסקאַ 19 איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד די 22־יעהריגע סטאַניסלאַוואַ אַנטשטשיקובנאַ. די פּאָגאָטאָוויע האָט זי אין א שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

טעאַטער, מוזיק און פערוויילונג
(קאָמוניקאַטען)

„תל־אביבי" קירצליך אין לאָדז

אין קורצען הויבט אָן צו גאַסטראָלירען אין לאָדזער „ראָזמאַיטאָשטשי"־טעאַטער דאָס בעליבטע רעווי־טעאַטער „תל־אביב", וואָס געפינט זיך אונטער דער אָנפיהרונג פון בעקאַנטען רעזשיסער יצחק נאָזשיק.

„תל־אביב" האָט שוין בעוויזען דורך דער צייט פון זיין עקזיסטענץ, בעליבט צו ווערען ביים יודישען טעאַטער־עולם אין פּוילען.

ס'איז דעריבער נישט קיין וואונדער, וואָס די ידיעה וועגען זייערע גאַסטראָלען אין קורצען אין היגען „ראָזמאַיטאָשטשי"־טעאַטער האָט אַרויסגערופען אַ געוואַלדיגע פעראינטערעסירונג.

פון פּוילישען טעאַטער

אין שטאָטישען פּוילישען טעאַטער ווערט היינט 7,30 אָוועגד געשפּילט „פּשעדשיוויוני סטאַפ".
פרייטאָג—פּרעמיערע: „שקאָלאַ פּאַדאַטניקוב".

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעלעפאָן 149-07
ספּעציאַל־אַרצט פאַר מענער - שוועכע־בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוועגד.
זונטאַג פון 9 ביז 1 פאָרמיטאַג.

KINO TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16
הייבט אָן פאלג. טעג:
רעוועלאַציאָנס־פּראָגראַם
דאָס געהיימניש פון עקספּרעס № 6
ווי אויך
אונזערע בחורים מאַטראָזן
אין דער הויפּט־ראָלע:
GLORIA STUART
i PAT O'BRIEN
אָנהויב 4 נאָכמ. שבת און זונטאָג 12 ביים.

דאָס לעבען אין וואַרשא
(טעלעפאָנישע ידיעות פון דער הויפּט־שטאָט)

עלף פערזאָן זענען פערמישט אין דער אַפערע פון גנבענען בענזין אויפן פליה־פּלאַץ.

די פּראָקוראַטור האָט פערטיג געמאַכט דעם בעשולדיגונגס אַקט אין דער גרויסער גנבה פון בענזין פון די לאַגערען אין ערשטען פליהער פולק, אויפן פליהער פלאַץ אין אָקענטשע. אין דער דאָזיגער אַפערע זענען פערמישט 11 פערזאָן מיטן מאַגאַזינער הערשנים בראָש. צווישען די אַפּנעהמער פון געגנבעטען בענזין האָט זיך געפונען אויך פרוי אירענאַ בערנאַרסקאַ, דאָס בעגנבענען די מאַגאַזינען פון בענזין האָט געדויערט פון יאָהר 1931 ביז 1934.

טויזענטער יודען בעטייליגען זיך אין קה"י - קאַמפּיין

אין רעפּרעזענטאַנץ - זאַל פון דער יודישער קהלה אין פּוילען איז אונטערן פאָרזיץ פון אדוו. מ. קאָהן פאָרגעקומען אַ קרן־היסוד - אַקאַדעמיע, אויף וועלכער עס זענען מיט רעדעס אַרויסגעטרעטען דער פּרעזעס פון דער קה"י־עקזעקוטיווע אין פּוילען ד"ר מ. הינדעס און ד"ר י. האַמער. אויף דער אַקאַדעמיע איז געווען בעזונדערס צאָהלרייך רעפּרעזענטירט די אָרטיגע יודישע אינטעליגענץ און די יודישע פרויען־פעראיינען.

נאָך דער אַקאַדעמיע איז פאָרגעקומען אַ פייערליכער באַנקעט לכבוד ד"ר מ. הינדעס און ד"ר האַמער, פיל אַנוועזענדע האָבען זיך בעשטייערט לטובת דעם קרן־היסוד. (יט"א)

אַרטיסטיש אויסגעפיהרטע שילדען און נעאָן - רעקלאַמען וועלען געניסען פון שטייער־הנחות.

די וואַרשעווער שטאָט פערוואַלטונג איז צוגעטרעטען אויסצואַרבייטען אַ פּראָיעקט פון אַ נייעם געזעץ פון שטייער אויף שילדען און רעקלאַמעס. כדי צו שטיצען די אינסטאַלאַציע פון אַרטיסטישע און ליכט־שילדען, וועלכע דינען צו פערשענערען די שטאָט, וועלען פאַר דער דאָזיגער קאַטעגאָריע שילדען איינגעפיהרט ווערען ספּעציעלע שטייער־הנחות.

אין פערטיידיגונג פון האַנדעלס־ און אינדוסטריע אונטערנעהמונגען.

דער דעקרעט וועגען קלענער מאַכען דירה געלד און דאָס זייטסעלימינירען פון לאָקאַטאָרען־שוץ־געזעץ פערשידענע לאָקאַלען, ענטהאַלטען נישט־קלאָרקייטען בנוגע די לאָקאַלען, אין וועלכע ס'געפינען זיך אינדוסטריע־ און האַנדעלס אונטערנעהמונגען, גלייכצייטיג מיט דער וואוינונג פון בעזיצער, ווי דאָס איז אָפט אין אַגענטור און קאָמיס אונטערנעהמונגען. כדי אויסצומיידען אַז די דאָזיגע נישט־קלאָרקייטען זאָלען נישט אויסגענוצט ווערען לרעה פון די לאָקאַטאָרען האָט אַ דעלעגאַציע פון האַנדעלס פאַרשטעהער אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ אין יוסטיץ־מיניסטעריום וואו זי האָט וועגען דער דאָזיגער פראַגע אָפּגעגעבען אַ מאָטיווירטען מעמאָריאַל.

דרייסטער אָנפאַל.

אין עס דאַלעקאַ און גראַיעצקאַ איז פּערביגעגאַנגען אַ געוויסער עדואַרד וואָלאַנצעק. צו איהם איז צוגעגאַנגען אַ פערשוין וועלכער איז געווען אין דער געזעלשאַפט פון אַ צווייטער, דער ערשטער האָט געפרעגט וואָלאַנצעקן ווי ער הייסט, און ווען יענער האָט געענטפערט, האָט דער צווייטער אַרויסגענומען זיין פאַגנעט און איבערגעבענדיג איהם דעם צווייטען פערשוין האָט ער געזאָגט „שלאָג איהם", דער פערשוין האָט טאַקע מיטן פאַגנעט געמאַכט עטליכע וואונדען וואָלאַנצעקן און ביידע זענען אַנטלאָפען.

דער פערוואונדעטער איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

די פּאָליציי פיהרט אַן'אויספאָרשונג וועגען דעם געהיימנישפולען אָנפאַל.

פערוואונדעט אַן'אוואַנטורניק.

פאַרן הויז אויף נאָוואָליפּקי 17 איז צושלאָגען געוואָרען דער 20־יעהריגער פּיאָטר לעוואַנדאָווסקי, וועלכער האָט אין אַ שיכורען צושטאַנד פערטשעפּעט די דורכגעהער. דער פערוואונדעטער איז דורך אַ פּאָליציאַנט אָפּגעפיהרט געוואָרען אין אַמבולאַטאָריום פון פּאָגאָטאָוויע, וויאו ער איז באַנדאַזשירט געוואָרען פון אַ דאָקטאָר.

אויפרוף פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע

צום יודישן פאלק אין אלע לענדער פון גלות!

דער קרן־קימת לישראל רופט אייך צו־הילף פאר זיין גרויסער אויפגאבע: באדען פאר׳ן פאלק, וואס קומט צוריק אין זיין היימלאנד.

אויף דער קרן־קימת וועלט־קאנפערענץ און אויפן 19־טען ציוניסטישען קאנגרעס אין לוצערן, האט זיך דערהערט דער דרינגענדער וועה־געשריי וועגען דער נויטיגקייט צו פערגרעסערן אונזער באדען פערמעגען. דער קרן־קימת פרעזידענט און די עקזעקוטיווע מיטגלידער האבען פונאנדערגעוויקעלט פאר די פאלקס־דעלעגירטע די סכנות, וואס דראהען דער גאנצער צוקונפט פון אונזער ארבייט אין לאנד אויב אונזער בנין וועט זיך נישט באזירען אויף א פעסטען יסוד — אויפ׳ן באדען. דער קאנגרעס האט

ארויסגעשטעלט די באדען - פאדערונג אין דער שפיץ פון זיינע בעשלוסען, וואס דארפען דינען אלס ארבייטס-פלאן פאר דער נייער עקזעקוטיווע. אין דער גאנצער יודישער וועלט איז אדורך דער רוף צו פערשטארקען און פערגרעסערן דאס ווערק פון באדען־ערלייזונג, צו פערפעסטיגען דעם קרן־קימת לישראל, דעם אינסטרומענט פון אויסלייזען דעם באדען אלס פאלקס־אייגענטום.

א מיליאן פונט אין משך פון די קומענדע צוויי יאהר — דאס איז די גרויס פון דער אנשטרענגונג, וואס איז בעשטימט געווארען אין לוצערן פאר׳ן קרן־קימת. איצט מוז דאס פערווירקליכט ווערען. דער קרן־קימת טרעט אריין אין 35־טען יאהר פון זיין טעטיגקייט. אין משך פון אט דער תקופה, פול מיט גרויסע ענדערונגען אין לעבען פון דער גאנצער וועלט און מיט טיפע ערשיטערונגען אין לעבען פונם יודישען פאלק איז דער קרן־קימת געשטאנען אויף דער וואך פון זיין ווערק און געגאנגען פאראויס טריט ביי טריט. פון קלייניגקייטען האט ער אנגעהויבען און דערגרייכט צו גרויסע רעזולטאטען. גרויסע שטחים וויסטע לאנד זענען דורך איהם אויסגעלייזט געווארען, צוגעגרייט געווארען פאר קאלאניזאציע און פערוואנדעלט געווארען מיט דער הילף פון קרן־היסוד אין א קוואל פון חיונה און גליק פאר טויזענדער יודישע פאמיליעס, וואס בעארבייטען דעם פאלקס־באדען מיט אייגענער מיה און שווייס. אויך פיל שטאטישע שכונות, וויכטיגע אינדוסטריעלע פונקטען, אינסטיטוציעס, פאר ערציהונג און קולטור זענען אויפגעשטעלט געווארען אויפן קרן־קימת־באדען.

מיר רופען אלע יודען אויף גאר דער וועלט:
שטיצט דאס ווערק פון באדען־ערלייזונג!
ערהויבט דעם פראגט פון אונזער אויפריכטונג — גיט באדען דעם פאלק, וואס קעהרט זיך אום אין זיין לאנד!
שטעלט זיך צו הילף דעם קרן־קימת לישראל!

עקזעקוטיווע פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע:

פרעזידענט: ח. וויצמאן; עהרען־פרעזידענט: נ. סאקאלאוו; עקזעקוטיווע - מיטגלידער: ד. בן־גוריון, ז. בראדעצקי, י. גרינבוים, הרב י. ל. פישמאן, א. קאפלאן, פ. ראטענשטרייך, מ. שערטאק.

קאנקורס פאר ראציאנעל איינגעארדענטע דעטייל-געשעפטען

אין קאנקורס, וועלכער קומט איצט פאר „פאר ראציאנעל איינגעארדענטע דעטייל־געוועלבער" אויף וועלכער איז ארגאניזירט געווארען דורך דער האנדעלס־קאמער, נעהמען אנטייל 46 פירמען, צווישען זיי פאלגענדע יודישע: א. ג. ב. פיעטרקאווער 80; „אס", פיעטריקאווער 67; וו. בעלכאטאווסקי, פיעטריקאווער 12; ברידער כימאוויטש, נאוואמיעיסקא 11; יאנאס כימאוויטש, נאוואמיעיסקא 28; „עקאנאמיא" פיעטריקאווער 31; ב. קאזשימיערסקי, פיעטריקאווער 78; „קאנפעקפאל", פל. וואלנאשטשי 6; ל. ליפקינד, נאוואמיעסקא 19; נוימאן יוזעף, פיעטריקאווער 122; ה. פעפער, פיעטריקאווער 113; „פאוו", פיעטריקאווער 154; און 57; ברידער ראפאפארט, פיעטריקאווער 15; ה. שענוויץ, פיעטריקאווער 128; „מאנאדא", פיעטריקאווער 44; „פרדס", פיעטריקאווער 18; וויקטואל, פיעטריקאווער 60.

קאנקורס פאר איינבינדער

ארגאניזירט די לאדזער געזעלשאפט פון ביבליאפילען

די לאדזער ביבליאפילישע געזעלשאפט האט ארגאניזירט א קאנקורס פאר אינטראליגאטארען אויף עסטעטיש, שטארקען און שעהן איינבינדען א בוך, וועלכעס ווערט בענוצט אין די ביבליאטעקען, דער איינבאנד קען נישט זיין פון לעדער, נאר פון ליי־ווענד, אדער לייווענד מיט פאפיר.

יעדער אנטיילנעהמער אין קאנקורס מוז צו־שטעלען אן׳איינגעבונדען בוך און א קאלקולאציע ווי פיל דאס וועט קאסטען. עקספאנאטען קענען צוגע־שיקט ווערען ביז דעם 31 יאנואר 1936.

היינט די דערעפענונג פון העברעאישען סעמינאר ביי „תרבות"

שוין פון א לענגערער צייט פיהלט זיך אין לאדז דאס פעהלען פון אן׳אינסטיטוציע, וואס זאל שטעהן אין דינסט פון העברעאיש רעדענדען עולם און בעזונדערס פאר דער יוגענד פון די צאהלרייכע ציוניסטישע ארגאניזאציעס אין לאדז און ערמעגליכען זיי די ווייטערע פערפולקאמונג אין די פערשידענסטע געביטען פון יודישער און אלגעמיינער וויסענשאפט. אין א געוויסער מאס האט דאס דער פילט דער העבר. אוניווערזיטעט ביי „תרבות".

דעריבער האט די פערוואלטונג פון „תרבות" בעשלאסען צו ארגאניזירען א העברעאישען סעמינאר, וואס זאל ארומנעמען פערשידענע פראבלעמען אין די פאלגענדע געביטען: 1) העברעאישע ליטעראטור, 2) תנ״ך, 3) יודישע היסטאריע, 4) פאלעסטינאגראפיע, 5) סאציאלאגיע, 6) פסיכאלאגיע, 7) עקאנאמיע. יעדע וואך וועלען פארקומען 2 רעפעראטען.

אלע נויטיגע הכנות זענען שוין געמאכט געווארען. די בעסטע העברעאישע פרעלעגענטען האבען צוגעזאגט זייער מיטארבייט ווי די ה״ה: ד״ר טארטאקאווער, ד״ר ח. בערלאס, ד״ר ח. ארמיאן, ד״ר נ. עק, ד״ר פ. פרידמאן, ה׳ א בונין, ה׳ טרונק, ה׳ י. בראווערמאן, פראפ. א. לובאשיצקי, ה׳ ט. האראנסקי, פרוי ש. לעווין, ה׳ י. ראזענצווייג, ה׳ א. האדעס א. אנד.

די דערעפנונג קומט פאר היינט דינסטאג.

קלאנג־קינא **CAPITOL** זאוואדזקא 16

היינט פרעמיערע! I. גרויסע אטראקציע־פילם פול מיט עמאציע, הומאר און סענסאציע **„Sequia"** אין די הויפט־ראלען: Jean Parker, Russel Hardie רעזשי: Chester Franklin

גרויסער דאפעלטער פראגראם!

היינט פרעמיערע! II. מעכטיגע דראמע פון די צייטען פון דער פראנצויזישער רעוואלוציע **„פורפור־בלום"** ליבע אין שאטען פון די תליות. — רעזשי: Aleksander Korda
אין די הויפט־ראלען: Merle Oberon, Leslie Howard
אנהויב 4.30 נאכמיטאג. שבת און זונטאג 12 בייטאג.

ברוך־קראנקע

אויף ליידענדע פערשידענע רופטורען פערקרימונגען פון רוקען־ביין, פיס און הויקערס דאס ליידען איז נישט צו פערנאכלעסיגען, ווייל די פאלגען זענען פאר׳ן לעבען ביטער. דורך מיין מעטאדע ערפונדענע ספעציעלע גומי־הייל־באנדאזשען, וועלכע האלטען צו די גרעסטע פערנאכלע־סיגטע געפעהרליכע ברוכען ביי מענער, פרויען און קינדער און בעזייטיגען ראדיקאל מיט גאראנטיע אהן בלוטיגע אפעראציע און געפאהר. מיין ספעציאליטעט איז אויך: הייל - אפאראטען און גארסעטען געגען אלערליי פער־קרימונגען, פערקרימטע פלייצעס, פוס, הויקערס ווי אויך שמער־צענדע פלאט־פיס. פאר אמפוטירטע אינוואלידען אמעריקאנישע קונסט־פיס (סאלאן - ארבייט).

ביים פראפלאזען זיך פון מאגען, קישקעס און געבירט־מוטער, עמפפעהל איך ספעציעלע הייל־באנדאזשען לו״ט דעם סיסטעם פון פראפ. ד״ר גלענארד דער אמת׳ער בעריהמטער איז גאנץ פוילען פון אוניווער־זיטעטס־פראפעסארען אנערקענט

ספעציאליסט Ortoped **NATAN RAPAPORT**

מיט 30־יעהריגער פראקטיק אין וויען, דייטשלאנד און לעמבערג, נעמט אן פון 9 פריה ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אוונד

אין לאדז, פילסודסקיעגא № 23

פערזענליכעס ערשיינען פון קראנקע ביי מיר איז אונבעדינגט נויטיג.

לעטשניצע פאר וועבעריש־קראנקע מענער - שוועכע און הויט־קראנקהייטען פון דאקטוירים ספעציאליסטען **פיעטריקאווער 45** טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אוונט. פרויען און קינדער נעמט אן א פרוי־דאקטאר פון 1־11 און פון 5־7 אוונט. א בעראטונג 3 זל.

א דרוק־מאשין (א צילינדער) 70 אויף 100 אין גוטען צושטאנד פרייזווירדיג צו פערקויפען אפערטען אין אדמיניסטר. פון דער צייטונג אונטער „P. W."

Dr. med. **J. Nadel** ספעציאליסט פון אקושעריע און פרויען קראנקהייטען **אנדזשעיא 4,** טעל. 228-92 נעהמט אן פון 10—2 און פון 5—7 אוו.

DR. MED. **H. Różaner** ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און סעקסועלע קראנק. NARUTOWICZA 9, tel. 128-98. נעמט אן פון 9—1 פארמ. און פון 5—9.

Dr. med. **Z. DATYNER** אוראלאג ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין־קראנק. ZACHODNIA 59a, tel. 148-95 נעמט אן פון 9־11 און פון 6־8 אוונט.

Dr. M. **SOŁOWIEJCZYK** ספעציאליסט פאר אויערען, האלז, נאז און קעהל- קאפ קראנקהייטען LEGJONóW 17, tel. 216-40. עמפפאנגט פון 1—2 און פון 5—8 אוונט.

Dr. **Justman** וואוינט יעצט **8 NAWROT 8** telef. 138-99

ד״ר העללער ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער - שוועכע **8 טראוגוטא 8,** טעל. 179-89 נעהמט אן פון 8-11 און פון 4-8 אין אוונט זונטאג פון 10—2 מיטאג. פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל. אונבעמיטעלטע— לעטשניצע פרייזען.

Dr. med. **WŁADYSŁAW SZPIRO** CHIRURG 4-6 popoł. Sienkiewicza 34, tel. 222-10.

Dr. med. **P. Braun** ספעציאליסט פאר הויט־ און ווענערישע קראנקהייטען און מענער - שוועכע וואוינט יעצט פיעטריקאווער 81 טעלעפאן 100-57. נעהמט אן פון 8—1 און פון 4—8 אוונט.

Dr. med. **H. Wajs** כירורג וואוינט יעצט **פיעטריקאווער 17** טעל. 148-01

Dr. **J. Lubicz** כירורג און ארטאפעד **9 פאלודניאווא 9** טעלעפאן 183־17. פאר אומבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזען

Dr **H. SZUMACHER** Choroby skórne i weneryczne przyjmuje od 9—1 i od 5—9-ej ul. Piotrkowska 56 tel. 148-62.

Dr. med. **M. Wejs** אינערליכע און קינדער קראנקהייטען **לאגעווניצקא 25** טעל. 215-18 ביים קאבינעט: בעלויכטונג מיט קווארץ־לאמפע און עלעקטריזאציעס.

Dr. med. **M. TAUBENHAUS** ספעציאליסט פאר אקושעריע און פרויען־ קראנקהייטען פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט זגערזשער 11, טעלעפאן 246-09. נעהמט אן פון 4—8 אוונד.

לעטשניצע פון דאקטוירים־ ספעציאליסטען **11 בזשעזשינער 11** טעלעפאן 137-63 עס נעהמען אן פאלגענדע דאקטוירים: דר. קויפמאן, דר. דינעזאן, דר. רויטער, דר. שפירא, דר. שמערלאווסקי, דר. י. איציקזאן, דר. סטופאי, דר. שמירגעלד (נערווען קראנקה.) און דענטיסטין סטאראפאלסקא וויזיטען אין שטאט אלע ארט מעדיצינישע הילף. קאבינעט פאר פיזיקאלישער טעראפיע א וויזיט 3 זל.

לעטשניצע פאר וועענעריש קראנקע פון דאקטוירים - ספעציאליסטען **לאדז, זאוואדזקא 1** טעל. 122-73 טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונט וועענעריש - קראנקע, מענער -שוועכע און הויט - קראנקהייטען אנאליזען פון בלוט און אורין די פערהיטונגס - סטאציע איז טעטיג א גאנצען מעת לעת פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל

Dr. med. **Niewiażski** ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער - שוועכע **אנדזשעיא 5,** טעל. 159-40 פרנגט, 1טער שטאק נעהמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אוונט זונטאג און יום טוב פון 9־1 נאכמיטאג. ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען

קליינע אנאנסען 1 זלאטי אנאנס ביז 15 ווערטער

פערשידענעס

א צימער אבצוגעבען מיט א בעזונדערן איינגאנג. אגראדאווא 20, וואוינונג 55. 2898

איבערצוגעבען א פלאץ מיט שאפעס אויף פראנציסקאנער 41, ביליג. צו ערפאהרען אויפ׳ן ארט.

א לאנגיעהריגע צוקערניע איז אוועק־צוגעבען מיט א וואוינונג מיט איינריכ־טונג אויף איינגעפיהרטע קונדשאפט. צו ערפאהרען 6. שערפיען 32, אין עלעק־טרישען געוועלב.

נעכטען האב איך פערלוירען א זייגערל מיט יודישע ציפערן. דאס זיי־גערל האב איך אלס אנדענקונג. איך בעט דעם ערליכען פינדער אפצוגעבען געגען בעלוינונג פראנציסקאנער 15, צום וואלבארזשער רבי׳ן.

צו די ה״ה גנבים! וועגען דער גנבה, וואס איז אויסגעפיהרט געווארען שבת אוונט אויף קאמיענא 22, בעט איך די ה״ה גנבים מיט מיר זיך צו פער־שטענדיגען טעלעפאניש 260-00. :—: דיסקרעציע געזיכערט!

ס׳איז פערלוירען געווארען א 100 בלאנקא־וועקסעל, אויסשט. י. סקאסאווסקי, בזשעזשינער 3. דער וועקסעל ווערט ערקלערט פאר אונגילטיג. אבצוגעבען צו אברהם מאנדעלבוים, אבראמאווסקי 36

ס׳איז פערלוירען געווארען א וועק־סעל אויף 50 זל. אויסשטעלער פישל ראטשטיין, פאלודניאווא 32, צאהלבאר דעם 13/XII—35. דער וועקסעל ווערט ערקלערט פאר אונגילטיג. אבצוגעבען צו אקערמאן, פאלודניאווא 32.

היגיענישע דראט-מאטראצן א פאר 22 זל. 48 פעדערן, ווי אויך אוי־טאמאטען צו טאפטשאנעס און פערשי־דענע טאפעצירער־ארבייט ביליג צו בע־קומען פאלודניאווא 10, י. ברעסלער

אכטונג! קאקס צום צענטראל - בעהייצונג בעקומט מען זאכאדניא 32, אין קויהלען-סקלאד. ווייז-א-ווי דעם לאמבארד.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

בעלגישע יודען פעראייניגען זיך צום קאמף געגען אנטיסעמיטיזם

א פעראייניגטע רעפרעזענטאנץ פון בעלגישען יודענטום. — א דאנק אינטערווענץ פון בריסעלער קאמיטעט דערוואַרטעט אנטיסעמיטישע פלאקאטען. — בריסעלער בירגערמייסטער בעקעמפט אנטיסעמיטיזם. — מאַצ. דעפוטאטען מאכען א וויכטיגע ערקלערונג וועגען יודישע ענינים אין בעלגיען

דער בריסעלער קאמיטעט צום קאמף געגען „אנטיסעמיטיזם“, האט אנגעהויבען א וויכטיגע טעטיגקייט, נעמליך — געשטעלט זיך פאר א ציל צו שאפען אין בעלגיען אן איבערפארטייאישע רעפרעזענטאנץ פון אלע ארגאניזאציעס און פארטייען אויף דער היגער יודישער גאס.

דער דאָזיגער יודישער פארטיידיגונגס־קאמיטעט, אין וועמענס שפיץ עס שטעהט, אגב, דער בעקאַנטער היגער טוער ד״ר אריה קובאוויצקי, האט שוין זינט א לענגערע צייט א ברייטען, אינטער פארטייאישען ראט, וועלכער פערנעהמט זיך — א חוץ מיט ריינע באיקאט־פראגען — אויך מיט ענינים פון פארטיידיגען יודישע אינטערעסען אין בעלגיען, איצט פלאנעווען די הויפט־טוער פון דעם קאמיטעט צו פערוואנדלען דעם דאָזיגען ראט אין א שטענדיגער אינסטיטוציע, און, עווענטועל, לייגען דערמיט דעם ערשטען יסוד פאר א שטענדיגער יודישער רעפרעזענטאנץ אין בעלגיען.

ווי ווייט איך האב געקאנט דערגעהען פון מענשען פון פערשידענע ריכטונגען, וועלכע געהערען צו אָט דעם ראט, זענען כמעט נישט פערהאן קיין בעגנער פאר דעם פלאן. און שוין אין די נאהענטסטע טעג — גלויבט מען — וועט קאָנען געשאפען ווערען אזא רעפרעזענטאנץ.

* * *

אגב, רעדענדיג וועגען „קאמיטעט פאר עקאנאמישער אקציע“, איז כדאי צו דערמאָהנען א לעצטען, זעהר וויכטיגען אויפטו זייבעם. — אין פיל בריסעלער געשעפטען, וואס געהערען צו מענשען, וועלכע „לײדען“ — ווי זיי מיינען — פון יודישער קאנקורענץ, האבען זיך לעצטענס בעוויזען אנטיסעמיטישע אויפשריפטען, למשל:

דאס איז נישט קיין יודיש געשעפט!

דא פערקויפט מען גוטע סחורות, נישט קיין יודישע!

פערשטעהט זיך, אז אזעלכע אויפשריפטען אין בריסעלער געשעפטען, בעזונדערס אזעלכע, וואס געפינען זיך אויף הויפט־גאסען, — זענען נישט עלול צו פערבעסערען די בעציהונגען צווישען יודען און נישט־יודען... האט דעריבער דער אקציע־קאמיטעט געמאכט אן אינטערווענץ וועגען דעם ביים בריסעלער בירגערמייסטער אדאלף מאקס — און די אינטערווענץ האט תיכף געהאָלפען.

לויט א בעפעהל פון בירגערמייסטער, זענען אלע אנטיסעמיטישע אויפשריפטען פערשוואונדען!

* * *

אויף א פערזאמלונג, וואס איז היינטיגע וואך

(פון אונזער בעלגישען קארעספאנדענט)

פארגעקומען אין אנטווערפען, האט א בעלגישער סאציאליסטישער דעפוטאט, ד״ר לאדע קראיבעקס, וועלכער איז גלייכצייטיג בירגערמייסטער פון דער אנטווערפענער פארשטאט דוירנע, ערקלערט:

— די יודען אין אנטווערפען דארפען זיך נישט שרעקען פאר דער אנטיסעמיטישער העצע. די אנטווערפענער בעפעלקערונג ווייסט אפצושאצען די פערדינסטען פון די יודען אין דער דאָזיגער שטאט — פאר דער ענטוויקלונג פון אונזער האנדעל און פון אונזער אינדוסטריע; די פלעמער פון אנטווערפען האלטען די יודען פאר אן׳אונבעדינגט נויטיגען טייל פון אונזער אנטווערפענער בעפעלקערונג — זי וועט דא קיין אנטיסעמיטיזם נישט דערלאזען!

אויסערדעם האט דעפוטאט קראיבעקס ערקלערט, אז די סאציאליסטישע דעפוטאטען פון פלאנדערן שטעהען אויפ׳ן שטאנדפונקט, אז יודען דארפען האבען אין בעלגיען די מעגליכקייט פון פרייער ענטוויקלונג פון זייער קולטור, — נישט נאר גלייכע ווירטשאפטליכע רעכט.

דאס איז אן׳ערקלערונג, וואס, יעדענפאלס, פערדינט זי אונזער אויפמערקזאמקייט, — בעזונדערס אין דער איצטיגער צייט פון יודען־רדיפות...

אבסערווער

אביסעלע קיביץ
(הומאר פון טאג)

דא ליגט מיין יענטע
טיף בעגראבען —
כיהאב געהאט פון איהר צרות,
איצט מעג גבריאל איהר האבען!

* * *

דא ליגט פערשאטען משה ארקע,
פרעזידענט פון חברה שטארקע,
האט נישט געוואלט געבען
יעקיל שראמפ דאס ווארט,
האט איהם יענער גלייך
אוועקגעלעגט אויפ׳ן ארט.

* * *

אט דא רוהט איידעל,
זעהר אניאלט מיידעל,
דער בעשערטער
איז נישט געקומען,
האט זיך איידעל
סילעבען גענומען.

דאס לעבען אין ארץ־ישראל
ידיעות פון דער יודישער טעלעגראפען אגענטור

א פערשטענדיגונג צווישען יודען און אסירער?

ירושלים. דער באגדאדער קארעספאנדענט פון „על ליוואַ“ טיילט מיט, אז אין איראק האבען זיך פערשפרייט קלאנגען וועגען א פערשטענדיגונג צווישען אסירער און ציוניסטען, וואס זאל זיין געווענדעט געגען אראבער, די דאָזיגע קלאנגען זאלען האבען ארויסגערופען א קאנסטערנאציע אין די פאליטישע קרייזען אין איראק.

מיליטערישע קאנפערענץ וועגען די לאגע אויף דעם נאהענטען מזרח

ירושלים. „אל סיראט אל מוסטאקיא“, וואס ערשיינט אנשטאט דער אפגעשטעלטער אראבישער צייטונג „אל אפיפאַע“, טיילט מיט, אז אין די נאהענטסטע טעג זאל אין עגיפטען (אין אלעקסאנדריען אדער קאירא) פארקומען א מיליטערישע קאנפערענץ וועגען דער לאגע פון די בריטישע מיליטערישע קרעפטען אויף דעם נאהענטען מזרח. אין דער מיליטערישער קאנפערענץ זאלען אנטייל נעהמען סער דזשארדזש ווייר, הויפטקאמענדאנט פון די בריטישע מיליטערישע קרעפטען מיט זיין שטאב, ווי אויך דער לופט־מארשאל סער ראבערט ברוק און הויפטקאמענדאנט פון בריטישען פלאט סער וויליאם פישער.

רעקציע פון די עגיפטישע אייזענבאהנען האט לויטן וואונש פון דער בריטישער מאכט בעשטימט א ספעציעלען פלאט אויף דער סטאַציע אבו סואיר פאר וואגאנען, וועלכע ברענגען פון א״י מיליטער און אמוניציע - טראנספארטען.

יודען זאלען האבען בעקומען א קאנצעסיע אויף צו עקספלאאטירען גרויסע ערד־שטחים אויף ציפערן?

ירושלים. דא האבען זיך פערשפרייט קלאנגען, אז א יוד זאל האבען בעקומען א קאנצעסיע אויף צו עקספלאאטירען א גרויסען שטח ערד אויף ציפערן. ווי מען זאגט, ענטהאלט דער דאָזיגער ערד־שטח רייכע אייזען, אלומיניום און בולפור־שיכטען. 2 יודישע קאפיטאליסטען פון תל־אביב זאלען זיך אויך בעטייליגען אין דער דאָזיגער אונטערנעהמונג.

שוואכער טוריסטען - סעזאן פאר די חגאות אין א״י

ירושלים. די אראבישע פרעסע ווייזט אן, אז די איצטיגע טוריסטען בעוועגונג פאר די חגאות איז א גאנץ שוואכע. בעת פאר א יאהרען האבען אין די חדשים דעצעמבער — מערץ בעזוכט א״י 31 ספעציעלע טוריסטען־שיפען, ווערען היי־יאהר דער וויל ערווארט 3 שיפען מיט טוריסטען. דעם טרעסטען נוצען האבען פון דער דאָזיגער טוריסטען־בעגלייכצייטיג ווערט אויך מיטגעטיילט, אז די רי־וועגונג געצויגען אראבער, וועלכע וועלען דעריבער היי־יאהר לײדען בעדייטענדע פערלוסטען, די אראבישע פרעסע שרייבט צו די שוואכע טוריסטישע בעוועגונג דער אויזיכערער אינטערנאציאנאלער פאליטישער בעוועגונג.

דער הויך - קאמיסאר בעזוכט די נייע ירושלים׳ער וואסער - לייטונג

ירושלים. דער הויך־קאמיסאר סער ארטור וואוקאפ האט אין דער בעגלייטונג פון מאיאר קעמפבעל בעזוכט די נייע ירושלים׳ער וואסער־לייטונג און האט בעקומען פערשידענע אויפקלערונגען וועגען דער ווירקזאמקייט פון די נייע איינריכטונגען, ד״ר רייט פאדי האט אויך אינפארמירט דעם הויך־קאמיסאר ווי אזוי עס ווערט דורכגעפיהרט די רייניגונג פון וואסער פאר ירושלים.

געזאלצענע וואסער זאל פערוואנדעלט ווערען אין טרינק - וואסער.

אן ענטדעקונג פון גרויס וויכטיגקייט פאר ארץ - ישראל

ירושלים. אין פאטענטען - אמט אין חיפה איז פערגעגעסטרירט געווארען אן׳ערפינדונג, וואס קען האבען גרויס בעדייטונג פאר א״י. עס האנדעלט זיך וועגען א מעטאד ווי אזוי צו פערוואנדלען וואסער, וואס ענטהאלט זאלצען און אנדערע עלעמענטען, אין טרינק־וואסער. די ערפינדונג האט נאך לאנגע פארשונגען געמאכט דער בעקאנטער הידראלאג ד״ר אינזש. אברהם ווערנער פון תל־אביב.

ווימען גיט איבער, זאל זיך אין קורצען טרעדען א ספעציעלע אקציען - געזעלשאפט אויף צו עקספלואטירען די דאָזיגע ערפינדונג. די ערפינדונג איז בעזונדערס וויכטיג צוליב דעם, וואס אין פיל ערטער פון א״י געפינט מען א סך וואסער מיט פערשידענע זאלצען, וואס מאכען נישט טויגבאר פאר געברויך אין דער לאנדווירטשאפט און אינדוסטרי.

די לוי׳ פון דעם העברעאישען שריפטשטעלער א. ל. מינץ

תל־אביב. אויף דעם נייעם בית־עלמין איז געבראכט געווארען צו קבורה איינער פון די עלטסטע העברעאישע שריפטשטעלער א. ל. מינץ. דעם פערשטארבענעם האבען מספיד געווען א. מזא״ה אין נאמען פון „ברית ראשונים“ און ש. הולעלס אין נאמען פון ליטעראטען - פעראיין. די רעדנער האבען געשילדערט די טעטיגקייט פון דעם נפטר פון די ערשטע טעג פון דער ציוניסטישער בעוועגונג אין רוסלאנד ביז די לעצטע טעג פון זיין לעבען. הי־לעלם האט דערמאהנט, אז א. ל. מינץ האט נאך אין יאהר תרמ״ח פערעפענטליכט אין דער זאמלונג „כנסת ישראל“ איבערזעצונגען פון היינעס דיכטונגען.

דער באדען פון „חפצי בה“ צוגע - פסק׳ענט פאר יודען

ירושלים. דאס העכסטע געריכט פאר באדען - שטרייטען האט אלס לעצטע אינסטאנץ צוגע׳פסק׳ענט דעם שטרייטיגען באדען פון „חפצי בה“ ביי חדרה דעם יודישען צד. וועגען דעם דאָזיגען באדען האבען ווי בעקאנט, געפיהרט א לאנגען שטרייט די אראבישע פון פוקארא.

קיין לבנון ווערט געבראכט געוועהר פון א״י

ירושלים. „אליף באַ“ ווייס צו דערציעהלען, אז די פראנצויזישע מאכט אין לבנון זאל האבען בעקומען אינפארמאציעס וועגען א גרויסער שמוגעל - באנדע, וואס שמוגעלט געוועהר פון א״י קיין לבנון און סיריען. ביז איצט איז נישט געלונגען צו כאפען די שמוגלער.

Doktór
Z. Henrykowski
ספעציאל ארצט פאר ווענערישע הויט־קראנקהייטען און מענער - שוואכע
9 טראגוטא 9
טעל. 262-98
נעהמט אן פון 8-11 און פון 9־9 אבענדס
זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאג
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע־זאל.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע פרייזען

ביי דער פרוי פון מאקס ריינהארד

די וואס וואגען צו דענקען, אז האליוואוד וועט מיט דער צייט איינשלינגען דאס אמת׳ע, דאס גרויסע טעאטער, די דארפען זיך נאר דורכרעדען מיט אזא וויכטיגער פערזענליכקייט פון טעאטער, ווי מאדאם העלענע טימיג, די פרוי פון מאקס ריינהארדט.

איך האב געהאט די עהרע צו זיין א גאסט אין דער היים פון אט דער גרויסער קינסטלערין.

שוין א סך מאל האב איך זי געזעהען שפילענדיג אין פערשידענע ראלען, אין פערשידענע פיעסען און אין פערשידענע לענדער, אבער קיינמאל פריהער האב איך זי נישט געזעהען אין דער אינטימקייט פון איהר אייגענער היים.

איהר זיצט מיט א מענשען, וואס איז בעהאוונט און גוט בעקאנט מיט דעם וועהטאג פון דער וועלט און מיט וועלט־פאליטיק. איהר פעגעסט, אז דאס זיצט פאר אייך אן׳אקטריסע. עס פעהלען די מיסטעריעזע שלייערן, די געקינסטעלטקייט און דער גוט־בעקאנטער פרימאדאנישער טעמפעראמענט, זי זוכט אויף אייך נישט צו מאכען קיין איינדרוק. זי איז א גראציעזע ווירטין, מיט וועלכער איהר קאנט רעדען נישט נאר וועגען טעאטער, וועלט־פאליטיק, נאר אויך אפילו וועגען הויז־ווירטשאפט.

די שלאנקע, בלאנדע העלענע טימיג איז געבוירען א קריסטין, זי האט פערלאזען דייטשלאנד צוליב איהר יודישען מאן. און איהרע אויגען ווערען אנגעפיהלט מיט טרעהרען, ווען זי רעדט וועגען דייטשלאנד. און אז איהר זעהט ווי טיף זי פיהלט דעם צער פון די יודען, ווילט איהר מיט איהר נישט רעדען וועגען דעם. אבער זי אליין קומט אפט צוריק צו דערועלבער פראגע. זי קאן נישט פערגעסען. די וועהטאגען פון די לעצטע פאר יאהר זענען צו טיף איינגעקריצט אין איהר עמפינדליכער נשמה. און זי זוכט נישט צו פערגעסען. זי רעדט זאגאר מיט גרויס בעגייסטערונג וועגען א היימלאנד פאר יודען!

רעדענדיג מיט איהר, האב איך כסדר געטראכט וועגען רות׳ן, וועגען אונזער אייגענער רות... זי, וועלכע האט ארויסגערעדט די אומפערגעסליכע ווערטער: „וואוהין דו וועסט געהען, וועל איך געהען... דיין גאט, איז מיין גאט! דיין פאלק איז מיין פאלק“...

די ריינהארדטס האבען אין אמעריקא א גוואלדיג גרויסען ערפאלג, און דאך רעדען זיי מיט אנגעוועהטאגטער בענקעניש וועגען דייטשלאנד — א לאנד, וואס האט זיי געגעבען אזוי פיל געלעגענהייט פאר ענטוויקלונג און קינסטלערישען ערפאלג, אמת, דייטשלאנד איז נישט דאס לאנד פון זייער געבורט. הער ריינהארדט איז אן׳אונגארישער יוד; מאדאם טימיג, זיין פרוי, שטאמט פון א העכסט־אריסטאקראטישער עסטרייכישער פאמיליע. איהרע צוויי ברידער זענען זעהר בעריהמטע שוישפילער אין

זי אליין איז די בעריהמטע אקטריסע העלענע טימיג. — זי איז געווען א קריסטין און איז איצט געווארען א יודישע פרוי. — זי איז א נייע רות

(בריף פון ניו־יארק)

אייראפע. זי אליין איז פרייוויליג אוועק פון דייטשלאנד אזוי שנעל ווי דאס „דויטשע טעאטער“ איז איבערגענומען געווארען פון דער איצטיגער רעגירונג מיט טרעהרען אין איהרע פראכטפול־בלויע אויגען האט זי מיר דערציעהלט וועגען איהר לעצטען פריהמארגען אין דעם טעאטער, וואו זי האט געוואונען אזוי פיל בעריהמטקייט:

„מיר האבען פערענדיגט א שטיק, וועלכעס דער הער ריינהארדט האט דארט אויפגעפיהרט. דאס לעצטע שטיק. יענעם פריהמארגען בין איך צוריקגעקומען, כדי צונויפצוקלויבען עטליכע פון מיינע זאכען, וואס זענען נאך פערבליבען אין מיין גארדעראבע. נישט ווילענדיג האב איך א קוק געטון אויף דער ביהנע — ווי קאן זיך דען א שוישפילער זיך צוריקהאלטען פון דער ביהנע? און ווייסט איהר וואס איך האב דארט געזעהען?“

„וואס?“

„די אקטיארען, וואס זענען פערבליבען און וואס שפילען דארט איצט, זענען געזעען פערקליבען אויף דער ביהנע — אלע האבען געקניט פאר דעם בילד פון היטלער און אלע האבען אויפגעהויבען זייערע הענט און סאלוטירט מיט א „הייל היטלער“! איך האב געפיהלט, ווי עפעס ווערגט מיך אין האלז... הייסט עס, אז פון איצט אן וועט די ביהנע פון „דויטשען טעאטער“ מעהר נישט דינען דער קונסט, נאר וועט דינען אדאלף היטלער. זייער בלינדקייט האט מיך געשטיקט! די בלינדקייט פון דייטשלאנד האט מיך אריינגעווארפען אין היסטעריקע. אין מיין גארדעראב־צימער האב איך זיך ביטער צעוויינט. ערשט א ווײלע שפעטער האב איך בעמערקט, אז איך זיין נישט אליין — מיין סעקרעטערין וויינט מיט מיר. און אומגעפעהר מיט א שעה נאך דעם ווי איך בין אוועק פון דארט האט מען מיר אנגעזאגט טראגישע נייעס, אז דאס פריילין איז בעגאנגען זעלבסטמארד!“

„איז זי געווען א יודין?“ האב איך געפרעגט.

„ניין, א סך קריסטען האבען נישט געקאנט פערטראגען דעם קולטורעלען אונטערגאנג פון דייטשלאנד“, האט זי טרויעריג געענטפערט. און איך האב געזעהען, אז דערמיט מיינט זי זיך אליין אויך.

נישט קאנענדיג פערטראגען דעם טיפען וועהטאג, וואס די טרויעריגע ערינערונגען וועגען דייטשלאנד רופען ארויס אויף איהר אויסערגעוועהנליך־צארט פנים, האב איך גענומען רעדען וועגען עטוואס פרעהליכערס:

„איך האב געזעהען דעם פילם „א חלום אין א זומער נאכט“, מיט וועלכען אייער מאן האט אזא געוואלדיג גרויסען אינטערנאציאנאלען ערפאלג. און מען האט מיר דערציעהלט, אז איהר האט איהם א סך געהאלפען מיט דער רעזשי, איז דאס ווירקליך אמת?“

„א, ניין!“ האט מאדאם ריינהארדט געזאגט.

אבער אין איהר „ניין“, האב איך באלד געזעהן, אז זי זאגט דאס, ווייל זי וויל פאר זיך נישט אפרייסען קיין ברעקעל פון איהר מאנ׳ס גרויסקייט. עס איז א גוט־בעקאנטער פאקט, אז זי איז איהם כסדר בייהילפיג, איך ווייס, אז אויך איצט, ווען ער האלט ביים אויפפיהרען פראנץ ווערפעל׳ס גרויסע מוזיקאלישע דראמע וועגען יודישען פאלק, איז מאדאם טימיג כסדר אויף דער ביהנע פון מאנהעטען אפערא הויז. דארט בעראט ער זיך מיט איהר און דארט העלפט זי איהם אויסקלייבען די מאסען שוישפילער און דארט וועט זי שפילען די ראלע פון רות.

שוין זיבעצעהן יאהר ווי זי איז פערליבט אין איהם, און שוין זיבעצעהן יאהר, ווי זי איז איהם כסדר באהילפיג, פונדעסטוועגען אויף דער ביהנע, ווען זיי ארבייטען צוזאמען, רופט זי איהם קיינמאל נישט אנדערש ווי „הער ריינהארדט“.

איהר גרויסע ליבע צו איהם איז איינע פון די בעריהמטסטע ראמאנען אין טעאטער־קרייזען. ער איז איהר ערשטער מאן. זיבעצעהן יאהר האט זי געווארט ביז ער איז געווארען פריי, כדי מיט איהר חתונה צו האבען. זיין ערשטע פרוי, אויך אן אקטריסע, האט געוואוסט וועגען אט דער גרויסער ליבע, זי האט זיך אבער ענטזאגט איהם צו בעפרייען. ערשט ווען דער גרויסער ריינהארדט איז געווארען נישט מעהר ווי א פליכטלינג פון דייטשלאנד — נישט מעהר ווי א „יודע“, ערשט דאן האט איהם עלסא האינס געג׳גט.

עס בעווייזען זיך שטראהלען אויף דעם פנים פון העלענע טימיג, ווען זי רעדט וועגען איהר מאן.

פאר איהר זענען די צוויי פראגען: פרייהייט און קונסט און פרייהייט פאר יודען כמעט ווי צוזאמענגעקניפט. און אז איך בין געזעסען און גערעדט מיט איהר, האב איך געוואוסט, אז יודישקייט און קונסט וועט שוין אזוי אויף אייביג פערבלייבען אין איהר. און ווידער האב איך געטראכט וועגען די אומשטערבליכע ווערטער פון אונזער אייגענער רות: „וואוהין דו וועסט געהען, וועל איך געהען! דיין גאט איז מיין גאט, דיין פאלק איז מיין פאלק!“

סארא ב. סמיט

האנדווערקעריי און האנדעל

אויף דער וואך

קאאפעראציע און קרעדיטען פאר האנטווערקער

יועגען קאאפעראציע פאר האנטווערקער — מיר מיינען נישט ספעציעל די יודישע קאאפעראציע, נאר די פראגע אין אלגעמיין — איז א סך געשריבען געווארען, אבער ביז היינט צו טאג פעהלט א גענויע צונויפשטעלונג יועגען דעם, יויפיל איז פערהאן אין לאנד האנדווערקער־קאאפעראטיוען און וואס פארע ראלע שפילען זיי אין האנדווערק. מען מוז דעריבער זוכען די ענטשפרעכענדיגע ידיעות אין די בעריכטען פון די איינצעלנע האנדווערקער־קאמערן.

אינטערעסאנטע ידיעות געפינען מיר אין דעם בעריכט פון דער לובלינער האנדווערקער־קאמער פאר'ן יאהר 1934, וועלכער איז אקארשט ארויס פון דרוק. לויט איהר געביט געהערט די לובלינער קאמער צו די גרעסטע, זי ציילט קרוב 30 טויזענד רעגיסטרירטע האנדווערקער (דערין העכער א העלפט יודען). פון דעם בעריכט דערוויסען מיר זיך, אז ארום און ארום זענען ביי אלע האנדווערקער־צעכען פון דער לובלינער וואיעוואדשאפט געווען טעטיג 7 האנדווערקערישע קאאפעראטיוען (אן קרעדיט־קאאפעראטיוען), און פון זיי האט איינער געמוזט אפשטעלען זיין טעטיגקייט, ווייל עס האט איהם גע־פעהלט אומזאך־מיטלען און א געהעריגע פיהרונג. די צאהל מיטגלידער אין די דערמאנטע קאאפעראטיוען האט בעטראפען ארום 100.

דער בעריכט בעמיהט זיך אנצוגעבען זאכליכע מאטיוען, פארוואס די האנדווערקערישע קאאפעראציע האט נישט קיין דערפאלג, און פארוואס עס ענטשטייען נישט קיין נייע קאאפעראטיוען. די הויפט־זאך בעשטייט לויט דעם בעריכט דערין, וואס דער האנדווערקער האט נישט קיין חשק צו שאפען בעשטענדיגע ארגאניזאציעס פאר'ן איינקויף פון רויה־שטאפען, אדער פאר דער אויספיהרונג פון בעשטעלונגען. די פראגע ווערט פאר איהם אקטועל ערשט דעמאלט, ווען עס איז דא א גאנץ קאנקרעטע אויפגאבע, ד"ה. ווען מען דארף געמיינזאם נעמען אן ארבייט אדער א ליפערונג. ערשט אין אזא פאל ווילען זיך די האנדווערקער פעראייניגען, סאקע כדי אויסצופיהרען די קאנקרעטע ארבייט אדער ליפערונג, און אט דעמאלט ווייזט זיך ארויס, אז די קאאפעראטיווע פארם פון ארגאניזאציע איז נישט די ענטשפרעכענדיגע. עס דויערט צו לאנג ביז א קאאפעראטיוו ווערט רעגיסטרירט, בפרט איצט, ווען מען דארף נאך ארויסבעקומען א בע־שיינינונג וועגען דער צוועקמעסיגקייט פון קאאפע־ראטיוו.

דער בעריכט קומט צום אויספיהר, אז מען דארף ארויסגעבען פעראיינפאכטע פארשריפטען וועגען אזוינע ארגאניזיר־פארמען, וועלכע זאלען דער־מעגליכען דעם האנדווערקער די בשותפותדיגע אויס־פיהרונג פון ארבייט. אלס ביישפיל ברענגט ער איינינע אפמאכען צווישען גרופעס ארבייטער, וועל־כע האבען געמיינזאם אויסגעפערטיגט שיך אדער געבאקען ברויט פאר'ן „פונדוש פראצי", אויך אונ־טערשטרייכט דער בעריכט אז דאס פעהלען פון אומזאך־מיטלען שטעלט מיט זיך פאר א נאך גרע־סערע שוועריגקייט ביים ארגאניזירען האנדווערקער־גרופעס דער אלגעמיינער אויספיהר פון בעריכט איז, אז עס בלייבט נאך אלץ אפען די פראגע וועגען די ארגאניזיר־פארמען, וועלכע זענען אמבעסטען צוגעפאסט פאר די בעדערפענישען פון האנדווערק.

א בעזונדער קאפיטעל אין בעריכט גיט זיך אפ מיט דער פראגע וועגען קרעדיטען פאר האנדווער־קער. כדי פעסטצושטעלען, וואס האבען די האנדווער־קער געגאסען פון די פאלקס־בענק, וואו זיי זענען בעטייליגט אלס מיטגלידער, האט די קאמער דורכ־געפיהרט אן אנקעטע. פון די 111 פאלקס־בענק האבען נאר 35 זיך אפגערופען אויף דער אנקעטע. און די סטאטיסטיק פון אזא קליינער צאהל פאלקס־בענק האט א קנאפען ווערט, און אויף אזא שיואכען גרונט טאר מען נישט בויען קיין אויספיהרען.

עס איז א שאד, וואס די מחברים פון בעריכט האבען נישט אויסגענוצט אנדערע ידיעות, וועלכע זענען פערעפענטליכט וועגען דער זעלביגער פראגע. אזוי, למשל, איז שוין בעהאנדעלט געווארען די פראגע וועגען די קרעדיטען פאר האנדווערקער אין די פאלקס־בענק, און פון די צונויפגעזאמעלטע דאטען איז גע־ווען צו זעהען, אז גראד אין דער לובלינער וואיע־וואדשאפט איז דער אנטייל פון די האנדווערקער אין די יודישע פאלקס־בענק א גאנץ בעדייטענדיגער

זעהר אינטערעסאנטע זאכען דערוויסען מיר זיך וועגען די האנדווערקער־קרעדיטען פון ב. ג. ק., וואס ווערען פערטיילט דורך דער פערמיטלונג פון די קאמונאלע קאסעס. דער בעריכט גיט אן א פערטיי־לונג פון די דאזיגע קרעדיטען צווישען קריסטען און יודען, און עס ווייזען זיך ארויס אט וואס: די קריסטליכע האנדווערקער האבען בעקומען 288 קרעדיטען אויף אן אלגעמיינער סומע פון 110 טוי־זענט זל. און די יודישע האנדווערקער, וועלכע ביל־דען אין דעם ראיאן פון דער קאמער א מעהרהייט, האבען בעקומען 245 קרעדיטען אויף א סומע נישט מעהרער ווי 47 טויזענד זל. !

מען וואלט געקאנט אפשר מיינען, אז די יודישע האנדווערקער האבען בעקומען ווייניגער קרעדיטען דערפאר, וואס זיי זענען נישט קרעדיט־פעהיג אדער פיהרען קלענערע ווארשטאטען, איז אבער פערהאן אין דעם בעריכט אן אנדער סטאטיסטישע טאבעלע, וועלכע בעלויכט די פראגע גאר פון אן אנדער זייט.

יעדער סוחר און האנדווערקער דארף געדענקען, וואס ער האט נאך צו טון ביז'ן 31 דעצעמבער 1935

דער צענטראלער קליינהענדלער־פעראיין, האט פאנאנדערגעשיקט צו אלע מיטגלידער א צירקולאר אין וועלכען ס'ווערט אויפמערקזאם געמאכט דאס די אלע וואס ווילען אויפ'ן יאהר 1936 אויסקויפען א קלענערע קאטעגאריע פאטענט ווי אין יאהר 1935 מוזען ביז'ן 31 ד. ח. דערלאנגען אין שטייער־אמט א ספעציעלע גוט מאטיוירטע ביטע, דאס זעלבע די וואס ווילען זיין בעפרייט פון אויס־קויפען פאטענטען, ביז'ן 31 ד. ח. מוזען אויך מעלדען דער שטייער־אפטיילונג ביים מאגיסטראט די יעניגע וואס האבען געענדערט די שילדען.

ביז'ן 31 ד. ח. מוז יעדע אונטערנעמונג אויס קויפען א פאטענט אין געגענפאל דראהט א 20 פאכיגע שטראף.

דער פעראיין האט בעקומען פון דער שטייער קאמער א ספעציעלע ערלויבניש אויסצוקויפען פא־טענטען פאר די מיטגלידער.

ביז'ן 31 ד. ח. מוז יעדע אונטערנעמונג זיך אויסשטרייכען פון האנדעלס־רעגיסטער ביים קרייז־געריכט אין געגענפאל איז מען פערפליכטעט צו פיהרען האנדעלס־ביכער: פאר נישט פיהרען ביכער דראהט א שטראף פון 6 חדשים ארעסט.

ביז'ן 31 ד. ח. מוז יעדע אונטערנעמונג זיך רעגיסטרירען אין אינדוסטריע־אמט.

וואגען, געוויכטער און מאסען דארפען גע־שטעמפעלט ווערען יעדערע 2 יאהר ד. ה. די וואס האבען א שטעמפעל פון יאהר 1934, זענען אויפ'ן יאהר 1936 שוין נישט מעהר גילטיג.

צי קען א שטייער-צאהלער צוריקפאדערען דאס איינגעצאהלטע געלד פאר עקספערטען

אויב דער עקספערט זאגט זיך אפ פון האנאראר

אויף די יעצנטליכע פערזאמלונגען אין צענט ראלען קליינהענדלער פעראיין, פאמארסקא 15, איז זונטאג ארומגערעדט געווארען די פראגע וועגען עקספערטען. ווי בעקאנט האט דער בעצאהלט צאהלער דאס רעכט צו פאדערען אין רעקורס, אז דער שטייער־אמט זאל ארויסרופען דעם אדער יע־נעם סוחר־עקספערט, בכדי אפצושאצען דעם ווערט פון דער סחורה און געשעפט א. א. וו. די שטייער אמטען פאדערען פון די צאהלער, אריינצוטראגען צו 10 ג. פאר יעדען איינעם עקספערט, וואס זאל ארויסגערופען ווערען. צו 10 ג. קען פאדערען יעדער איינער פון די עקספערטען, שטעלט זיך אבער א פראגע, אין פאל ווען די עקספערטען זאגען זיך אפ פון בעלוינונג, צי קען דער בעטרעפענדער סוחר צוריקפאדערען דאס איינגעצאהלטע געלד? די שטייער־אמטען האלטען, אז נישט, דער ענין וועט די וואך אויפגעקלעהרט ווערען.

ווייטער איז אין צענטראלען קליינהענדלער־פעראיין אויפגעקלעהרט געווארען, דאס טראגן דעם וואס די לאדזער האנדעלס־קאמער האט אונטערגענו מען שריט, וועגען בעפרייען פון אבצאהל, די וואס מוזען זיך אויסשטרייכען פון האנדעלס־רעגיסטער, האט דער לאדזער קרייז־געריכט איבערגעגעבען איינצומאהנען די קאמארניקעס דעם בעטרעפענדען אבצאהל, פון די וועלכע האבען בעלייגט ביטעס. וועגען אויסשטרייכען זיי פון האנדעלס־רעגיסטער.

„פרעטש זשידאמי" אויפ'ן צוזאמענפאהר פון די האנדווערקער אין זאגלעמביע

אין זאל פון פוילישען גימנאזיום איז אפגעהאל טען געווארען דער ערשטער צוזאמענפאהר פון די יודישע און קריסטליכע האנדווערקער־ארגא־ניזאציעס אין זאגלעמביע.

דער צוזאמענפאהר, וועלכער וועט וואהרשיינ ליך נישט ברענגען קיין גרויסע ישועה פאר די יו דישע האנדווערקער — דארף אבער דינען אלס מוסר השכל, אלס לעבעדיגער ביישפיל, אז די יודישע האנדווערקער כחות דארפען זיין פעסט פעראייניגט. כדי זיי זאלען קאנען דערהאלטען זיי־ערע ביז איצטיגע פאזיציעס, וועלכע האלטען זיך נאך קוים אויף די פיס.

ביי א צאל פון אנ'ערך 600 האנדווערקער עפענט ה' זאיאנץ דעם צוזאמענפאהר. אלס פאר־זיצער ווערט איינגעלאדענט דער שטאט־פרעזידענט ה' איזידארטשיק, וועלכער לאדענט איין דאס פרע־זידיום, נאר ווען ס'ווערען אנגערופען די נעמען פון יודישע האנדווערקער־טוער, הויבען אויף די נארא־לייט א טומעל „פרעטש זשידאמי", „מיר דארפען דא נישט די זשידעס" און גענומען זינגען „באזשע צאש פאלסקי".

ווען ס'איז רוהיגער געווארען, האט דער פאר זיצער ה' איזידארטשיק ווי געהעריג רעאגירט אויף דער אוואנטורע, דא — זאגט ער — איז נישט קיין פאליטישע פערזאמלונג, נאר דא ווערען בע־טראכט די פאסטולאטען פון אלע האנדווערקער.

אויך לאווניק ה' מאזור (סאסנאוויץ) האט פראָ־טעסטירט געגען דעם ארויסטריט און געפאדערט די אוואנטורניקעס זיי זאלען פערלאזען דעם זאל.

דאן קומען פאר בעגריסונגען: ס'בעגריסט זעהר ווארים דער סטאראסטא ה' באקסא, דעפוטאט מאדעיסקי, דעפוטאט קאטשקאווסקי. וויצע פרע־זעס פון דער האנדעלס־קאמער אין סאסנאוויץ און ס'ווערען אדורכגעלייענט א גרויסע צאל טעלעגרא־פישע בעגריסונגען פון די קרובה'שה פערבאנדען.

דאן ווערען געהאלטען פאלגענדע רעפעראטען: איבער אלגעמיינע האנדווערקער־ענינים רעפערירט דער דירעקטאר פון דער האנדווערקער־קאמער ה' אקצענטאוויטש, שטייער־פראגען — ה' דוואראקאוו סקי (סאסנאוויץ), אינדוסטריע־געזעץ — ה' שי־לושעק, „אובעזפיעטשאלניע" — ה' זאיאנץ און וועגען מצב פון די כאלופניקעס — ה' גאלדשטיין.

איבער די רעפעראטען ענטוויקעלט זיך א דיסקוסיע, אין וועלכער ס'נעמען אויך אנטייל די ה"ה לאנדנער (דאמבראווע), עקשטיין (סאסנוויץ), פ. בארנבלאט (בענדין) א. א.

נאכ'ן אננעמען א רייהע רעזאלוציעס ווערט דער צוזאמענפאהר געשלאסען.

וועגען דער האנדווערקער-פעראייניגונג

ווי דער צענטראלער יודישער האנדווערקער און קליינאינדוסטריעלער פערבאנד פילסוד. 69, טיילט אונז מיט איז שוין מיט איבער א וואך צו־ריק פערענדיגט געווארען דער בריף אויסטויש צווישען די האנדווערקער־צענטראלעס מיט דער געזעל. „ארט" און עס זענען נישטא קיין שום מניעות צוצוטרעטען צו די אונטערהאנדלונגען וועגען פעראייניגען די לאדזער יודישע האנדווערקער.

נישט קוקענדיג דערויף איז נאך ביז איצט קיין שום קאנפערענץ וועגען דעם נישט פארגעקומען.

מיר האלטען, אז די פראגע איז ביים היינ־טיגען טאג א זעהר ברענענדע, צוליב דעם וואס עס זענען פאראן פיל האנדווערקער פראגען וואס דארפען אונבעדינגט געמיינזאם ערלעדיגט ווערען

קאנפערענצען אין דער האנדעלס-קאמער

וועגען עקספארט אין דער שווייץ

אין לאדז האט געווייילט דער פוילישער וויצע־קאנסול אין באזעל ה' גוסטאוו הארנונג, וועלכער האט זיך אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט די פארשטע הער פון דער האנדעלס־קאמער און די פירמען, וועלכע זענען פעראינטערעסירט אין עקספארט קיין שווייץ. ס'זענען ארומגערעדט געווארען א רייהע ענינים אין צוזאמענהאנג מיט'ן אדורכפיהרען קאמ־פענסאציע־טראנזאקציעס מיט דער שווייץ.

בעזונדערס איז ארומגערעדט געווארען די מעג־ליכקייט פון עקספארט פון וואל־סחורות, קאנפעקציע, פילץ־סחורות, גומי־שיך, ווארשט־אויסארבייטונג א. ז. וו. גלאז און כעמיקאלען.

די האנדווערקער-קארטאטעקע אין דער האנדווערקער-קאמער

די האנדווערקער־קאמער האט שוין אנגעהויבען איינצופיהרען די האנדווערקער - קארטאטעקע, צו דעם צוועק איז אנגאזשירט געווארען א ספע־ציעלער פערזאנאל, וועלכער האט שוין אנגעהויבען די ארבייט ביים רעגיסטרירען די וואיעוואדשאפטען אויף פיעטרקאווער, קילינסקיעגא, נאווראט, וואול־טשאנסקא און נארוטאוויטשא, דאן וועלען רעגי סטרירט ווערען די ווארשטאטען אויף אנדערע גאסען.

כדי צו פערלייכטערן די ארבייטן די פער־זאגען, וועלכע פילען אויס די קוועסטיאנארען, בעט די קאמער די בעזיצער פון די האנדווערקער־ווארשטאטען, אז זיי זאלען צוגרייטען פאלגענדע דאקו־מענטען; האנדווערקער־קארטע, געזעלען־צייגניש, מייסטער־דיפלאם, שול־צייגניש, פאטענט, פאס, אפמאכען מיט טערמינאטארען א. א.

די האנדווערקער־קאמער פערזיכערט, אז די מאטעריאלען וועלען בענוצט ווערען נאר צו אי נערליך־סטאטיסטישע ציועקען און וועלען זיין שטרענג פערטרויליך.

לעצטע צוויי וואכן

פאר בעטייגן הנחה-עקזאמענס פאר נישט-דיפלאמירטע געזעלען

ווארשא. (יט"א) דעם 31־טען דעצעמבער ה. י. ענדיגט זיך דער לעצטער טערמין פון ווענדען זיך וועגען צולאזען צום פערלייכטערטען געזעלען־עקזאמען. דעם דאזיגען טערמין מוזען אונבעדינגט אויסנוצען אלע נישט דיפלאמירטע געזעלען און לערן־יונגלעך אין גאנצען לאנד, אויב זיי ווילען נישט פערלירען אין דער צוקונפט די מעגליכקייט, צו ארבייטען אלס זעלבסטשטענדיגע בעל־מלאכות און אויב זיי ווילען ארבייטען לעגאל אין הסכם מיט די פארשריפטען פונ'ם פערפליכטענדען אינדו־סטריע־געזעץ. ווענדען זיך וועגען צולאזען צום הנחה־עקזאמען דארף מען אפילו אין דעם פאל, ווען מען בעזיצט נאך נישט אלע נויטיגע דאקו־מענטען. דאס דארף מען טון קודם כל, כדי נישט צו פערשפעטיגען דעם טערמין פון 31־טען דע־צעמבער ה. י.

בעקאנט, אז אין הסכם מיט דער פעראָרדנונג פון האנדעלס־און אינדוסטריע־מיניסטעריום ענדיגט זיך דעם 31־טען דעצעמבער 1935 דער טערמין, אין וועלכען עס קענען צוטרעטען צו געזעלען־עקזא־מענט אויך אזעלכע קאנדידאטען, וועלכע קענען נישט בעווייזען א בעשטעטיגונג וועגען ענדיגען א דער־גענצונגס־פאך־שול.

אלע האנדווערקער געזעלען דארפען דעריבער אין זייער אייגענעם אינטערעס אויסנוצען די קורצע צייט, וועלכע איז נאך פערבליבען ביז'ן 31|12 און אריינטראגען ביטעס וועגען צולאזען צום גע־זעלען־עקזאמען אין די ענטשפרעכענדע האנדווער קער־קאמערן.

דער צענטראל־יודישער האנדווערקער־פער־באנד אין פוילען ווענדעט זיך צו אלע האנדווערקער, אז זיי זאלען אויפמערקזאם מאכען זייערע געזע־לען וועגען דער נויטווענדיגקייט צוצוטרעטען צו די דערמאנטע געזעלען־עקזאמענס.

ווארשא. (יט"א) דער צענטראלער יודישער האנדווערקער־פערבאנד אין פוילען, מאכט דערמיט

ווייטערדיגע בעזוכען פון די פארשטעהער פונ'ם פעראייניגטען קאמיטעט

פאר די ענינים פון יודישער מלאכה אין דער פוילישער פראווינץ

ווארשא. (יט"א) די בעזוכען פון די פארשטע הער פון פעראייניגטען קאמיטעט פאר די ענינים פון יודישער מלאכה אין די פראווינץ שטעט ווערען ווייטער פארטגעזעצט. אין אלע שטעט ווערען גע־פיהרט א שטארקע אויפקלערונגס־אקציע צווישען די יודישע געזעלשאפטליכע עסקנים און צווישען די האנדווערקער־מאסען וועגען דער נויטיגקייט צו שטיצען די יודישע מלאכה, צו שאפען פעראיי־ניגטע קאמיטעטען אויף די ערטער — און אין איצטיגען מאמענט — צו רופען אלע יודישע און נישט־דיפלאמירטע געזעלען און לערן־יונגלעך, וועל כע האבען שוין דורכגעמאכט 3 יאהר ארבייט אין פאך, אויסנוצען דעם לעצטען טערמין פון 31־טען דעצעמבער ה. י. אויף צו בעלייגען די פערלייכטער טע עקזאמענס.

דער בעריכט גיט אן א פערטיילונג פון די פאטענ־טען, וועלכע זענען אויסגעקויפט געווארען דורך האנדווערקער, און די דאזיגע פערטיילונג איז פאל־גענדיגע: קריסטען האבען אויסגעקויפט 2301, יו־דען — 4319 פאטענטען. אדער אנדערש גערעדט: ביים אויסקויפען פאטענטען פאלט אויס איין קריסט אויף צוויי יודען — און ביים פערטיילען קרעדיטען איז די פראפארציע א פערקעהרטע, יודען האבען בע־קומען ווייניגער ווי א דריטעל פון דעם אלגעמיינעם סכום פערטיילטע מלוכהשע קרעדיטען. א. ב.